GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK
100163 3848

Litt.
Sv.

ALBERT HALLBERGS
DONATION

TILL

GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK

1937

A. CH. EDGREN-LEFFLER.

UR LIFVET.

FJÄRDE BANDET.

EN SOMMARSAGA.

1.

FÖRSTA TUSENDET.

STOCKHOLM
Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGS-EXPEDITION.
IVAR HAEGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1886.

TILL LÄSAREN.

Vid bläddrande i denna bok torde en språklig egendomlighet genast falla i ögonen — nämligen att dialogen delvis är skrifven på norska.

Då jag skref det första utkastet till denna berättelse föll det sig så naturligt för mig att låta den norske hufvudpersonen uttrycka sig på sitt eget språk, att jag ej närmare eftertänkte, huruvida detta kunde anses berättigadt i en svensk bok. Men då jag sedan vid utarbetningen försökte öfversätta de norska replikerna till svenskan, fann jag snart, att detta i så hög grad skadade det karaktäristiska i norrmannens hela framträdande, att jag ej kunde förmå mig att fortsätta härmed. Detta är min enda ursäkt och enda förklaring. Då norskan ligger vårt språk så nära, att den utan minsta svårighet kan förstås af hvilket

skolbarn som hälst, kan jag ej tro att denna anordning skall vålla någon olägenhet vid bokens läsande.

Till herr professor Brögger, som haft den godheten att hjälpa mig med det norska korrekturet, hembär jag härmed min varma tacksägelse.

A. Ch. E—n.

1.

Middagsklockan hade sammankallat alla badgästerna till societetshusets stora veranda; som det blåste starkt, hade damerna kommit nästan springande med fladdrande kjolar. Det var icke väder att uppehålla sig på verandan i dag. - Och ändå — där stannade ju den första och såg utåt sjön — den andra, den tredje gjorde på samma sätt, de stannade allesammans utstötande små häpna rop. Tältduken slog och larmade mot verandans staket; ett par af kyparne kommo ut från salen för att berga och lyckades slutligen att samla hop gardinerna och binda dem fast vid stolparna, som uppburo verandataket. De flesta af damerna hade kommit barhufvade och hårklädselns afsigtliga oordning med den krusade luggen började aflösas af en oafsigtlig oordning med små raka testar, som stodo ut här och där, utan att det var möjligt att begripa hvar de kommo ifrån, då det öfriga håret var så krusigt.

Hvad är det? Hvad står på?

Å — det är den galne norrmannen, som är ute och simmar i de här vågorna.

Å gud, hvad säger ni? utbrast en dam, hvilken såg ut som vore hon färdig att svimma vid denna underrättelse. Herr Falk ute och simmar — i dessa förskräckliga vågor!

Se på »rankan», hviskade en af herrarne. Nu behöfver hon ett stöd igen. Skynda dig, grip tillfället! Kom ihåg *harstek,* väger 100,000.

Det är verkligen orätt, sade en liten kvittrande fogelstämma. Det är oförlåtligt, att så där riskera sitt lif bara på trots.

Säg inte det, det är något storslaget i ett sådant mannamod, tycker jag, inföll »rankan».

Seså, nu ha vi ett gräl igen i full gång mellan »rankan» och »den himmelsblå», sade herrarne skrattande.

»Den himmelsblå» hade fått detta namn af flera orsaker. Dels var hon student i Upsala samt ansågs som författarinna till några anonyma skrifter i kvinnofrågan, hvilka förfäktade de mest radikala idéer, dels var hon gärna klädd i himmelsblått och hade himmelsblå ögon samt uttalade i allmänhet sina hårresande satser icke blott med en stämma, hvilken ljöd som fogelkvitter, utan också med den mildaste min på den sötaste lilla mysande mun. Hon hade en liten späd figur, lätta, ljudlösa rörelser, slätt, glänsande, rödaktigt hår och en hög, polerad, kupig panna, som såg litet kal ut. Alla hennes vänner hade sagt henne, att hon skulle se *så* mycket bättre ut, om hon ville klippa sig en lugg; men hon hade sina bestämda

principer och hon ville icke. En hög och ren panna gaf ett ansigte intelligensens prägel — hon ville icke se ut som en råtthund, då hon var en kvinna med tankeförmåga.

En främling, som hört benämningarna »rankan» och »den himmelsblå», skulle bestämdt ha gissat orätt, om han blifvit uppmanad att angifva de olika föremålen för dessa öknamn, hvari de sysslolösa badgästernas kvickhet utmynnade.

Ty nog såg den lilla himmelsblå ut som en ranka, som behöfde ett stöd, och icke var det lätt att af denna mysande mun och kvittrande stämma sluta sig till den vilda radikalism, som rasade under denna milda yta.

Och nog såg återigen den s. k. rankan ut som en riktig blåstrumpa — en riktigt lysande himmelsblå blåstrumpa. Hon var nära tre alnar hög och hade en viss muskulös senighet i sin kroppsbyggnad, som föga erinrade om de kvinliga formernas vanliga mjukhet; när hon talade, vände man sig alltid om och undrade, om en man obemärkt bytt plats med henne, ty stämman var en så djup alt, att den liknade en bas. Men om man icke fäste sig vid dessa yttre något förvirrande kännetecken, så skulle man snart komma underfund med, att en äkta kvinlig själ bodde under denna kraftiga yta. Hon hatade det modärna emancipationssträfvandet — ja, hon *hatade* så, att hela hennes själ råkade i uppror, då hon blott såg på den lilla himmelsblå och tänkte på, hur

mycket ondt sådana kvinnor anstifta, som vilja göra kvinnan uppstudsig mot sin naturlige herre, lära henne att kriticera den hon borde se upp till, borttaga hela ljufheten och hela poesin af det ljufvaste och mest poetiska i verlden — rankan, som lindar sig kring den kraftiga eken, den veka, svaga kvinnan, som kärleksfullt och ödmjukt, ja, *ödmjukt* sluter sig till mannens starka bröst. När hon sade detta med sin stentorsstämma och blickade upp med ett så vidt omständigheterna medgåfvo svärmiskt uttryck i sina små, ljusgrå talgiga ögon — och så den lilla himmelsblå med sin alltid litet förskrämda min kvittrade något om, att det verkligen var upprörande att höra, att en kvinna ännu i vår tid kunde vara så utan all självkänsla, att om någon borde blicka ödmjukt upp till den andra, borde det vara mannen till kvinnan, som stod så högt öfver honom i sedlig renhet — ja, att hon för sin del fann det rent af obegripligt, att så som ställningen för närvarande var, någon kvinna kunde vilja ingå äktenskap med den henne så djupt underlägsne mannen, och att det enda medlet att få mannen reformerad vore om alla kvinnor ville sammansluta sig i en antiäktenskapsförening och förklara, att de ej gifte sig med annat än *rena* män — då blef det alltid en uppståndelse i badsällskapet, man tog parti för och emot, »rankan» nästan vrålade af sinnesrörelse och »den himmelsblå» grät af ondska.

Men i dag kom man icke så långt, ty »rankan» var alt för intresserad af det i hennes tanke sublima

skådespelet af en man, en kraftig man, som kämpade med elementen, och »den himmelsblå» tyckte, att det verkligen var något så absolut oförnuftigt i att på detta sätt till ingen nytta prisgifva sitt lif, att hon vände sig bort och brydde sig icke ens om att se ut åt sjön, där en människa, begåfvad med förnuft och förmåga af slutledningar, dock lät sig till den grad beherskas af en rent animalisk naturdrift.

Det fans äfven andra i sällskapet, hvilka skarpt ogillade denna yttring af norskt mannamod. En dam, som af de sysslolösa kvickhufvudena döpts till mörten, emedan hon hade ett par röda ögon i ett mycket blekt ansigte, var allvarligt bekymrad öfver det för sedligheten kränkande i att en man på detta sätt visade sig i naturtillståndet straks nedanför badhusets veranda. Visserligen kunde man ingenting annat se än ett hufvud med tätt mellanljust hår, som än dök upp, än försvann mellan de skummande böljorna. Men som ju i alla fall alla visste, att man icke simmar i kläderna, så kände »mörten» för sin del, att hennes blygsamhet led af att stå här bland alla de andra med detta medvetande. Hon var syster till badläkaren, och denne hade en nyss uppvuksen dotter med sig, och hon uttryckte till brodern sitt djupa, ogillande af det lifliga och oförstälda intresse, hvarmed den unga flickan följde det bruna hufvudets gungande på vågorna.

Men det är ju just ett bevis på, hur oskyldig flickan är, invände doktorn. Hon tänker inte als på

det. Du skulle bara demoralisera henne, genom att väcka henne på sådana tankar.

Det har du orätt i, sade »mörten» med en stämma, som hade något af en silfverklockas klara, genomträngande ljud, och såg sin bror in i ögonen med sin forskande, pröfvande blick, hvilken alltid tycktes vilja ransaka sin nästa ända in i njurarna. Man *bör* just tänka på sådana saker. En kristen kan icke vara nog ömtålig i hvad som sårar kyskheten, och det visar inte oskuld utan tvärtom förhärdelse att icke såras häraf.

Men, kära vän, inföll den lille rödlätte doktorn med hög stämma, vi gå dock alla nakna — i kläderna — och jag inser inte hvarför det är värre att i böljorna —

Detta yttrande hördes af alla de kringstående och väckte stor munterhet, ty alla förstodo hvad det var som framkallat det, och den sant blygsamma »mörten» blef föremål för många försmädliga ögonkast. Detta generade dock icke henne det ringaste; hon mötte allas ögon med sin öppna, stora blick, som sökte borra sig in i deras innandömen och som kom de flesta att slå ned eller vända bort sina ögon.

Längst bort i ett hörn af verandan stod en dam af närmare trettio år, som litet emellan var föremål för de andras blickar, men som dock ingen närmade sig eller tilltalade. Man trodde allmänt att hon var förälskad i norrmannen, somliga ansågo, att det till och med var något förhållande mellan dem, och hennes

ställning bland de öfriga badgästerna var något ensam. Damerna tålde henne icke, emedan hon var ytterligt kokett och ytterligt likgiltig för alt kvinligt umgänge. Herrarna hade dragit sig tillbaka, sedan hon begynt att så afgjordt uppmuntra norrmannen.

Hon var gift, men det var ett fransyskt äktenskap, sade man — härmed menades, att man och hustru bodde i hvar sin våning och endast sågo hvarandra vid måltiderna. Mannen låg ute på fiske nästan hela dagarna — det var hans stora passion under de korta ferier hans affär tillät honom att taga sig.

Fru Anna Krabbe stod med armen fasthållande sig vid en af veranda-stolparna, den smala, höftlösa figuren något framåtböjd, de stora, starkt beskuggade, mycket svärmiska men ändå förunderligt hårda, kornblå ögonen intensivt blickande utåt sjön, endast upptagen af hvad som föregick där och absolut likgiltig för omgifningens anmärkningar.

Då tilldrog sig plötsligt något, som drog allas blickar från sjön och kom dem att glömma den intressanta sport, de hittills följt med så mycken spänning.

En ny dam — en spritt ny dam uppträdde på verandan.

Precis som om hon varit presenterad för hela sällskapet och vederbörligen upptagen i deras krets, i stället för att vara en fullkomlig främling till dem alla, gick hon rätt fram till en grupp herrar och frågade: tror ni, att det kan vara någon fara?

Allas blickar följde henne; en af herrarna svarade visst inte — han klarar sig nog — det är den starkaste simmare jag sett.

Månne det kunde vara — jo, det var det bestämdt! Frågor till kyparen! Svaret spred sig som en af stormilarna från sjön. Jo, det var hon — hon! Ändtligen! I ett par veckor hade rummen stått för hennes räkning — två af de vackraste rummen utåt sjön, och hon hade väntats hvar dag — väntats med stor nyfikenhet och otålighet.

Fastän hon sedan flera år var bosatt i Rom, hade dock de flesta hört mycket talas om henne. Alla skandinaver, som besökt Rom, hade alltid så mycket att berätta om henne, då de kommo hem. Och hennes taflor voro ju alltid föremål för den största uppmärksamhet, när de någon gång exponerades i Stockholm.

»Mörten» hade nu för sin del sina tvifvel om hon egentligen vore någon sedligt utvecklad karaktär, ty hon målade alltid nakna figurer, mest barn, men också skogsnymfer och fauner och dylika tvifvelaktiga personligheter.

Och det var alt många andra, som i tysthet hyste samma tvifvel, fast de skämdes att säga det, emedan de ville låtsa förstå konst — och de visste, att konsten anses ha rätt att vara naken.

»Rankan» tyckte, att det var sorgligt att se en konst så blottad på ideelt innehåll, men »den himmelsblå» förfäktade ifrigt den modärna satsen, att det

betyder als ingenting hvad man målar — alt kommer an på, hur man målar det.

Man hade disputerat om hennes verk nästan hvar dag alt sedan den nyheten spridt sig, att hon hyrt rum här. Nu stod hon där själf så plötsligt, att man glömde hennes verk för hennes person.

Målarinnan, fröken Ulla Rosenhane, var mycket intresserad af den sport, hon bevittnat. Hon frågade i högen hvem simmaren var.

Alla damerna sågo ut som om de ej hört frågan, som om den förklingat i luften utan någon mening, hvilken på något sätt kunde angå dem. Man kunde ju icke inlåta sig i samtal med en dam, som man icke var presenterad för.

Men doktorn kände sin pligt som ett slags värd och svarade henne:

Det är den norske folktalaren, Rolf Falk. Han är föreståndare för en folkhögskola någonstans inåt landet. Han har kommit seglande hit för en åtta dar sedan. Där nere ligger hans båt.

Den var inte stor, sade Ulla. Och i den har han seglat ända från Norge?

Ja, han är lika oförvägen seglare som simmare. Han är i det hela en särdeles excentrisk person — som fröken nog snart skall finna. Men kanske jag får taga mig friheten presentera mig själf — då ingen annan här kan göra det. Doktor Bratt — badläkare. Och här är min syster, fru Möller, sade han, visande på »mörten», som slog upp sina stora ögon, såg Ulla

djupt och pröfvande in i ansigtet och tryckte länge och hjärtligt hennes hand. Doktorn fortsatte att göra *les honneurs*.

Det är en stor ära för oss — och för vårt lilla Utskär — att få räkna en sådan celebritet, som fröken Rosenhane, bland våra gäster, sade han. Kanske får jag också presentera fröken Evelina Suhr — han pekade på »rankan» — och fröken Nelly Nerman — det var »den himmelsblå».

Fröken Suhrs hälsning var något förnäm och reserverad, men Nelly Nerman uttryckte genast sin lifliga glädje att se den berömda målarinnan.

Att just lilla Utskär skulle få denna ära, anmärkte hon. Men det är sant, fröken har visst släktingar här. En fru Rosenhane —

Ja, det är min moster och min farbrors enka på samma gång. Jag har just kommit hit för att vara tillsammans med henne och mina kusiner i sommar.

De äter inte här på hotellet, sade Nelly. De lefver visst mycket för sig själfva.

Ja, de har sitt eget lilla hushåll — min moster är sjuklig och min kusin, Eglantine, är döfstum.

Ja, jag har hört det, sade Nelly. Det är för sorgligt. Men när föräldrarna var kusiner —

Jag känner docenten, fortfor hon med en litet generad min. Han är så intressant att tala med.

Åja, sade Ulla med ett leende. Ett original är han, förstås — men — goda kunskaper har han visst, tror jag.

Och ett utmärkt hufvud, ifylde Nelly varmt.

Fru Krabbe hade nu vändt sig från sjön, då ingenting vidare var att iakttaga där. Hennes och Ullas blickar möttes.

Å — du här?

Ja, jag säger detsamma. Det vill säga, jag visste ju naturligtvis, att den celebra Ulla Rosenhane var väntad hit.

Det är tio år sedan vi råkades. Och jag kände dock straks igen dig. Det är förunderligt, hvad du är oförändrad.

Jag — å! Hur kan du tala så.

Hvad den fru Krabbe ändå är märkvärdig, sade de andra damerna sig emellan, då de gingo in i matsalen. Aldrig har hon låtsat om, att hon kände fröken Rosenhane, och det fast det varit så mycket tal om henne. Ja, hon är då inbundenheten själf.

Fru Krabbe och fröken Rosenhane gingo tillsammans in till bordet. Som norrmannen var hennes bordsgranne, skulle fru Krabbe gärna velat hindra, att fröken Rosenhane fått plats bredvid dem, om hon kunnat. Men den uppmärksamme hotelvärden, som lade märke till att hans celebra gäst hade en bekant bland badgästerna, gaf genast order om denna placering, och härvid var nu ingenting att göra.

När soppan var uppäten och fiskfaten kommo in, blef det en rörelse i salen; ett af dessa vågsvall, som plötsligt gå fram öfver en teatersalong vid en

träffande replik. Man kan icke egentligen säga, att någon individ rör sig eller ger något ljud ifrån sig, och dock höres som en susning eller en sakta vindpust — en sådan där ofrivillig känsloyttring som en intelligent skådespelare värderar högre än en applåd.

Det var en verklig vikingagestalt, som nu trädde in i rummet och med snabba steg gick fram genom salen samt intog sin plats vid fru Krabbes sida. En hög, bredakslad och ändå smidig figur, en energisk, äkta norsk ansigtstyp med håret rakt tillbakakastadt från en bred panna, samt något visst utmanande och trotsigt på samma gång som ljust och lefnadsfriskt öfver hela personligheten. Det var badortens hjälte — hjälten icke blott i de manliga idrotterna att segla och simma, utan i den ännu mer manliga att komma kvinliga hjärtan att klappa och kvinliga kinder att rodna eller blekna och kvinliga ögon att blygt slås ner och kvinliga stämmor att skälfva så ljuft — och »rankor» att längtansfullt blicka upp mot den rakstammiga eken.

Ulla Rosenhane, som var en god iakttagare, hade redan under soppan upptäckt hvilken roll den excentriske norrmannen spelade vid badorten. Hennes klara, uppmärksamma blick, hvilken alltid såg ut som om den toge mått på längden och bredden af den person, som stod framför henne, hade redan sett åtskilliga af dessa fenomen, hvilka angifva en mans plats i kvinnohjärtan, föregå rundtomkring sig och midt emot sig vid bordet. Man talade om honom eller man talade

icke — det betydde föga — men när någon tog i dörren, ryckte man till, rodnade, blickade antingen väntande mot dörren eller också i rakt motsatt riktning. Alt det där roade mycket fröken Rosenhane. Romanhjältarna börja bli sällsynta — hvilken tur att råka på en sådan vid denna lilla aflägsna svenska badort!

Fru Krabbe talade icke till honom — hon knappast hälsade på honom och, från det ögonblick han kom in i rummet, åt hon ingenting. Han lade icke märke till det först. Han var glad, pratade tvärs öfver bordet och till höger och vänster, var något bullersam och högljudd och hade ett skratt, som tilltalade Ulla genom sin hjärtliga friskhet, men stötte henne något tillbaka genom sin brist på belefvenhet.

Men de spiser jo ingenting, kjære frue, utbrast han nu plötsligt till fru Krabbe, då hon lät en ny rätt gå sig förbi.

Det är emedan jag pratar så mycket, svarade fru Krabbe med ett litet, insinuant leende.

Pratar! De har da sanderlig ikke sagt et ord, siden jeg kom in i stuen.

Jaså — verkligen — har ni lagt märke till det?

Där ha vi det, tänkte Ulla. Det äkta, nordiska koketteriet. Man stöter tillbaka för att draga till sig, man spelar den förorättade, man koketterar passivt. Å, hvad det är artificielt och osympatiskt.

Men hvorfor er det da de hverken »pratar» eller spiser? frågade nu slutligen norrmannen.

Det intresserar er förmodligen föga. Låt mig bara för all del icke störa hvarken er matlust eller er munterhet.

Falk böjde sig plötsligt intill sin granne, såg henne in i ögonen med något underligt brännande i blicken och sade halfhögt:

Hvis jeg har fornærmet dem, må jeg få at vide hvorledes.

Hans ögon brände sig in i hennes på ett sätt, som gjorde Ulla, hvilken satt på andra sidan om henne, nervös; nej, detta var ett slags kurtis, som hon icke kunde fördraga. Ty det var icke lidelse i denna blick — hade det varit det, skulle hon ingenting haft däremot — det var ett spel, en lek med lidelsen.

Fru Krabbe böjde sig ned öfver sin tallrik, skar sitt bröd i 6 lika stora delar, ordnade dem omsorgsfullt i två rader och hviskade därefter sakta:

Jag är bara så nervös — jag tål inte sinnesrörelser — det är därför jag inte kan äta.

»Sinnesrörelser!» upprepade han. Men hvad i al verden — min daglige svömmetur.

Jag tål det inte, sade hon och slöt ögonen. Jag ser er jämt kastas af och an på de stora vågorna — det gör mig sjuk.

Ulla blef otålig öfver denna uppenbara tillgjordhet.

Tror ni att man skulle kunna lära sig simma vid min ålder, då man aldrig gjort det förr? frågade hon Falk.

Ja, sikkert, svarade han. Vil de lære det, fröken? De er dristig, ikke sant? Det kan jeg se på dem. Og når man bare er lidt dristig, går det let.

Vill ni ge mig ett par lektioner? frågade hon.

Flera hufvuden sågo upp från tallrikarna.

Det vil jeg umådelig gjerne. Jeg har altid önsket att damer og herrer kunde svömme sammen her som i Frankrig.

Ack, det är ju sant, sade Ulla, som nu fick förklaring på de många förnärmade blickarna rundt omkring. Det går icke an i Sverge.

Går ikke an, det er et ord, jeg ikke kan lide, ropade Falk. Hvad, om vi skulde sætte os over den strenge konveniens, fröken? Hvad, om vi skulde stifte et sælskab for fælles svömmeture af herrer og damer?

Det var en förträfflig idé, utbrast Ulla.

Det blef en tystnad vid hela bordet — en häpen, indignerad tystnad. Nå, det var ju egentligen bara hvad man kunde vänta af henne, som målade nakna figurer — men att just komma till denna badort och ställa till en sådan skandal.

Då man rest sig från bordet stannade Falk med Ulla på verandan under lifligt samspråk. Anna Krabbe försvann och om en stund begynte Falk att se sig om efter henne.

Jeg skulde netop sejle med fru Krabbe, sade han. Hun må være gået ned til båden i forvejen. Har de ikke lyst at ta med?

Jo, gärna, sade Ulla. Att segla vid svenska kuster — det var något så nytt, så ovant, så friskt. De gamla, grå klipporna! Hon visste icke om hon älskade dem — icke mycket åtminstone — hon älskade södern, endast södern — men ändå, de grå klipporna, den bleka himlen med sina något kalla toner, så etherlik, så höghvälfd, vikarna och skären och det gröngrå vattnet — det rörde vid strängar, som ej ofta sattes i dallring.

Fædrelandskjærlighed? frågade norrmannen. Nej, hon var icke det ringaste fosterländsk, hon var kosmopolit.

Å, det er skade, sade han med en viss hjärtlig naivetet. Den, hvis hjärte aldrig har klappet varmt for fædrelandet, den forstår ikke noget af det bedste i livet. Den ved jo ikke heller hvad det er at elske familien, hjemmet.

Jag har hvarken familj eller hem, inföll hon. »Vildfogel har hvarken bo eller vif. Vildfogel har dock ett herrligt lif.»

Det var något i dessa ord, som berörde honom osympatiskt. Hon saknade uppenbarligen djupare känslighet. Därför kunde hon lefva så ensam och utan band.

Hans blickar flögo till Anna Krabbe, som satt på bryggan och väntade.

Nu skall det bli roligt att se hur det går, sade »mörten», som gick förbi med en äldre fru. Fru

Krabbe brukar aldrig vilja segla med Falk, när någon annan dam är med.

Det är naturligt, svarade den gamla damen och stannade på något afstånd, där hon hade utsigt öfver bryggan. Min man var en gång med dem i båten, och då satt hon hela tiden bredvid Falk, och så fort båten lutade det minsta tog hon hans hand och kramade den och skrek af rädsla. Hon är så rädd för sjön, men hon seglar bara för att få vara med honom — ingen har någonsin sett henne i mannens båt.

Anna reste sig med en mörk blick då hon såg Ulla och gick emot dem.

Nu er jeg færdig, ropade Falk, og fröken Rosenhane kommer med.

Jag vill inte segla i dag, sade Anna, hvilken emellertid hade en pläd på armen och en vaksdukskappa öfver sig som tydde på att hon beredt sig på en färd. Det blåser för mycket.

Ulla uppfattade genast anledningen till hennes ändrade beslut.

Jag tror också att det inte är värdt i dag, sade hon.

Jag skall inte vara den, som skiljer de älskande, tänkte hon med en liten känsla af förtrytelse.

Hon gick tillbaka upp till societetshuset, under det Falk följde Anna till en klyfta i berget som var hennes favoritplats, och där hon ofta brukade sitta och stirra öfver sjön.

Hon var förstämd i dag och talade icke mycket. Det var med en beklämd och hatfull känsla hon tänkte på sin gamla skolkamrat, Ulla Rosenhane. Hon anade med en behagsjuk kvinnas hela misstänksamma svartsjuka, att denna konstnärinna med de fria vanorna från ett otvunget umgänge med män, den stora verldsvanan och den lätta samtalstonen, skulle blifva en farlig medtäflerska för henne. Ty hvad hade hon att sätta upp emot alt detta — hon, som icke hade någon konversation, icke någon bildning, icke några intressen. Hon hade ingenting annat än sin kärlek — eller rättare sagdt, hon gjorde sig inga illusioner på sig själf — sitt brinnande, intensiva behof att blifva älskad. Icke älskad blott i mening af att vara afhållen — det var henne alldeles likgiltigt, och hon hade också ingen enda vän — men älskad i den meningen att vara föremål för en mans åtrå, hans brännande blickar, hans hemliga drömmar. Utan detta var hela lifvet ingenting för henne — ett tomt, meningslöst skuggspel, på hvilket hon stirrade med frånvarande, likgiltiga ögon, och som föreföll henne overkligt som en dröm.

Alt sedan hon var barn hade hon lefvat i dylika erotiska stämningar. Hennes drömmande väsende hade gjort att föräldrar och lärare trott henne vara mer än vanligt intelligent, och man hade alltid ansett sig böra fordra mindre flit vid läsning och andra arbeten af detta rikt begåfvade barn, som ej fick pressas in i vanliga former. De själfulla ögonen, den

slutna munnen, det tillbakadragna väsendet gaf henne något gåtfullt, sfinxartadt och alla de män, som varit förälskade i henne, hade alltid varit förtrollade af detta hemlighetsfulla något, som syntes lofva så mycket af en närmare bekantskap.

Också Falk var under denna förtrollning — och dock satt han nu där vid hennes sida och tänkte på den andra. Ingen hade någonsin gjort ett sådant intryck på honom som hon. Han visste ej, om intrycket egentligen var sympatiskt — han visste blott, att han ej kunde låta bli att tänka på henne. Den höga, ranka figuren, hufvudets fria och käcka hållning — och så denna säkerhet i hvarje åtbörd — den födda verldsdamens fria säkerhet — och håret med sina små mjuka lockar öfver hela hufvudet — och ögonen — och leendet.

Nå! sade Anna och såg på honom.

Hvad!

Vill ni segla nu?

Nu! Men det vilde være en uhöflighet mot fröken Rosenhane.

Gå då till henne. Hvarför sitter ni här! sade Anna och rynkade de täta ögonbrynen.

Men det blæser virkelig for stygt, Frue.

Jag är inte rädd, sade hon och reste sig mycket blek.

Jo, de er. Jeg ser det på dem.

Det fins saker, som jag är mer rädd för än att segla omkull med er, sade hon och deras blickar möttes.

De vil altså gå i båden med mig nu? frågade han.

Hon såg ut åt den fräsande sjön, slöt ögonen en sekund med en lätt rysning, men svarade i bestämd ton: ja.

2.

Solen gassade på de nakna, gråhvita klipporna i bukten där badorten låg inkilad. Vattnet var orörligt, ljudlöst och färglöst, luften disig med solrök som låg mjuk öfver uddar och skär.

Det var stilla vid hela badorten. Ingen orkade röra sig i middagshettan. De flesta suto på sina förstukvistar med en bok eller ett arbete i handen. Den lilla segelflottiljen låg i hamn. Nere vid societetshusets veranda pågick väl som vanligt en smula kurtis, men lamt. De enda rörliga grupperna voro de, som gingo till och från badbassängerna.

Midt i dammet och solbaddet på landsvägen hade fröken Rosenhane slagit sig ned under sitt målarparaply. Landsvägen gjorde just här en krök nära intill vattnet, där ett par småpojkar badade mellan två skyddande klippor. Några fiskarbåtar lågo uppdragna i denna lilla naturliga hamn, några sjöttor voro utbredda till torkning, ett litet förfallet båtskjul stod och hängde på klippkanten, en gammal, hvitskäggig gubbe satt och lagade en not — det hela var en fullständig liten tafla, som tillfälligheten an-

ordnat så bra, att målarinnan ifrigt skyndade att få hela scenen upptecknad på duken och ställa färgerna mot hvarandra för att få totalverkan, innan gruppen förändrade sig.

Hon brydde sig icke om den kvalmiga lukten af torkad fisk och rutten tång, lika litet som om den brännande hettan midt i solen, utan gick bara på och målade med stora, duktiga penseldrag och utan att lägga märke till att några badgäster närmade sig och stannade samtalande bakom henne.

Hennes målarstol var djupt nedsjunken i sanden, så att hon måste sträcka ut benen i hela deras längd för att ej sitta alt för illa. Den stora basthatten hade hon skjutit tillbaka från pannan, så att nedre delen af ansigtet badade i solen — paraplyt skyddade endast duken och paletten. Det grågula, mjuka håret föll fram i en sned lock ända på ögonbrynen; ögonen hade blifvit ljusblå och litet smaldragna af solen och hyn litet fräknig och röd öfver näsan. Klädningen, bestående endast af rutiga bomullsnäsdukar, tagna på snedden och på raken, upp och ner och på alla möjliga kanter, var tämligen kort och lät hvita spetskjortlar framskymta. De högvristade fötterna voro insnörda i parisiska gullskinnkängor.

»Den himmelsblå» och »rankan» — d. v. s. fröken Nelly Nerman och fröken Evelina Suhr — granskade med kritiska blickar hela denna något främmande företeelse, om hvilken de ännu ej visste, hvad de skulle tänka. Det var en sådan självsvåldig säker-

het öfver fröken Rosenhanes väsende, att man kände hur föga det tjänade till att göra anmärkningar öfver henne. Hon hade uppenbarligen mod att vara den hon var och frågade så litet efter, hvad andra tänkte om henne och om hon passade i stycke med omgifningen eller ej, att hon nästan — lite grand — imponerade — fast det var på samma gång något retsamt i denna otroliga säkerhet. Och det allra retsammaste var att trots detta självsvåld, som hos alla andra skulle varit brist på belefvenhet, var det dock hos henne något så obestridligt distingeradt, att man verkligen — verkligen —

Detta var lilla Nelly Nermans tysta reflexioner, medan hon stod där och granskade både Ulla Rosenhane själf och hennes målning.

Men Evelina Suhr sade till deras kavaljer, docenten Rosenhane, med låg röst: Det är beklagligt att se, hvad den modärna konsten är renons på hvarje spår af idealitet. Ett sådant ämne nu som detta — det är ju ingen tanke, intet idéinnehåll i det.

Docenten, som alltid kände sig högst obehagligt berörd af alla stränga uttalanden och alltid sökte medla mellan olika lifsåskådningar, skulle gärna velat utförligt bemöta detta yttrande, men som han tyckte, att de stodo för nära målarinnan för att han obemärkt af henne skulle kunna hålla det lilla föredrag han genast var färdig med, inskränkte han sig till ett litet vänligt skratt och ett i tam ton yttradt: det vet jag ändå inte, om man kan säga.

Fröken Rosenhane gjorde en liten rörelse med hufvudet som antydde, att hon visste det någon stannat bakom henne, hvarför hennes tre granskare funno det lämpligt att komma fram och hälsa.

Det är verkligen ett alt för nätt litet motiv, kvittrade Nelly Nerman, som tog för afgjordt att fröken Rosenhane med oro väntade på att få höra något omdöme om sitt påbegynta arbete.

Det är bra vackert väder i dag, svarade Ulla och sträckte litet på sig, höll ut duken på armslängd ifrån sig samt blundade med ena ögat.

Tycker ni inte det? sade hon och kastade en flyktig blick åt sidan, då hon märkte, att man funnit hennes yttrande alt för ointelligent för att förtjäna ett svar.

Om jag bara skulle få tillåta mig en liten anmärkning, sade Nelly med sin förskrämda min — hon kunde ej komma ifrån känslan af ansvar såsom tillfällig konstkritiker — så är det att det hela nästan ser lite arrangeradt ut. Det är för mycket samladt på en fläck — pojkarna, gubben, skjulet, båtarna — det verkar nästan som en komposition, och i vår tid — med vår tids realism — med den naturalism, som alt mer börjar tränga igenom — —

Nelly begynte bli något osäker, då hon fick tala så länge ensam, utan att målarinnan hjälpte henne med det minsta lilla ord.

Men nu kunde docenten, som dock var tämligen främmande och blyg för sin berömda kusin, ej längre

motstå tillfället att hålla ett litet föredrag. Han tog sats och började, som han alltid brukade börja: Jag undrar ändå, om man kan säga det.

Den ena öfverdriften var för hans väl skolade *justemilieu* natur lika motbjudande som den andra. Hvarje skarpt ord berörde hans milda och humana sinne pinsamt och kom honom att rycka till som om han fått en pisksnärt i ansigtet.

Å ena sidan, fortfor han och såg på sina stöflar, är naturligtvis den sträfvan inom konsten fullt berättigad, som framför alt söker natur och sanning. Men dock synes det mig vara att gå nästan väl långt att fordra så stor frånvaro af all komposition, att t. o. m. den, som så att säga ger sig af sig själf, som i här förevarande fall — —

Här afbröts han af fröken Suhr, som med sin djupa basstämma yttrade: det kunde jag verkligen inte vänta, att docenten också skulle säga att det är berättigadt, att konsten fram för alt söker natur och sanning. Hvad är konst, om den inte först och främst skall söka det sköna.

Visserligen, sade docenten, som fick små nervryckningar kring ögonen vid detta obehagligt positiva yttrande. Men att söka det sköna utan det naturliga är en lika orätt väg — åtminstone i min tanke, insköt han förmildrande — som att söka endast det fula eller oväsentliga i naturen.

Fröken Rosenhane hade lagt hufvudet ned mot akseln och kisade på taflan med ena ögat; nu tog

hon en grof pensel och rörde till en obestämd ljus blandning på paletten, samt satte en stor färgklump midt på luften. Därefter sköt hon från sig taflan, reste sig upp och ställde sig att på något afstånd betrakta verkan af denna besynnerliga klatsch.

Det skulle vara bra roligt att höra, upphof nu fröken Suhr sin röst, hvad fröken Rosenhane själf tänker i detta ämne.

I hvilket ämne? frågade Ulla i det hon tog upp en ny tub med hvitt och kramade ut en duktig klick på paletten.

Jo — om det skönas förhållande till det naturliga — d. v. s. om konstens egentliga uppgift.

För ögonblicket är min uppgift att få den där luften att verka tillräckligt kall, sade Ulla, som icke tog blicken från sin studie. Mina ögon är så vana vid söderns himmel att det inte är mig möjligt få upp den där bleka, kalla tonen på paletten. — Men konstens uppgift, sade hon och kastade en blick på sned på docenten, om den bekymrar jag mig inte det minsta. Hvad skulle herrar estetici göra, om konstnärerna själfva skulle begynna att tänka på sådant.

Efter detta kätterska yttrande satte hon sig ned igen och började arbeta i alt det ljus hon klatschat upp här och där på duken.

Fröken Rosenhane har så rätt, så rätt, sade Nelly, förtjust att få tillfälle att visa, att ingen kunde ha mer modärna åsigter än hon själf. En konstnär

skall vara obunden af alla teorier. Att härma naturen, och det den fula lika väl som den sköna — det bör vara hans enda sträfvan. Alt det andra är bara gammal utdöd romantik.

Då Ulla visade sig alldeles omöjlig att vidare få i tal fortsatte damerna sin väg, följda af docenten och ifrigt samtalande.

Den lilla himmelsblås blåa band, hvarmed den blå bomullsklädningen var öfversållad, fladdrade och vippade vid hennes små snabba och trippande rörelser. Från den hvita halmhatten flöt en blå slöja, det rödaktiga, ljusa håret bucklade sig litet kring den höga, blanka pannan och de blå ögonen sågo så milda och madonnaaktiga ut, då hon såg upp på den höga, stadiga fröken Suhr vid sin sida och föraktligt utropade: idealitet! Skönhet! Ack, det är ju bara fraser. Hvem tror på sådant nu för tiden.

Det är verkligen beklagansvärdt, sade fröken Suhr och hennes stämma vibrerade, beklagansvärdt att en sådan förfärlig missriktning —

Mer hörde icke Ulla, ty nu försvunno de samtalande vid en krök af vägen.

Men hon hade icke sutit länge ensam, då ett annat par närmade sig. Det var Falk och fru Krabbe, som gingo tätt tillsammans, han nedböjd öfver henne och talande ifrigt, hon tyst med ögonen nedslagna men insupande hans ord med hela sin varelse.

Den svarta, tätt åtsittande drägten, den matta blekheten på hennes kind gaf en egendomlig relief åt

det lidelsefulla, af brännande åtrå skälfvande i dessa sänkta ögonlock och dessa nervösa, smala läppar.

Ulla såg på dem med intresse.

De stannade af höflighet, men uppenbarligen ogärna, då de fingo se henne. Falk teg och såg bort med en förströdd min. Fru Krabbe yttrade något i sväfvande ton om att arbeta i denna hetta.

Hettan är skön, sade Ulla. Här i norden kan man minsann inte få för mycket af den.

Falk fick nu plötsligt ögonen på hennes målning.

Nej se, den er jo prægtig, utbrast han varmt.

Det var något äkta i detta tonfall, som man ej kunde misstaga sig på. Här var en naiv skönhetskänsla, som var mer värd än all estetisk konstkritik och som med ens gjorde Ulla meddelsam.

Tycker ni inte att jag fått in för varma toner i luften? frågade hon.

Å — jeg ved ikke — det er så skjönt. — Ikke sandt? frågade han fru Krabbe.

Jo — mycket vackert, svarade hon i likgiltig ton.

Ulla såg på henne. Det låg ett skimmer af lycka öfver henne — af en egendomlig, mättad sinlig glöd. Hvad var taflan eller naturen eller de omgifvande människorna för henne mot hennes egna drömmar.

Ulla kände ett styng i hjärtat, då hon såg på henne. Denna idéfattiga, obegåfvade, apatiskt overksamma Anna Krabbe, som aldrig haft något mål i lifvet — hon var lycklig hon i alla fall, lyckligare än hon själf med alla sina framgångar, all den beundran,

som omgaf henne, hela det innehållsrika och omväxlande lif, som var hennes. Lyckligare just därför, att hon var en så mycket mindre komplicerad natur, att hon kunde beherskas helt af en enda känsla — en mycket osammansatt, en rent sensuel känsla.

Ty det var icke förstående, icke sympati, icke gemensamma intressen eller lika naturer, som drog dessa båda till hvarandra. Det var helt enkelt förälskelse — oreflekterad, idélös sensualism, ingenting annat. Det måtte dock vara lyckligt att kunna helt uppgå i en sådan stämning — utan att sönderplocka den bit för bit, analysera den, dissekera den, fråga sig själf hvad den är värd och säga sig själf att det knappt lönar att utsätta sig för de slitningar, den medför — som hon alltid gjort hvar gång hon varit på väg att förälska sig.

Det hade börjat att friska upp litet, och luft och vatten hade med ens förändrat sig så mycket, att Ulla ej vidare kunde fortsätta sin målning. Falk föreslog en segeltur, men Ulla förklarade sig dock ej ha tid — hon hade en annan studie i gång, för hvilken denna belysning just var den rätta.

Skall du då arbeta hela dagen, invände fru Krabbe.

Ja, när jag arbetar, så arbetar jag alltid hela dagen. Skall jag hvila, så vill jag hvila riktigt — inte bara med penseln utan då också med tankarna och fantasin — och det kan jag bara göra, när jag har något annat som upptar mig — —

Är du någonsin upptagen af något annat? frågade Anna. Jag trodde att målningen var din enda passion.

Ånej, sade Ulla och gaf sin gamla skolkamrat en menande blick. Det är inte alla, som är så lyckliga och bara har en passion — jag har många, jag, och jag dras ständigt från den ena till den andra.

Har docenten kanske lyst till att sejle med? frågade Falk, då denne i det samma närmade sig.

Jag tackar, sade docenten, men jag anser det rakt inte rådligt att sätta mig och segla nu då jag nyligen badat.

Men min bäste Ludvig, inföll Ulla. Det må jag då säga — i denna hetta.

Det drar ändå alltid lite på sjön.

Men kjære, utbröt Falk. De er jo et ungt raskt menneske.

Just därför, svarade docenten, att jag har en ovanligt god hälsa, så vore det så mycket mer orätt, i min tanke, att utsätta den för någon fara.

Han skrattade mildt och ursäktande för att utplåna det obehagliga intryck, som möjligen hans bestämda afslag kunde göra på de andra.

För öfrigt är jag mycket tacksam för det vänliga anbudet, tillade han, och hoppas att en annan gång — han gjorde ett par små bugningar i sned riktning, som dock Falk fullständigt förbisåg. Han vände sig till fru Krabbe.

Nå de, fru Krabbe, som hverken er træl af ar-

bejdet eller af deres legeme — de kommer med mig, ikke sandt?

Jo, gärna, sade hon — och till Ulla, dröjande: Jag trodde aldrig att du var en sådan pligtmänniska. Som barn mins jag —

Pligt! utbrast Ulla, eller träl, som herr Falk säger. Nej, jag är inte träl hvarken af pligten eller af något annat. Jag har alldeles inga andra pligter än att följa mina egna hugskott. Och nu har jag fått lust att följa med er.

Hon läste till sitt skrin, stack alla de nyttjade penslarna i en påse, slog ihop fällstolen och stafflit, under det Falk gick ned till bryggan för att göra båten i ordning.

Docenten erbjöd sig med en förlägen min, som när man inlåter sig på något hvars följder man egentligen icke kan beräkna, att hjälpa henne att bära. Hon gaf honom straks skrinet, så stolen, men då hon äfven ville räcka honom det hopfälda, lätta stafflit fick han en så häpen min, att hon af höflighet anmärkte: det blir kanske för mycket för dig? — alt under det hon dock fortfor att lassa på honom den ena efter den andra af sina målningstillbehör.

Men när han då med tydlig lättnad svarade: ja, det blir kanske lite för mycket — ändrade hon sig plötsligt och tog tillbaka altsammans, stafflit och målarparaplyt i ena handen, skrinet, stolen och penselpungen i den andra samt taflan på bröstet, stödd af hakan och armarna.

Men för all del, framstammade docenten helt olycklig. Jag kan mycket väl bära en del.

Falk kom i detsamma tillbaka för att hämta damerna till båten och begynte straks att vilja tillegna sig alla Ullas effekter.

Hvad skal det sige, at de bærer alt dette? utbröt han med en förkrossande blick på docenten.

Det vill säga, att ingen får bära det, som inte bär mig själf också, utbrast Ulla i ett plötsligt anfall af munterhet och släppte alltsammans i backen. Skall jag göra mig omyndig och låta andra hjälpa mig, skall det icke vara för att låta dem bära halfva bördor. Antingen vill jag vara en österländsk sultaninna och inte sätta min fot på den plebejiska jorden — eller också vill jag vara en fri kvinna och hjälpa mig själf i alt.

Hon hade knappt hunnit tala till punkt förr än Falk tagit henne på orden. Det var honom ett rent fysiskt behof att finna användning för sin väldiga muskelstyrka, och det var dessutom hans största stolthet och glädje att göra något, som kunde gifva honom illusionen af att beskydda och stödja den svagare.

Innan Ulla hann att förekomma det hade han därför tagit henne i sina armar och bar henne under hennes skratt och protester den korta biten öfver en liten sluttande gräsbacke ned till båtbryggan.

Fru Krabbe följde efter. Hennes hela utseende hade förvandlats på dessa minuter. Ögonen, som

nyss varit så fulla af sinlig berusning, lågo nu stränga och hårda under de skarpa ögonbrynen.

Just som Falk nådde bryggan med sin börda kommo två herrar gående åt samma håll nere på strandvägen. I nästa sekund stod Ulla åter på marken, och den ytterst förnäma hållning, hvarmed hon besvarade den ene herrns hälsning, tycktes liksom enkom ämnad att inskärpa, att om hon ibland tillät sig och andra ett visst själfsvåld var det endast emedan hon var en tillräckligt fulländad verldsdam för att kunna våga, hvad en som varit det minsta osäker på sig själf och på sin förmåga att draga upp gränserna, aldrig skulle kunnat riskera.

Herr Krabbe, som med stor förvåning sett den föregående scenen och som redan hade ett tvätydigt skämt på läpparna, höjdade också detta straks och bugade sig mycket vördnadsfullt för fröken Rosenhane, under det hans följeslagare gick fram och hälsade på hans fru.

Jag tror hustru min ämnar sig ut och segla, inföll nu herr Krabbe. Men stopp med det, min gumma lilla. Nu kommer du alt hem och ger oss helan — och halfvan med. Vi kommer just direkt från ångbåten och är hungriga af själfva tusan.

Den min, hvarmed Anna hälsade sin mans gäst, gaf just icke denne hederlige småborgare intrycket, att han var synnerligen välkommen. Han anade icke annat, än att hela hennes missnöje gälde honom och

gjorde klumpiga och förtviflade försök att vara älskvärd mot sin gamle affärsväns vackra men stränga och allvarliga fru, i det de tillsammans gingo upp till Krabbes villa.

En riktig nunna, hustru din, sade han sedan i förtroende till sin vän vid kaffet och kognaken. Det är för märkvärdigt, att en så vacker kvinna kan vara så allvarsam och så enkel i sin klädsel. Det skulle min gumma se — hon som spökar ut sig både med turnyr och annat fast hon är stor som en öltunna förut, den hederliga själen — ha ha ha! — ha ha ha! Han slog sig på knäna och skrattade en god stund.

Och det allra märkvärdigaste är ändå, tillade han, sedan han hämtat sig, att hon inte är en smula kokett.

Hvafalls! sade herr Krabbe.

Nej, vid min själ, om hon gjorde så mycket som vände på sina vackra ögon en enda gång åt mitt håll — och annars vet man väl — gubevars, jag är ju gamla gifta karlen, så för den skull — men en karl är ändå en karl, säga hvad man vill. He he he!

Anna hörde med stigande förbittring skrattsalvorna från sin mans rum. Hvilka afskyvärdt simpla vänner han alltid hade, hur hon ständigt måste blygas för dem — liksom för honom själf för öfrigt.

Detta var hennes lifs förnämsta pina — icke blott den förnärmelse hans simpelhet oupphörligt tillfogade hennes smak och finkänslighet, men också

den förödmjukelsen för hennes stolthet att se hur alla de, i hvilkas umgänge hon fann behag, drogo sig för hennes man.

Hon hade blifvit gift med honom som helt ung, och som hon var fattig hade detta ansetts för ett godt parti. Men då hon sedan börjat märka sin makt öfver män i allmänhet hade hon många gånger bittert ångrat detta förhastade steg. Hon kunde gjort ett mycket bättre parti, om hon väntat.

Hon tröstade sig med tillfälliga kärleksförbindelser. Hennes man var ytterst omisstänksam samt så brackaktigt fåfäng, att han oupphörligt inbjöd unge män till sitt hus för att skryta med sin vackra och beundrade hustru.

Men ingen af dessa förbindelser hade tillfredsställt hennes ständigt tärande åtrå efter starka, erotiska sinnesrörelser. De hade blott varit som ett svagt förspel till den verkliga lidelse som gripit henne denna sommar, och som ytterligare eggades däraf, att Falk ännu ej gjort något försök att gifva deras förhållande en annan karaktär än det haft nästan från första dagen. Han gjorde henne tämligen starkt sin kur — men det var alt. Var han verkligen förälskad? Det visste hon icke säkert, men nu ville hon veta det. Hon skulle icke tillåta den där Ulla Rosenhane att komma och taga honom ifrån henne. Hon skulle tvinga honom till en förklaring ännu denna samma kväll.

3.

Herr Krabbe hade skickat bud och inbjudit sina eller rättare sin hustrus vänner vid badorten på supé för att roa sin resande gäst och för att visa, att han hade gentilt umgänge: den berömda målarinnan och den af alla eftersökte norrmannen, den lärde docenten, den rika arftagerskan fröken Suhr och den framstående studentskan fröken Nerman — det stiligaste folket bland hela badsällskapet.

Och allesamman sådana där lärda människor, sade han förnöjdt skrattande till sin vän, min hustru trifs bäst med sådana.

Jo jo, lika barn leka bäst, sade affärsvännen med naiv öfvertygelse om, att Anna var grufligt lärd — en föreställning, som herr Krabbe fullkomligt delade.

Gästerna voro samlade på terrassen utanför villan. Herr Krabbe och hans affärsvän drucko toddy och sökte inhämta så mycken lärdom som möjligt af de andras samtal.

Docenten och Falk hade såsom vanligt råkat i en liflig dispyt. Den hade börjat vid tebordet inne i den lilla matsalen, men Falk behöfde alltid stort

utrymme, i synnerhet då han disputerade. Han var för stor för den lilla villan i korthusstil och han hade så stora åtbörder, då han blef ifrig, att det såg ut som skulle han slå omkull och trampa sönder alla Annas små bräckliga dockmöbler. Han drog sig därför snart ut på verandan för att få större svängrum och docenten följde beskedligt efter, altjämt disputerande. Men snart blef det för trångt äfven här, och de båda herrarna stodo nu midt på sandgången utanför huset.

Docenten med hela öfverkroppen litet framåtlutad, armarna hängande och den bakre delen starkt framskjuten gjorde en komisk figur bredvid den andres kämpagestalt, som syntes färdig att krossa sin spenslige motståndare, då han med den knutna handen utsträckt emot honom utropade: Det er sgu en umandig anskuelse de der forfægter, herr docent. Man skulde ikke vredes overfor en ussel handling!

Jo, man kan väl vredgas öfver själfva handlingen men icke därför hata den som föröfvat den, invände docenten och vek åt sidan, just då norrmannen var i färd med att sänka sin hand på hans axel. Att hata kan aldrig vara rätt.

Jo, det er ved gud ret både at hade og at vredes. Det er en så deilig, befriende følelse rigtig tilgavns at hade det slette.

Nelly Nerman och Evelina Suhr kommo i det samma arm i arm gående framåt sandgången och Nelly blandade sig i samtalet för att hjälpa docenten.

Det visar brist på historiskt sinne att hata och vredgas, sade hon med sin förskrämda min. När man vet, att allting har sina förutsättningar och att en karaktär nödvändigtvis blir sådan, som omständigheterna gjort den, hur kan man då vara så ologisk att vredgas.

Ja, det där vill jag inte riktigt underskrifva, sade docenten och gjorde en liten hastig svängning med hela kroppen, så att han kom att stå midt framför Nelly. Visserligen inverka omständigheterna mycket på danandet af en karaktär, men att säga, att karaktären helt och hållet skapas af dessa omständigheter, det vore att förneka människans självbestämningsrätt, och det är en mycket farlig lära.

Evelina upphof nu sin djupa predikostämma och yttrade patetiskt: Det vore i sanning alt för sorgligt, om en friboren i Guds beläte skapad människa skulle bero af något så underordnadt som de yttre omständigheterna.

Herre gud, är det ännu någon människa, som tror på en fri vilja, hördes nu en skämtsamt matt röst från verandan. Ulla hade sträckt ut sig där i en trädgårdsstol mycket bekvämt med fötterna långt framskjutna, hufvudet tillbakalutadt mot stolsryggen och en brokig parasoll af röd atlas med målade blommor bakom nacken till skydd mot aftonsolen, som just sände in några heta strålar mellan verandastolparna.

De stridande vände sig till henne.

Å, er de der, sade Falk, der har de indrættet dem rigtig deilig bekvemt.

Ja, jag har det bra, sade hon i samma skämtsamt loja ton. Detta är den enda bekväma stol i hela huset. Men är det någon, som tror, att det beror på min fria vilja att afstå den till någon annan, så bedrar han sig. Det är en inre naturnödvändighet som drifver mig att alltid välja de bästa platser, jag ser. Och det är rakt ingen mening i att såsom Anna bara sitta på en trädtrappa och stirra utåt sjön.

Anna ryckte till, där hon satt på verandans nedersta trappsteg med kinden mot handen. Hennes tankar voro ej så långt borta öfver sjön som hennes blickar. Men de voro ej häller närvarande vid det i hennes tanke högst ointressanta samtalet.

Skal de arbejde i morgen også? frågade Falk Ulla.

Hvem vet, svarade hon. Hur kan jag veta, hvad jag gör i morgon? Kan någon människa förutsäga kommande ting? Tror ni, att jag har andens gåfvor och kan profetera?

Å, fröken, de driver nu alt ud i spög. Men jeg tror ikke på, at et menneske, der har udrettet så meget som de, slet ikke skulde have någen tro på viljens magt.

Nej, vet ni, ni är verkligen en riktigt uppfriskande naiv människa. Ni talar om att *hata* och *vredgas* och nu om att *vilja*. Jag arbetar rätt mycket ibland, det är nog sant. Men det är als inte därför, att jag *vill* — lika litet som jag blifvit konstnär till

följd af något viljebeslut. Jag beslöt inte själf, då jag var fyra, fem år gammal och ritade illustrationer till alla sagor, jag kände, att jag skulle göra detta för att bli konstnär. Och inte tror jag häller, att mina föräldrar beslöt, innan jag föddes, att de skulle skaffa till verlden ett barn med konstnärsanlag.

Hvad kan det hjælpe at komme med paradoxer, utbröt Falk och sprang upp på verandan. De får ikke lov således at rakke ned på viljen, fröken. Den er den herligste af alle menneskelige gaver.

Mycket intressant, mycket lärorikt samtal det här, sade herr Krabbe och lutade sig framåt med armbågarna på bordet samt stirrade med sina små grå, trinda ögon försökande att se djupsinnig ut. Ja, se, när man är bland lärdt folk — han slog sin affärsvän på knäet, så att det smälde, och de skrattade båda belåtet och beundrande.

Jag tror också på viljans makt, sade Anna lågt, nästan för sig själf, och pressade ihop läpparna på ett sätt, som tydde på ett beslut.

Herr Krabbe slog till ett våldsamt flatskratt.

Ja, det tror jag det. Hehehe! det tror jag det. Det är en, som kan vilja, skall jag säga, sade han och slog ut med handen. Å, det är en kvinna med energi, min hustru. När hon satt sig något i hufvudet — då kan inte själfva f—n få det ur henne.

Nere på sandgången hade docenten och Nelly råkat i en ny dispyt, framkallad af den förra. Docenten talade om helgden af ett gifvet löfte, och Nelly

påstod, att löften aldrig kunde vara bindande, emedan man icke var herre öfver omständigheter, som man icke kunnat förutse, då löftet gafs.

Till eksempel ett äktenskapslöfte, kvittrade hon. Hur kan någon människa vara så oförnuftig att aflägga ett äktenskapslöfte. Lofva att älska hvarandra hela lifvet — hur kan man det — hur kan man veta, om man kan hålla det?

Anna hade blifvit uppmärksam.

Det tycker jag är mycket sant, hvad Nelly där säger, sade hon. Man borde inte ha lof att aflägga sådana löften.

Vill ni således afskaffa äktenskapet, inföll Evelina, djupt kränkt. Ett samhälle utan äktenskap! Ja, då vill inte jag lefva åtminstone.

Afskaffa äktenskapet — det har jag aldrig sagt, sade Anna, som alltid blef osäker, då samtalet kom in på allmänna frågor. Jag menar bara, att äktenskapet — att löften — man borde ha lof att —

Att bedra hvarann, inföll en godmodig stämma med ett så hjärtligt och långvarigt skratt, att man märkte att herr Krabbes affärsvän, som förut tegat hela aftonen, hade stort nöje af sin lilla replik.

Nei, at skilles, sade Falk, och Anna tyckte att han såg på henne. Lad os bare få så stor frihed, som mueligt, til at skilles, så skal vi bli kvit alle disse usande og uskjönne forhold, hvori så mangen sidder fast og går under.

Men det fins många hustrur, som — jag menar,

det är inte alltid, man kan skiljas, vågade Anna sig på att yttra efter någon tvekan. Det fins de, som till eksempel då inte skulle ha något att lefva af.

Det mener de ikke, frue, utbröt Falk och for emot henne. De kan ikke mene, at en kvinde skulde lade sig forsörge af sin mand, medens hun bedrog ham — eller i alle fald elskede en anden?

Åhå, bror Falk, jag förbehåller mig, utbrast herr Krabbe. Gör inga sådana insinuationer till min hustru. Hva! Hva! Han slog vänskapligen Falk på akseln, och affärsvännen, som ännu icke öfvervunnit verkan af sin egen kvickhet utan satt och småskrattade i mjugg, stämde nu i med honom i ett ljudeligt skratt.

Hvad skulle hon då göra? frågade Anna med låg röst Falk.

Det skal jeg sige dem, inföll han och satte sig bredvid henne på trappsteget samt böjde sig fram emot henne. En kvinde, som elsker en anden mand, end den hun er gift med — hvis hun er fattig, så skal hun gå og tage sig en plads — som lærerinde, i en butik, som tjenestepige — gjöre hvad arbejde som helst, hvormed hun ærlig kan fortjene sit bröd, skal hun — men lade sin mand forsörge sig, leve af den luksus hans arbejde kan forskaffe hende, medens hun giver en anden sit hjerte — det skal hun aldrig i verden gjöre.

Anna reste sig vid dessa ord. Var detta det afgörande svar, hon väntat på. Var det en vink till

henne, att först sedan hon gjort sig fri och stod ensam — att det var detta, endast detta, som höll honom tillbaka.

Hon gick ned till bryggan och satte sig där på en bänk. Som det icke var ovanligt att hon på detta sätt aflägsnade sig från sällskapet, lemnade man henne oanmärkt i fred. Hennes raka profil med det svarta, tunga, släta håret och den smidiga, ormaktiga figuren i den stränga, svarta drägten aftecknade sig skarpt och litet hårdt mot den ljusa, färglösa aftonhimlen, där hon satt orörlig och drömde sina åtråsfylda drömmar.

Hur kunde han ha sådana orimliga idéer! Förtjäna sitt bröd — gå ut som tjänarinna, hade han sagt. Det var ju en galenskap, man gör icke sådant. Hvem hade man någonsin hört talas om, som gjort något sådant? Men däremot — en hemlig kärleksförbindelse, det hade många haft.

Hon försjönk i drömmar. De älskade hvarandra — han kom om natten, där utanför hennes veranda — hennes man var ute på fiske — på morgonen kom Ulla gående där förbi, hon hälsade på henne, ropade på henne, Ullas kloka, iakttagande ögon — hon hatade dessa ögon — betraktade henne med förundran, de uppfattade det skimmer af lycka, som låg öfver henne.

Och hon, som fått alla möjliga gåfvor och talanger, såg med bitterhet och afund på henne, som ingenting fått mer än bara detta enda, som Ulla nu,

medvetet eller omedvetet — troligen ännu omedvetet, men det gjorde detsamma — som hon i alla fall nu var i färd med att beröfva henne.

Uppe på verandan var samtalet lifligare än någonsin. Man hade kommit att tala om Falks verksamhet som folkhögskolelärare.

Och ni är verkligen tillfredsställd med denna verksamhet, sade Ulla. Ni känner aldrig någon önskan att ha mer intelligenta och utvecklade elever, som kunde taga mot ett högre mått af vetande. Jag tycker, att med era kunskaper borde ni väl snarare vara lärare vid ett universitet.

Tak! utbrast han. For at uddanne embetsmænd! For at læse til examen med disse stakkers fortörkede hjerner, som bare har et mål i livet — at skaffe sig et levebröd! Nej, aldrig i verden. Da er mine bondegutter og piger anderledes friske! De komme tidt på skolen med sådan en trang og higen efter viden, at det er virkelig rörende. Men det ligger altsammen bundet hos dem, og de har vanskeligt ved at få det frem. Og hvad er det ikke da for en fryd for en lærer sådan langsomt at vande og pleje den hårde jordbund, til de förste, friske skud begynder at spire — sådan med kjærlighed og forståelse at pleje og vande — å, de skulde se min mor, hvor rörende lykkelig hun er, når hun först begynder at mærke lidt vågnende åndeligt liv hos en eller anden — hvor hun ved at elske frem alt det bedste —

Är det sant, att er mor alltid går klädd i bonddrägt? frågade fröken Suhr.

Ja, vist gjör hun det, ja, og jeg med. Vi vil ikke vide noget af denne forskjel, ser de, mellem storfolk og bönder. For en norsk mand er det den störste ære at være en bra bonde.

Lefver ni också för öfrigt som bönder? frågade Ulla i litet hånfull ton. Äter dålig mat, har dålig luft i rummen, begagnar grofva ord, har låga tankar, som inte går högre än till bjälkarna i taket.

Det er måske meget morsomt, hvad de der siger, fröken, sade Falk, uppflammande. Men det må jeg få lov til at sige dem, att vor gjærning fortjener lidt andet end hån — ikke for det vi endnu har gjort stort at tale om og ikke fordi det jo naturligvis er meget mer ophöjet at studere og at male og sådant noget —

Ulla afbröt honom. — Nej, jag menade inte så. Jag inser mycket väl, hur vackert det är, att som ni — jag har hört, att ni kunde haft en lysande karriär, om ni velat —

Nej, nu blir det værre og værre, ropade Falk. Må jeg endelig bede mig fri for den slags komplimenter. Det er ikke et gran vakkrere at gjöre, hvad jeg har gjort, end at gjöre hvilken som helst anden gjærning. Det er heller ikke min gjærning, jeg forsvarer, det er bare folkets ret til oplysning og menneskelig udvikling. Og det var bare denne overlegne

tone, hvori de som andre tror at burde tale, når det gjælder bönder, som oprörte mig.

Men jag har all möjlig respekt för bönderna, inföll Ulla och for upp ur sin halfliggande ställning vid hans häftiga utbrott. Jag bara menade — är verkligen den norske bondens lif sådant, att det kan vara skäl i taga honom till mönster —

Men det er slet ikke meningen att tage ham til mönster. Vi lever ikke således, som de norske bönder i almindelighed faktisk lever, men således, som vi synes, at de burde leve, det vil sige, ordentligt, sundt, men tarveligt. Vi vil ikke vide af den luksus og overkultur, de kunstige vilkår, som en liden minoritet i byerne har forskaffet sig, men som aldrig i verden kan bli andet end et fåtals ejendom. Vi synes det er lykkeligere at leve i samme kår som de mange, end som de få. Kan de ikke forstå det? Og vi synes, at man magter så meget mer af åndelige opgaver i livet, om man ikke splitter sin tid på at vedligholde al denne unödvendige luksus i klæder og mat og möbler og sligt noget. Vi tror, at landet behöver vårt arbejde for andre opgaver. De må forstå det, fröken Rosenhane, de må! — han blef alt varmare och stod nu böjd öfver henne och lade sin hand på hennes stolsrygg samt såg henne in i ögonen. De som er så forstandig, så fordomsfri —

Jag förstår det mycket väl, sade Ulla. Tror ni inte att jag många, många gånger blifvit så trött på alt hvad lyks och öfverkultur heter, att jag bara

rymt bort till någon fattig fiskarhydda vid stranden och lefvat där i veckor — å, jag förstår det så utmärkt väl.

Det ligger nog också något mycket berättigadt och riktigt häri, sade docenten. Men man kan likväl, synes det mig, med något skäl sätta i fråga, om den i alla händelser tämligen ytliga bildning, som eleverna kunna hinna inhämta på den korta tid —

Å ja, alt det der kjender jeg så godt, afbröt Falk. Man vil hellere, at folket skal leve som hele dyr, end som halve mennesker. I lærde herrer, i er sådanne frygtelige åndsaristokrater, at i synes, at når ikke enhver bondegut, som kommer på skolen, kan blive filosofisk kandidat i det mindste, så kan det ikke nytte stort, at han lærer noget så simpelt som sit fædrelands historie, de love, efter hvilke han skal leve og dömmes, de rettigheder og pligter, han har som medborger i et samfund — og når han så også lærer at kjænde og ælske sit lands digtere — og Sveriges med — ja, så siger i naturligvis, hvad skal det nytte til? Når han ikke kan blive embetsmand eller videnskabsmand, så lad ham hellere blive helt uvidende som kjörene hans. Hvad skal det til at vække menneskelige intresser hos den, som alligevel ikke kan blive lærd?

Nej, det säger vi visst inte. Men man bara fruktar att folket, genom att så där helt flyktigt få smaka på kunskapens träd, skall få förakt för sitt

dagliga arbete och tro sig för god till att arbeta med sina händer —

Undskyld, herr docent — men fra hvem er det, at man bestendig hörer denne invending — denne dybe respekt for det legemlige arbejde — jo, det er netop fra dem, som aldrig i sit liv har gjort noget legemligt arbejde, og som hverken vilde eller kunde gjöre det. Men jeg kan fortælle dem — jeg, som selv har plantet hver eneste busk i min have og selv har ryddet væk hver eneste sten i den törre bakke, hvor mit hus ligger, og selv fört did madjorden — jeg kan fortælle dem, hvad i bestandig siger, men ikke tror, for trode i det, skulde i pröve det selv, jeg kan fortælle dem, at det er en velsignelse i det legemlige arbejde, der er en bevarende kraft deri for menneskeligheden, som vi kjender alt for godt til at ville rydde den væk, og hvad vi lærer bonden, det er ikke at det legemlige arbejde er for lavt for den, som har fåt en liden smule kundskab, men tvertimod at det står så höjt, at også den, som har fåt megen kundskab og lærdom, vilde have godt af at öve det.

Skulle ni inte ha lust att hålla en föreläsning här vid lilla Utskär, herr Falk? frågade Ulla. Tror ni inte, att vi lättjefulla och öfverkultiverade badgäster här skulle ha nytta af att få höra litet närmare om era folkhögskolor och era idéer i det hela taget. Jag lofvar er, att ni åtminstone skall få en mycket uppmärksam och intresserad åhörare.

Ja, får jeg bare en, så taler jeg heller for denne

ene alene på landevejen, på sjöen, når som helst. Men får jeg for exempel fem, er det straks bekvemmere at holde et foredrag. Og det gjör jeg så inderlig gjerne. Jeg er slem til at holde foredrag, kan de tro. Jeg lader aldrig be' mig to gange.

Det var bra. Altså i societetshuset en af de närmaste aftnarna, eller hur? Vi skall slå upp stora annonser på alla knutar. Det får du ställa om, Ludvig, vände sig Ulla till docenten.

Gästerna togo nu afsked, alla uttryckande sin lifliga belåtenhet med utsigten att få höra Falk tala. Han skulle vara en så utmärkt talare, det visste man ryktesvis, och det var så roligt få en liten omväxsling i det enformiga badortslifvet.

Falk dröjde något efter de andra. Han hade icke riktigt lugnt samvete med afseende på Anna. När han såg henne så där försjunken i drömmar, blef han orolig, att hon tagit hans kurtis mer allvarligt än han velat. Han ville icke gå i afton utan att gifva henne tillfälle att säga honom ett ord ensam, om hon ville.

Han satte sig ned midt emot henne på verandan.

Nå? sade hon. Det var hennes vanliga sätt att inleda honom i samtal. Han väntade. Efter en stund kom fortsättningen.

Är ni riktigt förälskad nu? frågade hon med ett litet insinuant leende.

I hvem? sporde han. Mener de Nelly Nerman eller Evelina Suhr?

Eller den, som ni med flit undviker att nämna, inföll hon med samma något ansträngda leende.

Fröken Rosenhane! Jeg tror, det er den sidste jeg vilde falde på at forelske mig i.

Verkligen! — Det gick en liten skiftning öfver Annas stränga ansigte och det kom som ett ljus i de svarta, allvarsamma ögonen. — Det var underligt, tycker jag. Hon, som har alt, alla möjliga egenskaper, gåfvor, talanger — alt, som —

Alt for at vække beundring — intet for at vinde kjærlighed, inföll han.

Det var ju just det hon hade tänkt. Hon blef så segerviss, att hon vågade sig på att säga:

Tänk — och jag, som hade en så säker aning, första ögonblicket jag såg er tillsammans, att ni skulle bli förälskade i hvarandra. Jag tyckte ni skulle passa så bra till ett par.

Det var Annas vanliga taktik, då en man begynte bli förälskad i henne, att bry honom för alla damer, som kommo i hans väg, och låtsa som om hon själf vore utom räkningen. Men denna gång uttalade hon på samma gång en tanke, som verkligen låg henne på hjärtat.

Falk slog till ett skratt.

Nej, ved de hvad, frue, menneskekjender synes de ikke at være. Jeg gad vide, om der er nogen i verden, der mindre vilde passe for mig end netop hende. Jeg skal gjerne tilstå, at der er noget glimrende ved hende — jeg er vis på, at hun har lagt

mangen en mand ved sin fod — men for den, som, ligesom jeg, ikke netop synes, at det skjönneste i et kjærlighedsforhold er, at manden ligger ved kvindens fod og dyrker hende, men at hans kjærlighed giver det, som hendes hjerte trænger — for den kan det aldrig ligge noget tillokkende i at elske en kvinde, der er så selvsikker og overlegen, der synes at have så nok i sig selv, en sådan rigdom i sin egen fantasi, at hun aldrig trænger til at modtage noget af en anden. At give hende sin kjærlighed — det vilde være at give hende en ny luksusgjenstand til de mange, hun allerede ejer, og om hvilke hun siger, at hun iblandt blir så kjed af dem allesammen, at hun bare vilde flygte bort til en fattig hytte og bilde sig ind, at hun ikke ejer mer, end den ringe fiskerpige der.

Anna satt tyst en stund. Därefter sade hon med ett litet leende: Det är underligt i alla fall med sådana där lärda fruntimmer — jag tror aldrig de slår an på herrar.

Hon märkte, att detta yttrande icke gjorde något behagligt intryck på Falk och skyndade att tillfoga: Men de är lyckliga i alla fall, de — jag önskar jag egde Ullas talanger, så vore det lättare för mig att göra det ni sade i afton.

Hvad da? frågade han.

Jo — jag menar — det om att göra sig fri, sade hon med låg röst och reste sig.

Han reste sig också för att taga afsked.

Nej, det var inte för att be er gå, invände hon. Men det begynner bli kyligt — vill ni inte komma in?

Tak, det er sent, sade han dröjande och såg på klockan. De kan trænge til at komme til ro.

Till ro, upprepade hon. Hvad är det för en ro. Jag kan inte sofva. Vill ni inte fördrifva tiden för mig med att hålla mig sällskap?

Hon räckte honom sin smala, heta hand, och han behöll den en minut i sin. Den kärlekstrånad, som berusande utgick från henne, lockade honom denna kväll starkare än förr.

Hon — den andra med all sin stolta öfverlägsenhet — hon hade icke så mycken lidelse i hela sin varelse, som denna i hvarje hårstrå på sitt hufvud.

Det var som om målarinnans kyliga oåtkomlighet drifvit honom till Anna — som ville han hämnas på den förra genom att visa henne, att det icke var sådana kvinnor som hon, man älskade. Han visste, att detta var en löjlig tanke — att det var målarinnan alldeles likgiltigt, hvem han ville förälska sig i — att hon på sin höjd skulle iakttaga honom med ett visst lugnt intresse, om han inför hennes ögon gjorde Anna sin kur — och ändå, han kände det som om Ulla förolämpat honom och som om det sår, hon tillfogat honom, endast kunde helas af den andras fulla hängifvelse.

Men då begick Anna en oförsigtighet. Herr Krabbe och hans affärsvän, som sutit på andra sidan af huset och rökt ut sina cigarrer, kommo upp på

verandan, och Anna hviskade då till Falk: Tag afsked nu, annars blir vi aldrig af med dem — och den där människan pinar ihjäl mig. Men kom igen om en halftimme, så kan vi gå och spatsera lite tillsammans.

Detta förslag framstälde genast för Falk i bjärt belysning det skefva och förödmjukande i det förhållande, han var på väg att inlåta sig i. Han skulle smyga sig till hemliga möten och vara rädd att bli uppdagad af herr Krabbe — och Anna skulle draga honom in i ett nät af lögn och förställning. Hans ärlighet uppreste sig häremot. Nej, det var tid att draga sig tillbaka, innan han gjorde några dumheter.

Han sade ett hastigt godnatt och skyndade bort, men gick länge och dref i närheten af societetshuset, där han bodde. Han hade ej fått tillfälle att säga henne, att han ej ämnade återkomma, och det oroade honom att veta, att hon satt och väntade på honom.

4.

Då han slutligen kommit upp på sitt rum, hvilket låg innanför samma korridor som Ullas, samt begynt att kläda af sig, hörde han plötsligt ett prasslande ljud utanför fönstret. Straks därefter kastades en handfull sand på hans ruta. Han drog upp gardinen, slängde upp fönstret och lutade sig ned. Där nedanför stod en mörk gestalt med en svart spetssjal öfver hufvud och axlar.

Falk kastade på sig rocken och skyndade ut.

Hvad tænker de på, utbrast han hviskande och kom fram till Anna. Hvor kan de være så uforsigtig?

Ofrivilligt såg han upp mot Ullas fönster. Ett, två, tre — det fjärde från hörnet. Det var öppet, men gardinen var nedfäld. Han visste att hon brukade sofva vid öppet fönster. Men rörde sig inte gardinen?

Förlåt mig, sade Anna, som syntes mycket upprörd och nervös, jag är alldeles förtviflad att komma och störa er så här, men jag blef så skrämd, att jag rakt inte visste, hvad jag skulle ta mig till. Jag kunde

inte sofva och ville gå litet — och så kom en full matros och förföljde mig ända hit.

Hvor er han — jeg ser ingen, sade Falk och såg sig förundrad omkring. Icke en lefvande varelse syntes.

Han sprang sin väg i samma ögonblick jag kastade sand på rutan.

Hvorhen? frågade Falk och var redan på språng för att förfölja honom. Men Anna lade sin hand lugnande på hans arm.

Det vill jag inte säga er, sade hon. Jag vill inte att ni skall få ett gräl, kanske ett slagsmål för min skull. Men nu skall jag gå hem igen. Jag kan knappt förlåta mig själf, att jag störde er så. Godnatt!

Men jeg følger dem naturligvis.

Nej, nej, bry er inte om det. Nu händer det nog icke en gång till i afton. — Nåja, efter ni är envis. Jag kan då få begagna tillfället att fråga er till råds om en sak, som jag inte kan få ur tankarna — det är därför jag inte kan sofva. Men förlåt — hon tvärstannade och lade handen på hjärtat. Jag vet inte hvad det kommer åt mig — det var för att jag sprang så häftigt, tror jag — jag får så lätt hjärtklappning.

Hon höll båda händerna knäppta under bröstet och drog en lång darrande suck. Därefter segnade hon sakta ned mot marken och han måste gripa henne om lifvet för att hålla henne uppe. Några sekunder halflåg hon så i hans armar, skenbart medvetslös, med hufvudet starkt tillbakaböjdt.

Han förundrade sig själf öfver att han ej kände någon frestelse att böja sig ned och kyssa dessa läppar, som liksom inbjödo honom därtill, och trodde att det bara var hans afsky för ett osant dubbelförhållande, som gjorde honom så kall i detta ögonblick. Men hans blickar flögo oupphörligt till det öppna fönstret, det fjärde från hörnet. Jo, gardinen rörde sig bestämdt.

Anna märkte att han var förströdd och beslöt att vakna ur sin svimning. Hon anade hvar hans tankar voro. Var således alt förloradt?

Hon började blifva förlägen för hvad hon gjort och rädd att han skulle genomskåda henne.

Det är öfver nu, sade hon. Jag har blifvit så klen på sista tiden — och jag tålde inte vid skrämseln.

Hon begynte gå med snabba steg framåt, i det hon drog den svarta spetssjaln helt öfver ansigtet.

De vilde tale med mig om noget, frue, sade Falk.

Ack — det är inte värdt nu — jag har redan tråkat ut er.

Han protesterade med en åtbörd och hon fortsatte: det var med anledning af hvad ni sade på aftonen — om att en kvinna, som icke älskar sin man, gör orätt, om hon låter honom försörja sig. Jag kan inte glömma de orden — och jag funderar nu allvarsamt på att bli sjuksköterska — hvad tycker ni! Ni har en så fast karaktär och så goda moraliska principer — jag ville så gärna höra er tanke om det.

Hvis de föler kald til det, synes jeg, de gjör meget ret.

Jaså! — Hon drog efter andan.

Det var alt. Hon visste nu, att hon icke blott förlorat honom, men att hon ohjälpligt kompromet-terat sig i hans ögon genom detta misslyckade försök.

Hon var dödsblek, då hon skildes från honom och det var en hård, hotfull blick, som sköt fram ur hennes ögon, då hon med ett ansträngdt leende sade:

Tack för ert råd — jag skall följa det.

Falk kände sig ovanligt glad och lätt om hjärtat, då han gick tillbaka hemåt. Han var nöjd med sig själf och tyckte sig ha vunnit en vacker seger öfver sitt sämre jag, då han nu slutligen frigjort sig från denna osanna och koketta men dock så förföriska kvinnas makt öfver honom. Han sade sig själf, att ej många skulle visat så mycken kallblodighet med en så vacker kvinna i sina armar, och han lyck-önskade sig till att ha blifvit herre öfver sitt starkt erotiska temperament, hvilket ofta frestat honom till sådant, som han själf ogillat. Men då han kom till-baka till hotellet var hans första tanke att se upp till Ullas fönster. Gardinen uppe — nej, räknade han rätt, ett, två, tre, jo, det fjärde från hörnet. Och skymtade icke en gestalt i fönstret? Gardinen plöts-ligt ned igen — alt dödt och tyst. Nej, var det en synvilla, eller hade verkligen gardinen varit upp-dragen?

5.

Följande dag rådde stor uppståndelse bland badgästerna. Fru Krabbe hade blifvit häftigt sjuk och badläkaren hade efterskickats tidigt på morgonen; ett rykte hade spridt sig, man visste ej huru eller hvarifrån, att hon tömt en morfinflaska i afsigt att taga lifvet af sig af förtviflan öfver att Falk förfört henne och sedan förskjutit henne.

Grupper af badgäster spatserade hela förmiddagen utanför den Krabbeska villan för att få se och höra någonting. Ulla Rosenhane hade försökt att få komma in till den sjuka, men det hade nekats. Endast fru Möller, doktorns syster, hade blifvit insläppt eller rättare hade utan tillåtelse trängt sig in, som öfveralt, där hon trodde sig kunna göra någon nytta.

Falk syntes flera gånger i närheten af villan och en gång sammanträffade han och Ulla där. Han kunde icke motstå sin önskan att få veta om hon varit vid fönstret på natten eller om det blott varit hans inbillning.

De vår vist vågen længe i nat, fröken, sade han till henne. Jeg syntes, jeg så dem i det åbne vindu, da jeg kom hjem vid 1-tiden.

Denna fråga generade tydligt Ulla, men hon svarade undvikande, att hon ej visste hvad klockan var, då hon somnat.

Falk misstänkte henne på detta svar för att hon sett alt och förargade sig öfver hennes brist på ärlighet; att stå och iakttaga dem i smyg bakom en gardin och sedan vilja förneka detta.

Doktorn kom nu ut från den sjuka och Falk gick fram till honom och frågade hur tillståndet var.

Som doktorn naturligtvis liksom alla andra visste att det var Falk som var hjälten i sorgespelet, ansåg han sig kunna berätta honom hela förloppet med förgiftningshistorien. Han tog honom vid armen och de aflägsnade sig ett stycke från de andra.

Hon hade lite morfin hemma, berättade han, sedan hon haft ett svårt anfall af nevralgiska smärtor en gång i somras och fått ett par insprutningar. Nu tog hon af detta, men så litet, att hon kunde vara lugn för att det inte skulle ta lifvet af henne. Det är bara konster altihop — hon vill väcka uppseende och ställa till skandal för att få er fast — det är altsammans. Hade det varit allvar skulle hon inte skickat efter mig straks hon begynte kräkas lite — och se'n ropa högt, så att pigan hörde det: jag har tagit gift — men det var för lite — gif mig mer, doktor, gif mig mer. Jag vill dö! — Satans komedispel.

Kan jeg fuldt stole på dette? sporde Falk.

Ja, ni hör ju själfva fakta. Kan ni tro, att en människa, som verkligen vill dö, bär sig åt på det sättet?

Hun er dog en meget lidenskabelig natur.

Ja bevars, men mycket feg. Jag känner henne se'n gammalt. Ett beslutsamt steg har hon aldrig tagit i all·sin dar.

Då herr Krabbe kom hem vid middagstiden från en fisketur var redan all fara öfver och han fick först endast veta, att Anna varit lite illamående och därför ej orkade se honom.

Anna var själf viss på, att det varit hennes fulla allvar att dö, och hon låg och beklagade sig för fru Möller öfver, att man tvungit henne att lefva mot hennes vilja. Men hon hoppades samtidigt på, att underrättelsen om att hon velat taga lifvet af sig för Falks skull icke kunde förfela att göra intryck på honom.

Alt som dagen gick utan att han hördes af begynte dock hennes mod sjunka; och på aftonen lät hon slutligen hälsa sin man, att hon kunde taga emot honom.

Hon räckte honom sin hand med ovanlig vänlighet, lät honom kyssa sig på pannan och sade: du skall inte tro på alla de rykten, du nu får höra om mig. Det har aldrig varit något förhållande mellan Falk och mig — det bedyrar jag vid Gud, om det också vore min dödsstund.

Dagen efter kom Krabbe på eftermiddagen och besökte Falk på hans rum. Han var mycket generad först, dels emedan han alltid var lite blyg för sin norske bror, dels emedan han fann sitt ärende både onödigt och obehagligt.

Äja — dom pratar så mycket dumheter, började han helt tvärt, som om Falk hade sagt något. Men jag frågar inte mycket efter sån't där. Lite kurtis — herre gud — ungt blod — men är det något värre? Det är bara det jag ville veta. Att hon är lite kär — det har jag ju sett länge — men det går öfver, sade han och slog ifrån sig med handen. Sån't där går alltid öfver. Men jag vill inte veta af några svinaktigheter! röt han plötsligt till. Hustru min ger sig fan på att det inte varit något sådant — men se fruntimmerna är nu aldrig att sätta tro till, fortfor han i godmodigare ton. Han var alltid fullt öfvertygad om, att alla hans hustrus fel voro gemensamma för hela hennes kön, och betraktade dem såsom sådana med stort öfverseende.

Men du, min kära bror Falk, du som är en riktig karl — det är därför fruntimmerna är så galna i dig — rent språk nu, hederspojke!

Det har intet andet forekommet mellem din hustru og mig end en vanlig kurtis, svarade Falk, og det er slut med det også nu.

Skönt, utbrast Krabbe och slog Falk på akseln med en väldig smäll. Låt oss nu gå ned på schweizeriet och ta oss en toddy och låta folk se, att vi är

goda vänner, så blir det väl slut på pratet snart. Det är hustru mins råd. Och hon är en förbaskadt klok kvinna. Hufve på skaft! tillfogade han förnöjd och pekade på sin panna, i det han tog »bror» Falk under armen och drog i väg med honom till restaurationen.

6.

Societetssalen var alldeles full med folk. Ulla satt på den främsta bänken midt för den improviserade talarestolen.

Han uppfattade detta straks, då han gick upp till sin plats, och det gjorde honom nervös. Hon satt bara där för att iakttaga — den halft självsvåldiga säkerheten i hennes hållning, den i ögonen fallande toaletten af svart atlas med iväfda fjärilar, utskuren i fyrkant vid halsen samt med en fantasifull bröstbukett af lefvande prestkragar och några långa, vajande grässtrån. Håret hade hon ordnat på ett nytt sätt i dag — hon bar det olika för hvar dag — nu låg det fritt i korta, mjuka ringlar som föllo i ett oredigt virrvarr åt alla håll, endast sammanhållna af ett band öfver pannan. En ofantlig guldbrun halmhatt med tillbakaslagna brätten satt på nacken och bildade en bred infattning till det egendomligt uttrycksfulla ansigtet med den breda pannan, den något långa, oregelbundna näsan, den korta, men mjuka hakan, den tämligen stora, men vackert buktade och friska munnen samt de uppmärksamma blå ögonen,

hvilka liksom girigt sögo till sig alt hvad de sägo och iakttogo.

Nej, det var något så distraherande, så störande i att ha henne så nära. Han riktade sina ögon långt fram utöfver salen, för att icke se henne, och ändå såg han henne hela tiden, såg hur hon satt och vred sin hatt, som hon nu tagit af sig och lagt på knäet, höll den vid resåren och svängde den sakta, alt under det de vakna ögonen studerade honom — dessa irriterande vakna ögon. Och vända sig ifrån henne kunde han häller icke, ty bredvid henne satt hennes döfstumma kusin, som endast kunde följa ett föredrag, om hon hela tiden kunde se den talandes mun. Eglantine Rosenhane syntes annars mycket sällan bland badgästerna. Hon och hennes bror egnade sig båda med stor ömhet åt modern, som var mycket nervös och aldrig tålde att vara ensam. Det var en daglig strid mellan de båda syskonen om hvem som skulle bli hemma, men som Eglantine var den envisaste slutade det vanligen med att hon fick brodern att gå ut och själf blef hos modern. I dag hade hon dock låtit öfvertala sig att gå — det skulle också varit ett gränslöst offer för henne att bli hemma i dag. Hon hade varit tillsammans med Falk ett par gånger och hon svärmade nu för honom med hela en nittonårig flickas svärmeri för den förste man, som sysselsätter sig med henne, och med hela den instängda sjuklingens svärmeri för det som är sundt och starkt. Hon hade lärt sig att tala — de döfföddas underliga,

oharmoniska tal — och hon kunde godt göra sig förstådd af den, som var litet van vid henne. Liflig och fantasifull som hon var, var hon mycket ordrik, och Falk lyssnade alltid på henne med en vänlig uppmärksamhet, som smickrade och förtjuste henne. Som hon icke hade någon riktig uppfattning af hvad det var som skilde henne från andra och icke förstod, att den vänlighet man i allmänhet visade henne berodde på medlidande, betydde hans uppmärksamhet för henne det samma, som den skulle betydt för hvilken annan ung flicka som hälst — hon trodde att han var intagen i henne och hon fann ingenting underligt häri.

Publiken var något misstroget stämd mot föreläsaren. Det var blott tre dagar sedan Annas förgiftningsförsök och om också många ansågo, att det var hon som velat förföra honom och icke tvärtom, hade man dock allmänt sina tvifvel på hans moraliska karaktär och förhöll sig derför tveksamt inför den idealistiska verldsåskådning, han i sitt föredrag framlade.

Han begynte med att berätta om, hur han själf kommit att egna sig åt sin nuvarande verksamhet.

Han var filosofie kandidat, estetiker, sångare. Han roade sig, njöt af lifvet på alla möjliga sätt, hade godt om pengar, godt om vänner, var uppburen och firad inom ett kotteri, höll tal i studentföreningen och förespåddes af alla en s. k. vacker framtid.

Då inträffade det för studentlifvet i Kristiania

betydelsefulla, att Björnson blef vald till studenternas ordförande. Han kom med starka och väckande tankar till de unga, och Falk blef en bland de många, som af honom mottogo ett intryck för lifvet.

Flera bland åhörarne fingo en misstrogen min, då de hörde Björnsons namn nämnas. En sådan opraktisk fanatiker, som han — och som bara ville ställa till ondt mellan Sverge och Norge — det måtte just vara en skön väckelse, som utgick från honom.

Björnson, sade talaren, ref självförgyllningens slöja bort från studentlifvet och visade den ihålighet och tomhet där fans bakom alla deras vackra tal och sånger. Han frågade studenterna hvad det var för mål de sträfvade efter, hvad det var för idéer, de ville föra ut i verlden. De sjöngo ju om, att deras ungdoms gyllene dröm skulle gå i stycken, då de kommo ut i lifvet. Den ungdomsdröm, som ej hade nog lifskraft i sig för att sedermera besjäla mannens lifsgärning, den kunde man lika gärna låta fara straks. Och så länge de allra flesta af studenterna blott tänkte på att taga eksamen för att göra en karrier var det bäst att icke tala och sjunga så högt om att »bære idéens fane høit» — om att »være herrer i åndens rige» och dylikt.

Och så hade då Falk med ens lösryckt sig från sitt glada studentlif, hvars tomhet nu blifvit honom vämjelig. Han hade besökt folkhögskolan på Sagatun och blifvit starkt påverkad af den varma hänförelse, som besjälade arbetet här.

Att bringa upplysning åt folket, som satt och arbetade i svett och möda på att uppodla den gemensamma fosterjorden, af hvars skördar de alla skulle lefva — att komma till dessa aflägsna bygder mellan fjällen med alla tidens nyaste och bästa tankar — det hade nu blifvit hans lifs käraste mål. Och så slog han sig ned i sitt Jökelheim — på sluttningen af fjället. —

Lad mig få lov til at beskrive egnen. Huset ligger ved foden af fjeldet, som stiger meget brat opover — ikke mange alen fra huset ligger sneen til langt indpå sommeren, fordi fjeldet stænger for solen. Fra huset går det siden i bratte skrenter nedover lige ned til elven med fossestupet, som bestandig bruser dernede. Sådan er hele bygden. Der ligger gård ved gård på skrenten — men lidt længer mot öst viger fjeldet mere tilbage og bygden blir videre. Der hvor min gård ligger, er den trangest — men jeg valgte den plads for skolen, fordi det er midt i bygden. De kan tænke dem, at det folk der ikke var vant til at höre stort fra den ydre verden — fra den höie og lyse tankens verden. De gik der i sit madstræv og tænkte på ingen verdens ting mer end at passe sit fjös og höste sit korn.

Han berättade hur misstrogna de i början voro mot hans idéer. »At sætte voxne gutter og piger i skole, hvad kunde det nytte til?»

Men hur han talade och höll föredrag och berättade historier för dem så slutade det därmed att en och annan gaf vika och gick in på, att deras

söner skulle få försöka — och så begynte han skolan med fem elever. Det var för fyra år sedan. Nu hade han 60 — och gossar och flickor tillsammans.

Hans mor hade flyttat med honom och hon som var van vid ett komfortabelt lif i Kristiania, hon fann sig straks tillrätta i detta tarfliga och försakande lif och hade sin glädje af att se, hur mänskliga intressen begynte vakna hos dessa bundna andar.

De kan tro, det var både rörende og komisk at se min mor, da hun om våren skiltes fra vore første fem elever, som havde været hos os hele vinteren. Hvorledes hun tog dem i sine arme og græd, som om de havde været hendes egne — og hvor lykkelige og berigede de gutterne drog hjem til sit igjen. Siden var det to af dem, som sendte sine kjærester til vor skole, fordi de syntes, at den som skulde bli deres hustru, fik ikke lov at bli bagefter, men måtte kunne følge dem i deres interesser og deres læsning.

Ja, de kan tro, der er lykke og velsignelse i den slags arbejde. Og det er derfor, jeg så gjerne taler derom. Fordi jeg vilde at folk skulde vide lidt mere om den glæde, der er i således at være en af civilisationens udposter, at så sæd i ny jord i stedet for bestandig at trampe om i de gamle enemærker — at gjöre nye landvindinger for civilisationens sag. For hver en ny klasse, der således rykker op i de menneskelig interesseredes led, vinder landet en ny, stor rigdom. Eller kan nogen dröm vel være skjön-

nere, end den om et land, hvor hele folket, ikke en liden klasse af embedsmænd, tar del i fremskridtsarbejdet, hvor hele folket ejer og hegner om landets åndelige ejendom, dets bedste tanker, dets höieste bestræbelser, hvor alle föler sig som *et folk*, i stedet for som en samling forskjellige samfundsklasser, der gjensidig bekjemper hinanden. Ja, de siger naturligvis, at dette er en utopi — men det skræmmer mig ikke, det slemme ord, thi det har man altid sagt om hver en fremtidstanke, indtil den blev virkelighed. En utopi, en lykkelig dröm, siger man. Men lad bare alle, som siger det, alle, som synes, at det dog var en lykke, hvis det var muligt, — lad dem bare alle enes om at arbejde for dens virkeliggörelse. Lad os bare gjöre alt for at mindske afstanden mellem klasserne, nærme os hinanden i kjærlighed og forståelse — lad digterne, videnskabsmændene, kunstnerene, alle samfundets store ånder og stærke kræfter være enige om, at det er til hele samfundets og ikke bare til en vis klasses gavn og glæde, at de bör arbejde, lad dem bare en gang allesammen få öjnene op for, at et samfund ikke består af bare embedsmænd, kunstnere, litterater, lærde og præster, men at det fremforalt består af et helt stort producerende folk, på hvis arbejde samfundets hele existens beror, i det mindste lige så meget som på de andres — lad os bare alle en gang få öje for det — og de skal se, det slemme ord utopi skal forandres til det skjönne ord: virkelighed.

Han gjorde ett uppehåll och såg sig om i salen.

Han såg att han vunnit sin publik. De trodde på honom nu och följde honom med sympati. Endast på Ulla vågade han icke se — han var rädd för hennes kalla, iakttagande blick — ty nu ville han just komma fram med det, som låg hans hjärta närmast.

Men hvad, som fremfor alt andet kræves, fortsatte han, det er kjærlighed, megen kjærlighed. Og hvorfra skal vi vel tage den. Hvor skal vi finde denne kjærlighed i en tid, som kaldes egennyttens og materialismens tid fremfor alle. Ja, der kan findes mange veje dertil, det skal jeg ikke negte, men jeg ved bare en, som er sikker — og det er at gå tilbage til al kjærligheds kilde — til kristendommen. Ja, jeg ved, at der er mange bland eder, som vil tage anstöd af mine ord — at gå tilbage til kristendommen er for dem det værste af alle tilbageskridt. Og de havde ikke ventet det af mig, som er fremskridtets og det nyes talsmand, at jeg på samme tid skulde være sådan en bagstræver. Men når jeg siger, jeg vil gå tilbage, så er det også meget, meget langt tilbage, jeg vil gå, thi jeg vil ikke stanse i mit bagstræv, för end jeg kommer til kristendommens aller förste tid på jorden. Og denne gang tilbage tror jeg menneskeligheden aldrig skal voxe fra. Tværtimod, hver gang vi begynder at mærke, at alle jordens brönde törrer ud, og at der intet friskt og sundt vand mer er at få, da vil denne tilbagegang til urkilden blive vår eneste helbredelse. Men jeg kan ikke nok gjöre dem opmærksam på, at når jeg taler om kristendommen, mener jeg ikke nogen

af verdens herskende religioner, ikke nogen ortodoxi, ikke nogen theologisk skole. Jeg mener ingenting andet end Kristi egen lære og Kristi eget liv. Der er al kjærligheds kilde og fra kjærligheden alene er det, al sund og sand udvikling må udgå. Længer vil vi aldrig nå. Og noget höiere og bedre for menneskene at tro på, end kjærligheden, gives der ikke og vil der aldrig gives. Og vi, som tror på denne kjærlighed, vi er de eneste lykkelige mennesker, der gives i verden. Vi har intet at berömme os af fremfor de andre, som ikke tror, men vi har bare meget, meget mere at være glade over. Vi er lykkeligere, fordi vi i livets sorger og lidelser ikke ser andet end en forberedelse — og fordi vi altid öiner et håb bagenom sorgen. Miströstens og fortvivlelsens ånder — pessimismens mörke spögelse findes ikke til for os. Ingen lidelse er ulægelig, ingen sorg uhelbredelig. Ja, i ler måske ad denne tro — i kalder den fantastisk, barnslig. Og i har ret — det lille samfund i Jödeland ansås også for en hob fantaster af sin tids vise — og dog var det netop fra dem, kjærlighedens store religion udgik. Og vi vilde gjerne finde os i at kaldes fantaster — bare de vil tro os, når vi siger, at vi er de eneste lykkelige mennesker, der gives i verden.

Vid dessa ord såg Falk på Ulla och han blef underligt gripen, då han såg tårar i hennes ögon. Hon var ej längre den lugna iakttagaren, som han sökt glömma för att ej afkylas i sin varma hänförelse — hon var med, med i det, som låg hans

hjärta närmast af alt i verlden. Var det möjligt? Icke med i den mening, som skulle hon delat hans tro — det visste han väl, att hon icke gjorde — men med så att hans ord dock rört vid något i hennes eget inre lif.

Han ville gå fram till henne och tacka henne — han visste icke för hvad, men han tyckte att han måste tacka henne.

Men han omringades straks han kom ned från katedern af så många, att han icke genast kunde närma sig henne.

Ulla hade också haft ett varmt tack på sina läppar först; det var en omisskännelig innerlighet i det sätt, hvarpå han framlagt sin trosbekännelse, som gripit henne. Men nu stod hon och retade sig öfver den förbindlighet, hvarmed han mottog tacksägelser af alla dem, som trängde sig fram till honom. Det var ändå något underligt i, att man kunde stå och tala om sin tro för alla dessa ytliga och obetydliga människor och sedan låta komplimentera sig härför.

Då han slutligen närmade sig henne var hennes stämning borta och hon sade något, som hon kände lät osympatiskt, men som hon ej kunde återhålla.

Det var verkligen intressant att höra, anmärkte hon, att det ännu i vår tid kan finnas en för öfrigt modärnt anlagd människa, som tror på en positiv sanning. Jag var så öfvertygad om, att kristendomen var en för länge sedan öfvervunnen ståndpunkt hos alla nutidsmänniskor.

Det hade varit något så strålande och ljust i hans uppsyn, då han först kom fram till henne. Hon såg nu hur hans uttryck förändrades vid hennes ord, och som det var henne obehagligt att stöta honom tillfogade hon i hjärtligare ton: Men ni har rätt i att det är lyckligt att kunna tro som ni — det ger mer styrka och mening åt lifvet — skepticismen är i det hela en svag ståndpunkt. Men det religiösa sinnet är en gåfva, som icke alla fått — det är lika omöjligt för vissa naturer att tro som för en färgblind att bli målare eller för en stendöf att bli musiker. Ni kan icke, om ni än ville det aldrig så gärna, gifva mig er tro — lika litet som jag t. ex. kan gifva er min målartalang.

Jo, jeg kan — utbröt han. Jeg så noget i deres öjne nys, fröken, noget af så fuld og hel forståelse — det skal jeg aldrig glemme.

7.

Falk hade under de följande dagarne mycket ofta sin väg åt det håll, där Ulla satt och målade, och stannade alltid i förbigående och samtalade med henne. Han hade vanligen brådtom, då han först kom, skulle gå ned och se till sin båt litet — han hade upptäckt, att närmaste vägen till båtbryggan var icke som förut strandvägen utan stora landsvägen och sedan ner öfver ängen — och han behöfde mycket ofta se till sin båt. Än var det pålandsvind och han fruktade att den skulle slå sig mot klipporna, ty hamnen var icke särdeles trygg. Än hade det regnat på natten och han skulle spänna ut seglen att torka, än hade han lemnat något kvar om bord som han måste hämta.

Men ofta glömde han sitt ärende och kunde stanna kvar och tala i timtal. Ulla förstod också att uppehålla honom. Hon talade icke mycket själf utan satt långa stunder tyst och målade, men hon tyckte om att veta honom stå där bakom sin rygg och se på. Och när han då rörde på sig för att gå, kastade

hon alltid fram ett eller annat yttrande eller fråga, som höll honom kvar.

Det var en kall och fuktig dag med oupphörliga regnskurar och stormbyar.

Badgästerna hade samlats nere på verandorna och i salongen, man hade tändt en brasa och roade sig med lekar, under det man förundrade sig öfver Falk, som låg ute och seglade i detta väder, och öfver Ulla, som satt och målade i ett öppet vedskjul i närheten af societetshuset. Hon höll på med en tafla, som hon kallade »En bit vestkust i gråväder» och hade hållit ut i stormen och regnet flera timmar.

Nu kom Falk ändtligen från sjön, drypande våt af saltvattnet, och alla damerna förebrådde honom hans oförstånd att vara ute och segla i sådant väder. Han lät öfvertala sig att komma in och torka sig vid brasan.

Vinden hade kastat om, så att Ulla ej längre var skyddad mot regnet i sitt öppna skjul. Hon satt kvar i alla fall i det längsta, tils slutligen regnet slog henne rätt i ögonen, så att det ej var möjligt fortsätta. Då först märkte hon att hon var våt och frös samt skyndade att söka skydd på verandan. Här satt docenten bland andra, och Ulla gjorde sig ett särskildt nöje af att bedja honom vara snäll och springa ut och hämta hennes färglåda och öfriga saker. Hon hade själf haft nog af att rädda sin tafla.

Docentens min vid denna vädjan till hans ridderlighet beredde Ulla stort nöje. Han for upp som om

han fått en pisksnärt i ansigtet, såg ytterst förlägen och rådvill ut, granskade sina ljusa sommarkläder och tunna stöflar samt framstammade slutligen: ja, det skulle jag så gärna göra, men det värsta är, att jag inte har några galosjer.

Falk hade i detsamma kommit ut på verandan och Ulla vände sig nu till honom.

Men ni, herr Falk, ni går säkert efter sakerna åt mig. Ni, som ger er ut och väter ner er för ingenting — ni kan nu få det nöjet att göra det för mig.

Nej tak, svarade han till Ullas öfverraskning. Det gjör jeg ikke.

Hvad! utbrast hon.

De har sådan en måde at fordre tjenester af mænd, fröken. Jeg holder ikke af det. Hvis de straks havde henvendt dem til mig, så havde jeg troet, at det var fordi de vidste, at jeg vilde være lykkelig ved at tjene dem. Men nu vendte de dem först til docenten og siden til mig — akkurat som de skulde gjort med to opvartere, når den ene var forhindret at lyde deres ordre. — Hvis de vil tage mig til deres eneste tjener, fröken, sade han och blottade hufvudet, så skal jeg föle mig stolt og lykkelig. Men hvis de vil have alle mænd til opvartere, så siger jeg tak — så vil jeg ikke være med.

Ulla hade knappt hört honom till slut förr än hon svepte om sig en regnkappa, som en af damerna lagt ifrån sig på en stol, sprang blikstsnabbt ut i regnet och var lika fort tillbaka igen, innan docenten

som nu kände det som sin oundvikliga skyldighet att hjälpa henne, hade hunnit mer än försigtigt blöta sina fötter i den våta sanden samt spänna upp sin paraply.

Då Ulla kom tillbaka stod Falk ute i regnet med bart hufvud. Hon gick förbi honom och upp på verandan, där hon satte sitt skrin i ett hörn och stampade med fötterna för att bli af med den våta sand, som fastnat på hennes skor. Han kom fram och ställde sig nedanför med sydvesten i hand, under det regnet strömmade ned öfver hans bara hufvud samt frågade: Er de vred på mig?

Det var något i hans blick då han såg upp på henne, som gjorde henne osäker. För första gången märkte han något ömt och blygt i hennes min, då hon med halft bortvändt ansigte ropade: Hvad skall det tjäna till att stå så där. Kom upp straks.

Nej, envisades han. Nu vil jeg stå her til jeg blir ordentlig gjennemvåd for således at straffe mig selv, fordi jeg kunde negte at hjælpe dem.

Jaså — ni ångrar er redan?

Nej, jeg angrer det ikke. Jeg vilde gjöre det samme om og om igjen. Men jeg kan alligevel ikke udholde den tanke, at jeg selv skulde have nogen fordel ved at negte dem en tjeneste. Derfor vil jeg i det mindste bli ti gange så våd, som jeg vilde blevet ved at hente deres ting.

Följande en plötslig impuls sprang Ulla ned från verandan och ställde sig framför honom, äfven barhufvad.

Om ni inte går in, så får ni på ert samvete att också jag blir genomvåt och förkyld.

Hon såg leende upp på honom och höll med båda händerna tillbaka håret som fladdrade i blåsten.

Han blef så betagen i detta hufvud med det fina, böjliga, orediga håret, som man bara ville sticka händerna i och linda kring fingrarna, att han ej kunde afhålla sig från att utbryta: Om de står her et minut endnu, så tager jeg ved gud og kysser dem.

Hon skrattade och flydde upp för trappan och in på verandan igen. Här kastade hon sig ned på en låg trädgårdsstol, med hufvudet tillbaka, så att man såg ansigtet i stark förkortning, och skrattade så att hela de jämna, friska tandraderna syntes ända till den bakersta okseltanden, där en liten guldplomb lyste fram. Det var något af förlägenhet i detta skratt, men mest var det en yster lefnadsglädje, som plötsligt kommit berusande öfver henne.

8.

Man spelade nu upp en vals därinne. Det skulle bli en ekstra dansafton för det dåliga vädrets skull. Falk skyndade hem för att kläda om sig och Ulla gick och satte sig i ett hörn och såg på.

Jag kan icke tåla den modärna dansen, sade hon till Falk, då han kom tillbaka och bjöd upp henne. Dansen skulle ju vara en skön konst, men ingen tänker på, att den, som alla andra konster, fordrar särskilda förutsättningar för att bli något af. Om alla vore vackra, välbildade, smakfullt klädda och kunde beherska sin kropp — ja, då kunde det så vara — men alla dessa mer eller mindre lytta, modärna människor — dessa illa gjorda, snörda dockor, som hoppa omkring i strutar — nej tack. Jag har verkligen ingen lust att öka antalet.

Eglantine kom i detsamma fram till Ulla med en bedröfvad min. Hon hade ej blifvit uppbjuden och satte sig nu ned bredvid sin kusin med händerna i skötet, i det hon med längtansfull afund följde de dansande.

Kan du dansa? frågade Ulla henne med läpparna.

Jag har aldrig dansat — men jag är säker om att jag kan, svarade hon med sin underliga stämma, som mer liknade något slags oartikuleradt ljud än ett mänskligt tal.

Ulla log. Det var så likt Eglantine. Hennes fantasi hade vuksit sig så stor under hennes ensamma lif. Det fans ingenting, som hon ej trodde sig kunna göra; om man hade frågat henne om hon kunde spela piano skulle hon troligen sagt, att hon var säker om att hon kunde det, om hon bara försökte, ty hon hörde ständigt melodier i sitt inre. Det fans ingen af lifvets rika möjligheter, som ej hennes sjukkammardrömmar hade nått.

Bjud upp henne, sade Ulla bakom solfjädern till Falk. Ni skall göra henne en stor fröjd.

Hur hon störtade upp, då han bugade sig för henne. Han skulle lägga bort hennes hatt, och medan han gick till en bänk med den, stod hon med armarna utsträckta, som vore hon färdig att flyga, de vidöppna ömma ögonen strålande och ett lyckligt, väntansfullt leende på läpparna. Några förbidansande par skrattade åt henne, men det märkte hon ej. Ulla såg på henne med en vänlig blick; denna väntansfulla lycksalighet i hela den späda gestaltens uttryck och hållning hade något rörande.

Falk tog henne om lifvet och nästan bar henne i dansen, hon försvann i hans armar som en liten flämtande fogelunge mellan händerna på en stor skolgosse, som varligt och ömt lyft upp henne från marken, där hon fallit ned från boet under björken.

Den gamla, urblekta grå barègeklädningen stod som en sky omkring henne. Den inneboende längtan efter skönhet, som var så stark hos henne, kom henne att alltid välja kläder, hvilka voro olika alla andras. Det hon såg omkring sig var aldrig vackert nog. Att hon hade små medel att röra sig med betydde ingenting, det var ej af tygets dyrbarhet drägtens estetiska verkan berodde, utan af sammansättningen, snitten, samt framföralt, drägtens öfverensstämmelse med personligheten.

Hur mycket hade hon icke tänkt på den där barègeklädningen innan hon tog det vigtiga beslutet att sy sig den — vigtigt därför, att det kunde gå många år innan hon fick en ny klädning, och vigtigt äfven därför, att det gälde att af det billigaste tyg åstadkomma den mest öfverraskande vackra och poetiska verkan.

Hur hade hon icke tänkt på hur denna grågula färg på det lätta tyget skulle gifva något luftigt åt hennes spensliga gestalt; hur hon skulle se ut som en sky i den, en af dessa lätta skyar, som jaga med vinden, och kasta flyktiga, förbiilande skuggor på jorden.

Och för att klädningen ännu mer skulle gifva denna illusion af ett moln fick den naturligtvis ej ha samma snitt som vanliga klädningar. Den måste vara obestämd i formen, utan garneringar eller draperier, bara vid, luftig, fladdrande med yfviga kjortlar under.

Det tunna, gängliga, långa lifvet sköt upp ur denna massa af kjortlar som en svag stjälk på en upp och nedvänd blåklocka. Hon såg onekligen litet löjlig ut, men ingen som såg de färglösa läpparna och kinderna och de stora ängsligt uppmärksamma ögonen samt visste om hennes lyte hade dock hjärta att skratta åt henne.

Själf var hon mycket nöjd med sitt utseende och öfvertygad om att alla de andra i sina parisiska modeklädningar togo sig mycket ofördelaktigt ut bredvid henne. Ulla hade medfört till henne en vacker färdig klädning från Rom, men den hade hon nekat att taga emot. Färgen passade ej för hennes hy och snitten ej för hela karaktären af hennes utseende. Alla öfvertalningsförsök strandade mot hennes orubbliga envishet.

De dansade flera hvarf öfver golfvet, och Eglantine såg sig själf i fantasin, hur vackert hon sväfvade fram i sin sommarmolnsklädning bredvid den ståtlige norrmannen och var lycklig öfver denna bild. Hon kunde naturligtvis icke dansa, tog små trippande, ojämna steg utan takt, men han svängde henne omkring lika lätt ändå och förde henne strålande tillbaka till Ulla.

Det gick så bra, det var icke den minsta konst, sade hon.

Docenten, som dansat med Nelly, kom nu fram till henne.

Blir du kvar här? frågade han.

Det lyckliga uttrycket vek från hennes ansigte.

Nej, det är ju sant, jag måste gå hem till mamma, sade hon.

Nej, om du vill stanna, så kan ju jag gå, sade docenten och ref sig litet med den ena handen på den andra — hans vanliga åtbörd, då han var förlägen eller tveksam. Det var tydligt att han mycket gärna ville stanna.

Jag skall gå hem till tant och hålla henne sällskap en stund, sade Ulla och reste sig. Hon hade ibland svaga samvetsförebråelser öfver att hon så litet egnade sig åt den sjuka och var nu glad åt sitt vackra beslut. Hon höll af sin mors enda syster på afstånd, men hennes sällskap tröttade och tråkade ut henne. Hon hade ej lätt för att underkasta sig något tvång och hade till följd af sin ensamma och oberoende ställning alt sedan föräldrarnas död för tio år sedan blifvit så van vid full frihet och att endast umgås med dem, som roade henne, att hennes beslut att denna sommar komma hem och vara slägtkär kostade henne en viss självöfvervinnelse.

Hon satt tankspridd och otålig hos den sjuka och hörde henne beskrifva sina nervösa symptom. Hon hade begynt med den bästa vilja att vara deltagande och hade därför uppmuntrat henne att tala om sin sjukdom, men efter en kvart var det slut med hennes tålamod och hon undrade inom sig, om ej någon af kusinerna skulle komma hem snart och aflösa henne.

Aftonen hade blifvit vacker efter den stormiga dagen. Himlen var klar mot vester öfver hafvet. Ulla öppnade fönstret och lutade sig ut.

Men söta Ulla, hvad tänker du på, ropade fru Rosenhane klagande. Tror du jag tål vid att sitta vid öppet fönster, sedan solen gått ned. Vet du inte att luften då är full af mikrober — det behöfs inte mer för att skaffa mig ett recidiv af min frossa.

Ulla drog igen fönstret med en otålig åtbörd — det var så kvalmigt därinne. Hon öppnade en eau de cologne-flaska och slog litet därur på händerna.

För all del, klagade den sjuka häftigt. Sätt proppen i — sätt genast proppen i! Hvar kommer den flaskan ifrån. Att Etty kan vara så tanklös och bära in den hit, när hon vet — nej, det var säkert fru Krabbe, som glömde den här i dag. Nu förstår jag, hvarför jag haft så ondt i hufvudet hela dagen. Det plågade mig straks fru Krabbe kom in, att hon var så parfymerad. — Vill du inte gå in i min sängkammare och tvätta händerna — jag kan inte uthärda — —

Men snälla tant, det är ju bara en inbillning; sådan här eau de cologne förflyktigar genast — det käns inte spår af någon lukt.

Ulla blef förskräckt öfver verkan af dessa ord. Den sjuka hade rest sig upp i stolen. Med en hand, som flög upp och ned af sinnesrörelse, pekade hon på dörren och framstötte: Gå! Gå! Jag tål inte — när

man kommer och säger att det är inbillning — det är för starkt, när man är så sjuk som jag.

Men, kära tant, sade Ulla urskuldande. Jag menade bara —

Gå, gör mig den tjänsten att gå, upprepade den sjuka och sjönk åter tillbaka mot sina kuddar.

Ulla var villrådig och upprörd. Hon vågade hvarken lemna henne ensam i detta tillstånd eller stanna kvar mot hennes vilja. Hon smög sig sakta ut och begynte gå af och an utanför fönstret för att kunna vara till hands, om den sjuka skulle vilja ropa henne tillbaka. En oändlig sorgsenhet kom öfver henne efter den öfversvallande lifslusten nyss. Hvad lifvet kunde vara förfärligt — afskyvärdt! Vid denna sjukbädd hade hon sutit fängslad i seks år, hennes stackars lilla kusin, som redan förut hade en tillräckligt grym lott i lifvet. Och därtill knappa ekonomiska vilkor. Ludvig arbetade, det visste hon, långt mer än hans krafter medgåfvo för att kunna hjälpa mor och syster, som för öfrigt blott hade en liten pension att lefva af. Därför hade han blifvit så underligt tafatt och oduglig för det praktiska lifvet. Han hade naturligtvis aldrig tid att taga sig rörelse i fria luften, därför förde han sin kropp så slappt. Hur mycket hade han icke måst arbeta för att få ihop de pengar, som fordrats för deras sommarvistelse här — den första fritid han tagit sig på fem år. Och hvilken fritid med en sådan sjukling att vårda!

Och hon hade skrattat åt honom, hon som aldrig

vetat hvad det ville säga att försaka ett infall, mycket mindre en allvarlig önskan — hon som icke kunde göra så mycket som underkasta sig att ha tråkigt en halftimme för en annans skull.

Hon kom just förbi fönstret och förskräcktes, då hon såg ett ansigte mot rutan, ett förtvifladt och förbittradt ansigte och en hand, som vinkade henne. Hon skyndade in igen och såg att fru Rosenhane rullat sig fram till fönstret i sin stol. Hon vinkade Ulla närmare intill sig för att ej behöfva anstränga sig med att tala högt och hviskade till henne: vill du inte vara barmhertig och lemna mig helt och hållet. Du hittar alltid på något, som plågar mig. Jag vet nog, att du inte menar illa, men du förstår inte. Du har hållit på att göra mig tokig med att gå så där af och an förbi fönstret.

Ulla gick ut igen och satte sig nu på en bänk utanför andra sidan af huset. Nej, detta var icke att uthärda! Hon hade aldrig varit ensam med mostern förr och när Eglantine eller Ludvig varit närvarande hade de alltid vetat att förekomma sådana scener. Hon hade ej förr än nu anat hurudant deras lif var. Det stod nu för henne med så pinsam skärpa som motsats till det jubel, den ljufva, väntansfulla lycka, som nyss hade genomströmmat henne. Hvad rätt hade hon att vara så lycklig — men kunde hon i alla fall, om hon också velat det, gifva bort sin lycka till någon annan? Kunde hon gifva sina talanger, sina vinnande egenskaper, sitt utseende, sin sundhet

och sina friska sinnen till denna stackars lilla tvinande planta, som aldrig vetat hvad ett sundt ungdomslif ville säga. Hjälpa dem ekonomiskt var det enda hon kunde, och det gjorde hon också. Icke mycket, ty hon var icke rik och hennes eget lif kostade mycket — men skulle hon då beröfva sig själf all lifsglädje för att gifva åt dessa, som ändå aldrig kunde få lära, hvad lifsglädje var. Skulle hon inte ha lof att vara lycklig — nu, just nu, när lifvet lockade henne starkare än någonsin. Nu i sommarens tid, då alt var så härligt och bedårande.

Hon såg ut öfver den friska fjärden, som ännu var i starkt vågsvall efter dagens stormiga väder. Hon såg utåt den ljusa natthimlen med sina oändligt fina färgtoner, där solen gått ned. Hon kände den lena hafsvinden stryka sig öfver ansigtet. Och så tänkte hon på det kvalmiga rummet därinne och den sjukas för en frisk obegripliga nycker — och hennes hjärta fordrade med stormande häftighet att få vara lycklig, att få gripa alt det härliga, som lifvet lockade med — trots det, att andra måste, alltid skulle lida — trots det, trots det!

Falk följde Eglantine hem från dansen, icke just för hennes skull, hvilket hon i sin naiva tillförsigt trodde, men i hopp att få råka Ulla än en gång denna kväll. Ulla såg dem på långt håll och gick dem till mötes.

Eglantine såg så strålande ut, där hon med små ojämna steg hoppade fram vid den store norrmannens

sida, att Ulla fick tårar i ögonen i det hon ömt kysste henne på pannan och frågade, om hon haft roligt.

Outsägligt! svarade den lilla underliga, klagande fogellåten. Alt visade sig så stort och måttlöst för henne, att hon aldrig kunde finna nog starka ord. Men också hennes läppar, hennes ögon, hennes hela gestalt svarade »outsägligt!» — och Ulla såg med vemod från henne på Falk. Stackars lilla Etty, hvart hade nu hennes fantasi fört henne?

De skildes från henne vid dörren och gingo tysta tillbaka, båda hvar på sitt sätt gripna af den strålglans, som hvilat öfver den döfstummas väsende denna kväll.

Man behöfver sannerligen hela er optimism, sade slutligen Ulla, för att icke bli förtviflad, då man tänker på min stackars lilla kusins lott.

Hon berättade honom om mosterns tillstånd, och om hvilket lif af beständig självuppoffring hennes kusiner måste föra.

Men tror de da egentlig, at det er så vanskeligt at leve for andre? inföll han efter en stunds tystnad.

Hon såg upp på honom med en viss förundran.

Tycker ni verkligen inte att det är det? frågade hon. Kanske det är lättare för er, som kristen.

Men också rent menneskelig seet, inföll han. Det kan naturligvis ikke nytte, at jeg siger det till dem, fordi man tror alligevel aldrig på andres erfaringer — men det er virkelig lykke — rent menneskelig

lykke — i at forsage for dem, man holder af. Det vilde de også finde, hvis der var nogen, de kunde have rigtig kjær.

Hans ord sände en varm blodström till hennes hjärta. Ja, om hon kunde hålla någon riktigt kär — om hon kunde, om hon blott kunde det!

9.

De gingo förbi båtbryggan. Alla båtarna vaggade sakta af och an för den friska, nattliga brisen. Det ryckte i de hopbundna seglen som i vingarna på en bunden fogel, som vill bli fri för att flyga åstad. Det låg en förklarad skönhet öfver luft och vatten efter ovädret som öfver en människa, hvilken gråtit sig till frid.

Det er en dejlig aften, utbröt Falk. Nu skulde vi sejle.

Ja, det vore förtjusande — instämde Ulla, men häjdade sig och såg sig ofrivilligt omkring, som fruktade hon att blifva sedd. Jag vet inte, tillade hon. Det är lite sent — straks midnatt.

Hvad så. De er dog ikke sövnig. Og de er dog ikke så konvenientsfuld, at de tænker, at fordi klokken er tolf på natten i stedet for på dagen...

Nej, jag är inte als konventionel, sade hon, men —

Men — men — men? frågade han otåligt.

Men jag skulle verkligen kunna tillämpa hvad ni själf sade i dag på eftermiddagen, om att ni inte

ville tjäna mig, när jag bad flera samtidigt. — Jag tycker det är lite löjligt när jag tänker på — för en vecka sedan ett nattligt möte med Anna — nu med mig — tänk nu, om jag går och tar gift i morgon.

Jeg er så glad, at de bringer dette på tale, utbröt han. Deres taushed på dette punkt har trykket mig så, fordi jeg ikke vidste, hvad de tænkte. Og hör, sig mig en sag — de lyver naturligvis aldrig?

Jo, visst ljög jag, utbrast Ulla muntert. Naturligtvis ljög jag, det kan ni väl begripa. Kunde jag stå där vid fullt dagsljus och säga till er, att jag sett alt — det generade mig, kan ni väl förstå. Eller kunde jag kanske låta bli att se hvad det var för mystiskt som pågick, när jag hörde någon kasta sand på en ruta. Och när jag så fick se Anna stå där så teatralisk, draperad i sin gamla spetssjal — det är så likt henne att taga en spetssjal, då hon går på ett nattligt möte, hon tar alltid efter hvad hon ser på operan — hon är ju frisk nu, så det gör väl ingenting att jag skrattar lite åt henne — tycker ni verkligen, när jag såg alt det där, att jag borde gått och lagt mig igen helt beskedligt?

De så altså det hele? Og de dömer mig ikke?

Jag känner Anna — jag såg den lilla svimningsscenen och er generade min — jag visste inte, om jag skulle skratta åt er eller förarga mig öfver Anna — ty verkligen, å mitt köns vägnar — men emellertid, är ni kurerad för kurtis nu — åtminstone för denna sommar?

För kurtis — ja —

Nå ja, inte kan jag se något, som hindrar mig att fara ut med en allvarlig folkhögskolelärare, sade hon muntert.

Hon var dock litet orolig att bli sedd, då hon stod på bryggan och väntade, medan han gjorde båten i ordning. Historien med Anna hade gifvit en obehaglig färg åt hans förhållande till damer, och de misstydningar, hennes fördomsfrihet kunde gifva anledning till, hade något sårande för hennes kvinliga värdighet, hvilken hon, trots all frihet i sätt, dock höll strängt på.

Vær så god, alt klart, ropade Falk nedifrån båten och räckte henne handen samt hjälpte henne hoppa ned från den höga bryggan.

Seglena flaksade häftigt, Falk grep tag i styret och bad henne hålla i fockskotet och vara redo att låta focken gå, då han gaf order härom. Hon var litet förströdd och bar sig oskickligt åt. Focken gick ej, hon hade trasslat in skotet. Han måste sätta henne vid styret medan han klarade focken, och de begynte båda skratta åt hennes förmåga att på ett par minuter ställa till en sådan oreda. Detta skratt befriade henne från den lilla känsla af tvång, som besvärat henne. Hon beslöt att lemna all konventionalism kvar på land, han var i alla fall en alt för naiv natur för att det skulle löna mödan söka imponera på honom härmed. Nej, det var bättre att gifva sig hän åt sin stämning — den glada, upp-

sluppna och på samma gång litet hjärtnupna stämning, som grep henne denna fagra, nordiska sommarnatt och väckte till lifs alla de barndomsminnen och drömmar, som hon glömt under sin långa vistelse i södern.

Älfvorna dansade åter sin ringdans i den mjuka dimman på kärret, Necken spelade på sin harpa i djupet.

Arme gubbe, hvarför spela,
Kan det smärtorna fördela.
— — — — — — — — — — —

Nattens stjärnor spänna mörka pällen
Öfver skog, öfver berg och dal.
— — — — — — — — — — —

Djupt i hafvet på Demantehällen
Necken hvilar i grönan sal
— — — — — — — — — — —

Ljus var jorden, ljust det höga
Och från himlen, stranden, vågen
Kom min älskling mig i hågen.

»Min flicka» stod det egentligen, det mindes hon nog. Men hon sade ofrivilligt »min älskling» i stället.

Nej, hur alla dessa gamla, länge glömda versstrofer dansade om i hennes hjärna! Nej, hvad det var för en förunderlig stämning öfver nordens natt!

Hur underligt nykter man blef i södern! Där bestod icke hela naturen af lefvande väsenden, där

bodde inga tomtar, där dansade inga älfvor, där sjöng icke vågen, där diktade icke forsen visor, där berättade icke skogen och bergen sagor.

Och skuggorna förskräckta till bergens fötter fly
Och trollena de flykta uppåt norden.
Då bedja alla dalar, då bikta alla berg
Då suckar det så tungt uti skogen.

Nej, hvilken stämning! Nej, hvad det ändå var härligt att vara hemma igen!

Hon flyttade sig oupphörligt i båten, än ner i lä, än upp i lovart, än stod hon upprätt och höll sig fast vid masten, än låg hon nedkrupen på botten af båten.

Hvad den fjorden var vacker med sina ensamma, öde, skogklädda stränder!

Hvad den himlen var underligt ljus och ändå utan färg!

Hvad det vattnet var friskt, käckt, trotsigt, okynnigt, med sina små korta, spetsiga vågor och sitt krusiga skum! Och hvad luften var mjuk och fuktig och len. Hur vinden smekte tinningarna som älskande händer, hur den lekfullt lyfte på håret och stänkte något vått och friskt och salt i nackgropen ibland. — Det var något retande och lockande i detta; vattnet liksom drog henne till sig, hon längtade efter att beröras af dess fuktiga kyla, att doppa händerna var henne icke nog, och så strök hon plötsligt af sig hatten och böjde sig bakåt med nacken helt ned

i vattnet, så att håret löstes upp och simmade på vågen.

Hvad det kändes behagligt! Hvad den friska sältan kittlade i nacken. Hu, nu kom det en dusch — nej, det var för mycket, det rann ned åt ryggen. Som en liten, kall rännil, som silade sig fram.

Hon reste sig med ett ryck och hade blifvit blek.

Men fröken — de kan jo falde i, hade Falk ropat — men det hade hon icke hört.

Nej, jag är ju tokig, sade hon.

Hon såg halft skyggt på honom medan hon lyfte på håret och skakade det. Hon hade nästan blifvit rädd. Hvad var det för makter, som fått fatt i henne!

Falk syntes äfven upprörd.

Det er en vidunderlig nat, sade han. Man kommer på vilde tanker. Man synes, man vilde sejle længere og længere bort — ikke sandt, man synes der måtte findes ensteds et land, hvor forholdene er friere og skjönnere og sundere end i det gamle, kjendte.

Ja, hur säger romansen om det landet, inföll Ulla, »gesucht, geahnt und nie gekannt».

Hon satt i detta ögonblick helt nära honom i aktern af båten. Han tog hennes hand och hon lät honom behålla den. Så sutto de länge stilla, nästan omedvetna om det förtroliga i denna ställning, dragna till hvarandra af en gemensamhet i stämning, som

gjorde detta närmande naturligt och liksom oundvikligt. Ingen talade. De försjönko båda i ett slags drömmande ekstas, och de visste ej hur länge de sutit så, då de slutligen rycktes upp af en våldsam vindstöt, som var nära att vräka omkull båten. Det var byigt mellan skären och styrmannen hade ej varit tillräckligt uppmärksam.

Ulla vaknade liksom upp, strök håret från ögonen och vred upp det ännu fuktigt i nacken samt satte på sig hatten, hvarvid hon kom att vidröra kinden med handen; hon kände då, att denna var brännande het af att så länge ha varit sluten i hans, och att hennes handled var stel af den tvungna ställning hvari han hållit den.

Vid denna iakttagelse var det som om hon först börjat komma till medvetande om verkligheten. Det begynte pricka i kinderna, rodnaden växte i den mån hennes tankar blefvo klarare, och slutligen var hon helt rödflammig och helt förlägen.

Och härmed var stämningen bruten. De suto åter som två främmande midt emot hvarandra. Han var en ung man, hon var en ung dam, hon borde således egentligen intaga ett slags afvärjande hållning gent emot honom. Hvad skulle han väl eljest tänka om hennes förtrolighet nyss?

Denna tanke hade med ens kastat in något oskönt öfver deras förhållande. De voro ej längre i sagans och sångens land, där älskog var lika naturlig som vågens sång och skogens sus. De voro i en kon-

ventionel, tråkig, prosaisk verld, där man icke älskade hvarandra, men där man antingen förförde och blef förförd samt kallades fallen eller friade och lät sig tillfrias och satte bo och kallades aktningsvärd.

Vattnet hade inga melodier mer, luften inga smekningar. Klipporna voro grå och fattiga, skogen tarflig och illa medfaren af vinden, nattluften var kylig, blåsten besvärlig och det drog upp till regn. Det var tid att fara hem, tid att sofva.

De vände om och voro snart hemma för en förlig vind. De växlade endast några afbrutna, likgiltiga ord om vädret och klockan på hemfärden samt skildes på bryggan med en främmande handtryckning.

Han erbjöd sig att följa henne hem, men hon skulle då nödgas vänta tils han fastgjort båten och bergat seglen, och det ville hon icke, utan skyndade tvärt om upp från bryggan. Ett stycke uppe på vägen såg hon två mörka gestalter komma emot sig. Hon blef rädd först men upptäckte sedan att det icke var badgäster utan en ung fiskargosse, som gick med armarna om akslarna på en flicka. Hon kände igen flickan, det var fru Rosenhanes värds, lotsens dotter. Denna blef förskräckt och närmade sig Ulla i tydlig afsigt att bedja henne ingenting omtala för föräldrarna, men Ulla förekom henne.

Gå ni! sade hon. Svärma och var lyckliga! Inte är det något ondt i det.

De gingo glada vidare och Ulla, som vände sig om efter dem, såg hur flickans hand åter smög in i gossens, hur hans arm åter gled öfver hennes skuldror.

De äro lyckliga de, tänkte hon. De ha ännu omedelbarheten kvar. De älska hvarandra utan förlofning och giftermål. Vi fördärfva alt för oss med reflektion och konvenans och förmå inte taga en enda glädje i lifvet enkel och hel.

10.

Följande dag gick Ulla på förmiddagen för att besöka fru Rosenhane och höra hur hon mådde efter gårdagens uppträde. Till sin förundran såg hon Falk på sandgången utanför huset gå och skjuta rullstolen, medan Etty gick bredvid med lycklig uppsyn.

Nej, nu bränner solen för mycket — nu är det bäst jag går in, hördes från rullstolen i klagande ton.

Så går vi i skyggen da, svarade Falk gladt. De må ikke ind endnu, kjære frue, luften gjör dem bare godt.

Men i skuggan är det för kallt, inföll den sjuka ängsligt i det hon blott flyktigt hälsade på Ulla, fullt upptagen som hon var af att iakttaga på sig själf verkningarna af luften. Hon hade ej varit ute på ett par veckor, och det var Falk som narrat henne till detta vågspel.

Så tar vi lidt mere på da, sade han med outtröttlig tålmodighet, i det han svepte om henne en sjal.

Nej, den tynger mig så — hennes ton var lika ängslig som vanligt, men hon hade dock ett blidt uttryck i sitt ansigte, som Ulla ej sett förr.

Nej, det var då det sista jag hade trott, att ni skulle ge er till sjukvårdare, sade Ulla leende till Falk.

Hvorfor? Det passer langt bedre for mig, som er stærk, end for ex. for deres kusine, som er så liden og spinkel. Det har jo ikke været muligt at få fru Rosenhane ud i luften på længe, fordi rullestolen måtte löftes over tærskelen og hun selv bæres ud i den.

Men det har ju fiskaren, som bor där nere, gjort förut.

Ja, men fru Rosenhane kan ikke tåle hans lugt, hörer jeg, sade Falk. Det har hun ikke villet sige til nogen, men det har været grunden til, at hun ikke har villet ud på så længe.

Hur har då ni fått veta det?

Ja, deres tante fandt rigtig nok först, at jeg var skrækkelig påtrængende, sade han leende, i det han varsamt undvek några stenar på vägen. Men jeg spurgte og spurgte — jeg forstod straks, at der måtte være nogen grund — og så fik jeg det at vide.

Ja, tänk Ulla, hvad herr Falk är snäll! Nu har han lofvat att komma hit hvar dag och bära ut både stolen och mig. — Men skjut inte så fort, för all del, jag får den förskräckligaste järnskakning.

Så skyver vi lidt langsommere da, sade han godmodigt.

Du skulle sett herr Falk, när han bar ut mamma! Du kan inte tänka dig något så sött, utbrast nu Etty, som gick på andra sidan af stolen.

Ja, herr Falk har ett praktiskt sätt att predika kärlekens religion, sade Ulla och lutade sig ned öfver den sjuka samt strök på kuddarna. Man kommer till att skämmas för sig själf.

Å snak, fröken, de kan dog ikke bære den stol, forsikrer jeg dem, skjönt de er nok så stærk.

Men söta Ulla, hvarför skall du nu skjuta kuddarne i oordning, när herr Falk lagt dem så bra.

Ulla drog sina händer tillbaka och lät armarna sjunka längs sidorna med en komiskt förtviflad åtbörd.

Där ser ni, hvad jag duger till, sade hon och hennes ögon fyldes med tårar, fast hon försökte skratta.

Nu är det bäst jag får komma in, sade fru Rosenhane.

Ja, måske er det nok for i dag. Men en anden dag må de bli ude længere, sade Falk och tog henne i sina armar samt bar henne in. Det gick så lätt och gladt, men ändå så varsamt, att den sjuka icke fick någon anledning att klaga utan till och med smålog mot honom. Inom några ögonblick var alt i ordning, stolen på sin plats inne i rummet, nerskrufvad till liggande ställning, och gardinen fördragen för fönstret. Den sjuka skulle hvila en stund.

Etty satte sig att hålla vakt, och Falk och Ulla gingo tillsammans.

Är er mor sjuklig? frågade Ulla, då de gått en stund.

Nej, tværtimod, hun er ganske ualmindelig rask. Hvorfor spörger de om det?

Hur har ni då fått en sådan vana att behandla sjuka? Ni är ju som den erfarnaste sjukvårderska.

Å, langt ifra. Jeg er temmelig praktisk anlagt, det er det hele. Og da falder det så naturlig at give en håndsrækning, hvor man kan. Og jeg syntes, det var så synd på den lille Etty — jeg kunde ikke glemme, hvad de fortalte mig i går.

Det är verkligen karaktäristiskt, sade Ulla. *Ni* kunde inte glömma det — och därför gick ni dit och försökte hjälpa dem — *jag* hade också svårt att glömma det — och därför höll jag mig därifrån så mycket som möjligt.

De fingo nu se Nelly komma ut från en liten stuga i närheten och styra kurs uppåt en backe till höger. Då hon märkte dem ändrade hon plötsligt riktning och kom störtande emot dem mycket ifrigt.

Hur står det till? kvittrade hon med sin skyggaste min. Hade ni en behaglig segeltur i natt? Eller är det kanske inte sant?

Jo, visst är det sant, och vi är inte hemkomna än, sade Ulla skrattande. Vi har seglat ända bort mot norska kusten — vi kommer aldrig igen, säges det.

Jag kunde knappt tro, att det var sant, sade Nelly. Jag försvarade er just — jag sade, att det inte var möjligt.

Försvarade — var det då en förbrytelse?

Ja, jag är nu särskildt så noga, sade Nelly. Jag tycker att vi kvinnor, som går lite andra vägar än de

vanliga — alt sedan jag började studera på allvar har jag alltid tänkt, att man borde vara ännu mer försigtig att inte på något sätt ge hugg på sig — man skadar sin sak, om man i sitt personliga uppträdande stöter konvenansen — eller fördomarna, hvad man nu vill kalla det — för mycket för hufvudet. Då säger människorna bara: sådana blir kvinnorna, om man ger dem större frihet.

Men hvad i all verlden är det då ni vill, om ni inte vill vinna större personlig frihet, inföll Ulla. Gift kvinnas eganderätt, rösträtt och alt det där? Det är visst godt och väl, men hvad skall jag med alt det att göra, om jag ändå måste sätta min personlighet i tvångströja? Nej, hvad jag framföralt vill vinna, det är individuel frihet — rätt att kläda mig, röra mig, tala och handla som jag finner för godt. Och de skrankor jag framföralt vill nedbryta, det är de som hindra ett naturligt, fritt umgämge mellan män och kvinnor — alla de polisförordningar, som vill förbjuda oss att vara goda vänner och kamrater och lefva tillsammans som sådana. Vi skulle vinna mycket mer på om det tillätes oss ett fritt och förtroligt kamratlif med män, än vi vinner på alla lagar om eganderätt och rösträtt och alt sådant. Och jag går inte och väntar på att det skall bli en lag, som i det fallet gör oss likställda med männen, utan jag gör mig helt enkelt själf likställd. Det tycker jag är både bekvämare och mer praktiskt. Jag skall ge er ett råd, fröken Nerman, fortfor hon skämtsamt. Jag tycker ni skulle ta

er en studiekamrat i Upsala. Då skulle ni bestämdt ha både trefligare och mer nytta af era studier.

En manlig studiekamrat, utbrast Nelly.

Ja visst, ni hyr en dublett tillsammans, går tillsammans på föreläsningarna och äter tillsammans ute. Ja, ni tror att jag bara skämtar. Men jag har själf gjort något liknande en gång. Jag bodde ett halft år tillsammans med en ung målare. Och bara det att folk får se, att man kan göra sådant utan att verlden går ur sina gängor ändå — det hjälper oss längre på väg till frihet än alla tal och predikningar.

Har ni verkligen bott ensam tillsammans med en ung målare? frågade Nelly häpen.

Ja visst — han var fattig och jag lät honom begagna min atelier och afstod också ett af mina rum åt honom.

Men — hur kunde ni sedan — hur blef ni mottagen i de familjer, där ni umgicks?

Jag umgicks bara i sådana familjer, där man hade alt för stort förtroende till mig för att göra sig till mästare öfver mina handlingar.

Men trodde man inte — misstog man sig inte om det förhållande, hvari ni stått till hvarandra?

Det är nog möjligt — i synnerhet de som inte sett oss tillsammans utan bara hört talas om vårt lif. Men de tänkte väl, att detta var min privatsak — det var ingen, som ansåg sig särskildt kallad att vaka öfver min moral, ser ni. De kände mig tillräckligt

för att veta att hvad förhållandé jag än lefvat i, var det icke något, hvari jag förnedrat mig själf.

Nelly var så slagen af häpnad öfver den oerhörda djärfheten i ett sådant tilltag, att hon alldeles förlorade sin vanliga talförmåga. Ovilja, beundran, afund stridde i hennes hjärta om herraväldet. Ja, ty det var i alla fall afundsvärdt att våga göra något sådant.

Hennes tankar flögo till docenten. Tänk att studera tillsammans med honom — lefva på en studentdublett tillsammans! Icke som hans älskarinna, nej fy! Hon var en ren och kysk natur — kärleken hade ingenting lockande för henne, hon var icke anlagd för erotik — men som hans väninna. Rådgöra med honom om alla sina studier. Gå och äta med honom på Gästis, följa med honom på sammankomster och nationsfester, i stället för att som nu vara inackorderad hos en gammal skolmamsell, gå ensam på sammankomsterna, där knappast någon talade till henne, och så vara tvungen att gå hem när seksan började och man begynte ha trefligt.

Och hon, som alltid gjort det till en riktig samvetssak att i alt detta vara synnerligen sträng, att vara kvinligare än den kvinligaste, att kläda sig efter modet, att undvika alt, som var ovanligt. Hon hade varit så säker på, att detta var det enda rätta — och så kom denna målarinna, som egentligen icke hade några kunskaper eller någon skolad tankeförmåga, som aldrig hört kollegier öfver Boströms etik eller läst

något allvarligt, och kastade omkull hennes teorier och gjorde henne osäker på sig själf. Och hon måste säga sig själf att Ulla, trots sin hänsynslöhet, syntes ha mer tilldragningskraft för männen än — många andra, som voro mer tillbakadragna och mer kvinligt korrekta i sitt väsende.

Men förlåt, fröken Rosenhane, sade hon tveksamt, skulle ni verkligen vara i stånd till — t. eks. här vid Utskär — om den italienske målaren varit här — att så där bo tillsammans med honom?

Här vid Utskär, sade Ulla, leende. Ja, det måste jag medge, att här — kanske det är lite skryt af mig, då jag säger, att jag är alldeles oberoende af min omgifning.

Ja, ser ni det, inföll Nelly uppmuntrad af detta medgifvande. Det är inte så lätt att vara fullkomligt självständig.

I teorin är det mycket lätt, sade Ulla skrattande. Men när det gäller den praktiska tillämpningen — ja, då är vi just icke alltid så konsekventa, eller hur, fröken Nerman? Jag medger att jag har ganska stor respekt för Utskär, och jag är därför så stolt öfver min bragd i natt, att den narrat mig att skryta.

11.

Falk hade tyst åhört hela samtalet, medan han gick vid de båda damernas sida framåt vägen. Nelly skulle gå och bada och skildes nu därför från de andra. Ulla såg, att Falk gick och rufvade öfver något, och ville gärna gifva honom tillfälle att uttala sig, hvarför hon föreslog, att de skulle sätta sig ned på en bänk i närheten af societetshuset medan man väntade på middagsringningen.

Slutligen kom det då fram.

Fröken — sig mig, denne maler, som de boede sammen med — han elskede dem dog, ikke sandt?

Inte först, svarade hon undvikande.

Men siden — og de elskede ikke ham?

Nej.

Men det forstår jeg ikke, utbröt han. Hvor er det vel muligt for to at bo sammen som kammerater et halvt års tid, når den ene elsker — det må da være et lidet helvede.

Ja — det höll verkligen på att bli det till slut — men så skildes vi.

Tilgiv, fröken, at jeg gjör dem så nærgående spörgsmål — men hvorledes faldt de på at vise ham så stor en yndest — optage ham således til dem — når de ikke elskede ham?

Jag skall berätta er altsammans, sade hon och bytte plats, så att hon fick solen bakom sig.

Jag har aldrig talat om den här historien för någon förut — men efter jag nu kommit att vidröra den — jag har sådan lust att ni skall förstå mig.

Han var en helt ung man — yngre än jag — en italienare med en barnslig, naiv, innerlig natur, som hade något mycket tilldragande — det nekar jag inte — mycket tilldragande för mig. Han var också en målare med en glänsande talang. Det var en genialisk käckhet i alt hvad han gjorde, som förtjuste mig. Och han var så omedveten, han visste inte själf hur han bar sig åt för att nå så öfverraskande resultat. Han var en fattig pojke som gått som svinaherde på kampagnan och hade als ingen uppfostran fått, men han hade italienarens naturliga nobless i sitt väsende och snillets medfödda bildningsförmåga.

Hon lade hufvudet tillbaka mot stolsryggen och syntes samla sina minnen.

Det begynte med, att jag och några andra kamrater understödde honom ekonomiskt. Han lät oss underhålla sig helt och hållet, utan att det föll honom in att rätta sig efter oss det minsta eller taga några råd af oss. Han fick aldrig sälja sina taflor,

nedgjordes af kritiken, men gick bara på och målade efter sitt eget hufvud. Några af hans välgörare bland de äldre målarne begynte att förlora tålamodet med honom, då han så bestämdt vägrade att gå kända vägar, som med stor lätthet skulle ledt honom till framgång. De tyckte att det var hans skyldighet att måla taflor, som kunde säljas, i st. f. att fortfara att lefva på deras pengar. Jag ensam försvarade hans rätt att söka sig sin väg själf, och då de andra så småningom öfvergaf honom, erbjöd jag honom att dela min atelier och gaf honom mitt förmak till sängkammare och lät honom begagna mina modeller, när han ville — men vanligen ville han inte, utan lät mig hyra andra åt honom. Det gick altsammans mycket bra, så länge han bara tänkte på sin målning. Men när han — hon bytte återigen om plats — när han så småningom begynte vakna ur det drömlif, han lefvat i och började se upp från arbetet, som han hittils egnat sig åt så lidelsefullt, att jag knappt tror han visste, om han hade något att äta eller inte — om han hade en säng att ligga i eller inte — då var det första lifstecken han gaf att han blef förälskad — och naturligtvis i mig, efter jag var närmast till hands.

Og da blev samlivet med ham dem pinligt?

Icke straks, svarade hon och rodnade. Han var lika omedelbar och stormande, lika naivt själfkär i sin kärlek, som han förut varit i alt annat. Det föll honom lika litet in, att när han älskade han inte

skulle bli älskad tillbaka, som det förut fallit honom in, att han inte kunde måla odödliga mästerverk när han bara ville gripa sig an därmed. Och det var något i denna naiva tillförsigt, som fängslade mig, ni förstår — man tror lätt på det som man ser en annan vara så viss på. Och jag ville gärna — uppriktigt sagdt, jag ville rätt gärna förälska mig. Alla män jag kände hade varit förälskade — mer än en gång — men aldrig jag. Hvarför skulle jag inte också en gång pröfva den lycka, det kunde skänka.

Nej, nu kommer här folk, afbröt hon och reste sig, låt oss gå lite ned åt stranden!

Det är underligt, fortsatte hon efter en stund, då de kommit förbi societetshuset, jag har alltid varit lite rädd för kärleken, på samma gång som jag ändå längtat efter den.

Hon hade tagit af sig hatten och gick och svängde den sakta af och an vid bandet, i det hon gick nedböjd och lät den nästan släpa på marken.

Detta gifvande af sig själf helt och hållet, som kärleken förutsätter — jag menar inte så mycket i yttre mening, sade hon frimodigt och kastade upp hufvudet — det tycker jag är något mer tillfälligt och oväsentligt — men jag menar — hon såg åter ned på hatten, som hon lät hoppa bredvid sig på marken, i det hon ryckte litet i bandet då och då. Jag vet inte hur jag skall säga — det fins hos mig ett så starkt behof af inre ensamhet — jag har aldrig varit lyckligare i någon annans sällskap än ensam

med mig själf. — Förstår ni det? frågade hon och såg halft på honom med en skygg blick.

Men Falk var så uppfyld af det yttrande, som nyss undfallit henne: »jag menar inte så mycket i yttre mening — det är oväsentligt» — att han icke hörde hennes fråga. Han kände sig plötsligt gripen af en ursinnig svartsjuka mot den unge målaren, han tyckte sig gripa honom vid akslarna och ropa till honom: bekänn i hvad förhållande du stått till henne, du ynklige lille stackare där, som jag kunde krama sönder mellan mina händer om jag ville! Han såg honom så tydligt för sig, en liten smäktande italienare med svarta ögon, naturligtvis, och kvinligt mjuka rörelser.

Og hvorledes skiltes de? frågade han, i st. f. att besvara Ullas fråga.

Döden skilde oss, svarade hon och upphörde att leka med hatten, som hon nu hängde öfver armen, i det hon blef stående och såg utåt vattnet.

Döden? Han ljusnade upp. Jaså, han var död, den lille svarte — det var förbi. Hvad som än hade varit, var det förbi.

Han var en späd och svag stackare, i förtid bruten af ett alt för hårdt lif, fortfor Ulla. Han fick malarian på sommaren. Jag reste med honom till en bergstrakt och vårdade honom i ett par månader. Så dog han med sin hand i min.

Hon skakade litet sand af hatten och satte den på sig.

Falk vågade icke fråga mer. Han kände, att

han icke hade någon rätt öfver detta förflutna — och att intet någonsin skulle kunna gifva honom en sådan rätt. Han tryckte hennes hand och sade: Hvor lykkelig — hvor lykkelig var han ikke! Han döde med sine store drömme om kunst og kjærlighed — det er bedre end at leve og blive skuffet.

Ja, jag tyckte också, att det var något skönt och försonande öfver detta lif och denna död, sade hon och tårarna runno utför hennes kinder utan att hon tycktes märka det.

Middagsklockans ljud nådde dem nu och de vände om och gingo tillbaka till societetshuset.

Fru Möller stod på verandan tillsammans med Evelina Suhr. Hon gick emot Ulla, tog hennes båda händer och kramade dem hjärtligt, såg henne djupt och forskande in i ögonen och sade: får man lyckönska till förlofningen?

Flera af badgästerna stodo i närheten och hörde frågan samt väntade nyfiket på Ullas svar.

Ulla blef mer förtretad än brydd öfver denna påflugenhet.

Är det mig ni vill förlofva bort? frågade hon. Fins det inga andra partier kvar att göra upp vid hela Utskär? Ja, jag vet ju, att det länder en badort till heder, när det blir många förlofningar där. Och fru Möller som doktorns syster är naturligtvis angelägen — det är tråkigt att jag inte kan stå till tjänst — men ni måste verkligen lemna mig utanför räkningen, för jag kommer bestämdt aldrig att förlofva mig.

Falk svarade äfven skarpt afböjande, då man ville bry honom för Ulla.

De fingo nu från alla håll höra antydningar i denna riktning. Det ögonblick var kommet, som alltid inträffar i sällskapslifvet — två människors djupaste hjärtehemligheter, som de ännu ej uttalat för sig själfva, blottas skoningslöst och blifva allmänna samtalsämnet. Ens ömmaste, blygaste känslor oskäras af ord och blickar — man får icke ostörd kämpa sig fram i ensamhet och söka sig till klarhet utan tvingas slutligen att se sina känslor med andras ögon och döma öfver dem med andras mått.

Och här var ett förhållande, som var ännu ömtåligare än de vanliga — ty det var icke helt enkelt en ung man, som sökte sig en passande hustru, eller en ung dam, som ville få en ställning och ett hem. Det var tvärtom två, som kämpade en hård strid mot en växande böjelse, hvilken, om den fick öfvertaget, hotade att rycka deras lif på sned, att ställa sig hindrande i vägen för de mål, de hvar på sitt håll fullföljde, en böjelse, som skulle leda till slitningar och ej till harmoni, och som de därför båda gingo ur vägen för.

Och därför blef Falk ursinnig, då man begynte egga honom med antydningar, han bet och slog omkring sig med häftiga ord och snäsningar, så att snart ingen vågade sig på honom mer. Men det onda var gjordt, problemet var ställdt, klart och oundgängligt: vill du hafva henne till din hustru, hon

som dock aldrig kan dela din lifsgärning? Och tror du, att hon någonsin skall gå in på att blifva din? Och å hennes sida: skulle du kunna älska så helt, att du kunde bryta med hela ditt förflutna lif och öfverge alla de mål du hittils fullföljt?

12.

Något öfver en vecka hade förflutit sedan den ryktbara natten, då fru Krabbe velat taga lifvet af sig. Sedan dess hade en stor förändring försiggått med henne. Fru Möller var hos henne hela dagarna, och Anna hade icke visat sig ute mer än en enda gång, då hon gick med sin nya väninna på ett bönemöte uppe i Utskärs köping. Hon gick då med sänkta ögon, psalmboken i handen och en lång, svart gasirisslöja för ansigtet.

Fru Möller berättade för alla, att Gud gjort ett stort under med henne. Hennes sinne hade blifvit draget från verlden och hon tänkte nu på intet annat än att vinna förlåtelse för sina synder och gå framåt i helgelse. Hon hade beslutat att utbilda sig till sjuksköterska, som hon hade utmärkta anlag för, och ämnade, så fort hon kom tillbaka till Stockholm, anmäla sig till inträde vid diakonissanstalten.

Falk gick flera gånger förbi Krabbes villa och såg Anna sitta på verandan, stirrande rätt framför sig utan att tyckas se honom.

Den mörka, ormaktiga gestalten med den stränga blicken under de skarpa ögonbrynen — han kunde ej se den utan ett styng i hjärtat. Han gick med en hemlig oro, att hennes kärlek till honom varit verklig, och att han tillfogat henne ett djupt hjärtesår. Han hade hoppats, att hon skulle börja koketttera för någon annan, hvilket ensamt skulle kunnat lugna hans samvete. Men denna tillbakadragenhet, denna grubblande blick oroade och pinade honom och hindrade honom att glömma hela historien, som han hälst skulle velat.

Anna visste detta mycket väl, och det var hennes hämd. Oaktadt hon eljest var föga utrustad å hufvudets vägnar, var hon mycket klok då det gälde att beräkna säkraste sättet att sysselsätta en mans fantasi.

Falk hade ett par gånger försökt att hälsa på henne, men hon låtsade aldrig se honom, ehuru hon märkte hans närmande redan på långt afstånd och hela hennes hållning var beräknad på honom.

Evelina Suhr och Nelly Nerman hade öfvertalat herr Krabbe att segla med dem och docenten samt något passande förkläde till en ö, som låg långt ut i hafsbrynet och var berömd för några vackra och egendomliga klippbildningar med ståtliga bränningar, samt för ett uppseendeväckande skeppsbrott, som egt rum där på våren.

Då Falk hörde, att Ulla hade lust att vara med, föreslog han att de skulle segla i två båtar och bad

att få föra Ulla och Eglantine i sin. Ettys ögon lyste upp vid detta förslag men fördunklades efter ett ögonblicks eftertanke. Ludvig var ju med — båda kunde de icke lemna modern.

De stodo i närheten af Krabbes villa och talade härom. Anna satt på verandan inkrupen i ett hörn, så att de ej sett henne. Hon kom nu fram till Eglantine, lade sin hand på hennes axel och sade något till henne med läpparna, som kom hennes barnsligt rörliga drag att lifvas upp igen. Hon kastade armarna om Annas hals, kysste henne häftigt upprepade gånger och framstötte på sitt entoniga, klagande sätt: Hvad fru Krabbe är söt — hvad hon är söt — hvad hon är söt!

Anna och Ulla hade icke träffats sedan det stora uppträdet. Ulla närmade sig henne med en viss tvekan, medan Falk höll sig på afstånd.

Du vill vara hos min tant medan vi är borta, sade hon. Det är mycket snält af dig — och du förstår dig så bra på henne.

Det är lätt för mig att förstå dem som lida, sade Anna och fäste sina ögon en sekund på Ulla med en hatfull blick.

Fru Rosenhane brukade alltid gärna ha Anna hos sig. Hon var så stilla, rörde sig så lätt och tyst, var mycket uppmärksam och hade ett utmärkt handlag vid alt hvad hon gjorde.

Eglantine fick därför utan svårighet sin mors

tillstånd att följa med på utfärden, då hon nu kom med Anna och föreslog det.

Fru Möller, som hört omtalas, att folket därute på ön var så godt som hedningar, då de nästan aldrig kommo i kyrkan, hvilken låg på fastlandet långt därifrån, och stundom hade sina barn odöpta tills de voro tre, fyra år gamla, beslöt att utdela några skrifter bland dem samt möjligen hålla något litet föredrag, hvarför hon lätt lät öfvertala sig att följa med som förkläde i herr Krabbes båt. Ulla förklarade sig kunna vara förkläde både för sig och sin kusin i Falks.

Man beredde sig på att möjligen bli borta öfver natten, ty ön låg långt ute, och man behöfde synnerligen gynsam vind för att hinna fram och åter på en dag. Man gjorde vidlyftiga tillrustningar med instufvande af en matsäck, som kunde räcka i åtta dagar, samt filtar, handkappsäckar och sjalar i oändlighet. Falk tillbakavisade alla korgar, som af de andra medfördes. Han ville vara värd för Ulla och Eglantine i sin båt och ville visa dem hur bra han kunde laga mat själf i sitt lilla kök ombord. Han var stolt öfver sin båt som en mor öfver sitt barn, och det var hans högsta fröjd att få visa alla dess fullkomligheter. Han gjorde således sin utrustning oberoende af de andra och förklarade att den, oaktadt så mycket mindre till omfånget, bestämdt var fullständigare och mer ändamålsenlig än deras.

Damerna i Krabbes båt hade alla medfört några

matvaror, och de höllo i sista stunden på med sina korgar och erinrade sig än det ena, än det andra, som var glömdt. Falk hade ensam packat alt sitt och stod nu helt självbelåten och smålog åt villervallan i den andra båten.

Der hersker selvstyrets princip, men i min båd er det enevælde, sade han muntert.

Jag trodde inte att ni var vän af enväldet, inföll Ulla.

Ikke ellers — kun i min båd. Det er det eneste rige i verden, hvor jeg vil have enevældets princip helt gjennemfört.

Det hade varit bestämdt, att de skulle fara klockan nio, men i sista stunden hade långa öfverläggningar uppstått, om man verkligen skulle gifva sig af i dag, då vädret syntes tämligen osäkert och byigt med nästan för stark vind för en lusttur. Men å andra sidan var det nästan alltid ostadigt väder denna sommar, och det var så tråkigt att bli hemma, när alt var förberedt. Det var egentligen docenten och fröken Suhr samt fru Möller, som hade sina betänkligheter. Den senare ansåg, att det var att fresta Gud att gifva sig ut på en lusttur i farligt väder, och docenten och Evelina instämde häri. Nelly, som om några dagar skulle lemna Utskär och som därför i denna utfärd såg sitt sista tillfälle att vara riktigt tillsammans med docenten och få draga fördel af det intressanta tankeutbyte, hans sällskap erbjöd henne, yrkade bestämdt på att de skulle fara, och Eglan-

tine, som hade ett oerfaret barns mod, förklarade att hon ingenting högre önskade än ett litet äfventyr. Ulla yrkade också på att fara. Hon var aldrig rädd för sjön, så länge hon stod på land — och som de båda båtförarne, Krabbe och Falk, hvilka gladde sig åt en frisk tur och tillfälle att jämföra sina båtars segelstyrka, obetingadt röstade för färden, blef den dock slutligen af.

Många badgäster voro samlade på båtbryggan vid affärden, och man tillropade de afresande skämtsamma hälsningar till Necken och hans döttrar och bad att de skulle taga noga reda på hur det såg ut djupt i hafvet på demantehällen, så att de kunde beskrifva det sedan, med flera godtköpskvickheter.

Under uppstämmande af: Herr kapten, sätt maskinen i gång! som sjöngs ombord å båda båtarna, gledo slutligen dessa ut ur hamnen under flitigt viftande från bryggan. Seglen fyldes genast, båtarne kastades på sned och ilade bort med en sådan fart, att de mycket snart voro försvunna ur synhåll för de kvarvarande.

Eglantine hade stått upprätt och viftat med sin näsduk, så länge ännu en skymt af bryggan syntes; hon var så jublande glad, skrattade och svingade näsduken så våldsamt, att hon höll på att förlora balansen, så att Ulla måste lägga armen om lifvet på henne för att stödja henne, men kunde ej öfvertalas att sätta sig ned.

Plötsligt kom det öfver henne en underlig blek-

het; hon sjönk häftigt ned på bänken, slöt ögonen och lade hufvudet mot Ullas aksel.

Å Ulla, sade hon med ett uttryck af ångest, det är så underligt. Vi komma inte alla tillbaka.

Hvad säger du? Hvad har du nu för fantasier igen? sade Ulla och smekte henne.

Jag såg det så tydligt — såg oss komma hem igen — men *en* fattades — jag vet inte hvilken det var — jag vet bara, att vi inte var mera än sju när vi kom igen. Hur många är vi nu? frågade hon och slog upp ögonen.

Både Falk och Ulla räknade ofrivilligt antalet i den andra båten.

Krabbe, docenten, fru Möller, fröknarna Nerman och Suhr — fem — och vi är tre — åtta inalles —

Och det kommer bara sju tillbaka, upprepade Eglantine och hennes stämma ljöd nu som ett af dessa sjöfoglars skrin, som man ofta hör före ett oväder.

Hon har sådana där syner och aningar ofta, sade Ulla till Falk, i det hon fortfarande höll Eglantine sluten intill sig och strök henne öfver pannan. Men det betyder ingenting.

Eglantines ögon hade följt Ullas läppar och hon hade uppfattat hennes ord.

Jo, det betyder alltid någonting, sade hon. Det blir inte alltid precis som jag sagt, men något betyder det! Det är så säkert, så säkert, att någonting kommer att hända.

Ulla kunde ej frigöra sig från en viss förstämning efter detta. Hon hade hört märkvärdiga berättelser om den döfstummas syner, och hennes fantasi blef uppjagad af hennes plötsliga blekhet, hennes stirrande, förskrämda blick och hennes oskolade stämmas underligt klagande läte.

Men Falk försökte att skämta bort altsammans, och så småningom blef Eglantine lugnare och förklarade slutligen skrattande, att det kanske icke var någon olycka, som skulle ske, kanske bara ett lustigt litet äfventyr.

De båda båtarne följdes bra åt ända tils de svängde om den udde, som skilde viken vid Utskär från den stora, yttre fjärden. Här fingo de först riktigt känna på vinden, och Krabbe lät öfvertala sig af sina ängsliga damer att taga in ett par ref.

Ulla frågade Falk, om han ej skulle göra detsamma.

Nej, det kan der ikke være tale om, svarade han. Det er jo det dejligste vejr.

Men Falk var allmänt känd i hela skärgården för att vara en ytterst öfverdådig seglare, och de försigtige fiskarena skakade alla på hufvudet åt hans äfventyrliga färder.

Han hade gjort de otroligaste resor i sin lilla båt, men han hade också mer än en gång seglat omkull.

Ulla, som gärna ville synas modig i hans ögon, emedan hon visste, att det knapt fans någon svag-

het, som han mer föraktade än feghet, kunde dock ej afhålla sig från en känsla af obehag, uppskakad som hon var af Eglantines fantasi, då hon såg hur deras båt ilade ifrån den andra, och hur de stora seglen nästan doppades i vattnet emellanåt, då en kastvind nådde dem.

Er de ræd? frågade Falk, som såg henne sitta och pressa händerna hårdt i relingen som för att hålla sig fast, då båten hvälfde öfver åt andra sidan. Det havde jeg ikke ventet af dem, fröken Rosenhane.

Nej, rädd är jag visst inte, svarade hon med hjärtat i halsgropen. Men jag undrar om det inte är oförnuftigt — när herr Krabbe har refvat —

Det vilde han aldrig have gjort af sig selv — hans damer må være meget ængstelige af sig —

Men om era damer är ängsliga, refvar ni inte ändå, sade Ulla leende. Om jag nu bad er att refva — jag gör det inte, men jag bara säger *om* — skulle ni inte göra det då?

Nej, svarade han.

Jo, ni är just en artig kavaljer.

Nej, jeg er slet ikke nogen kavaller. Og jeg vil meget gjerne gjöre, hvad de beder mig om, fröken, kun ikke når det er noget urimeligt.

Om ni såg mig sitta här alldeles dödsblek af rädsla —

Alligevel ikke, sade han. Da vilde jeg pröve på at få dem til at forstå, at deres ængstelse var ufornuftig — men give efter for den — nej. Det

er latterligt at sejle med rev i sligt vejr som i dag.

Ja, det tycker ni. Men är man då inte också skyldig att taga hänsyn till hvad andra önskar! Tänk så undfallande ni var mot min tant och hennes nycker.

Ja, fordi hun var syg. For resten tror jeg nok, at det vilde være den værste pröve for min imödekommenhed, der kunde tænkes, hvis nu deres tante var her ombord, og jeg så, at jeg måtte reve, for ikke at fremkalde et nerveanfald. Kan de da ikke föle hvor dejligt det er at sejle, når det bruser sådan om stevnen. Og kan de ikke se, hvor ynkelig Krabbes båd arbejder sig frem med den lille klud, han har oppe. Det er samme forskjel, som mellem en tung arbejdshest og en fyrig ridehest.

Det kom just nu en ovanligt stark bris, som tog hårdt i de stora seglen och kastade båten på sidan, så att den tog in vatten.

Nej, bästa, snälla herr Falk, jag ber för mitt lif, ropade Ulla skrattande. Jag kan inte simma och jag är inte als ledsen vid lifvet.

Jeg skal rædde dem, hvis vi går rundt, var hans lugnande svar. Jeg kan godt svömme i land med dem.

Eglantine ville veta, hvad de talade om — en del af deras samtal hade undgått henne, då de vändt sig bort från henne.

Vi talade om hur herr Falk skulle kunna simma

i land med oss båda, om han seglar omkull med oss, sade Ulla.

Jag kan rädda mig själf, sade Eglantine med vanlig tillförsigt till sin egen förmåga. Jag kan simma.

Din lilla narr, hur långt tror du att du skulle komma på en fjärd som denna? anmärkte Ulla och kysste henne på kinden.

Å, jag tror säkert att jag skulle kunna nå stranden, vidhöll hon och mätte med naivt självförtroende afståndet med ögonen.

Nej, fröken, de er virkelig morsom, sade Falk skrattande. Alt synes dem så forunderlig simpelt og let. Det må være lykkeligt, at have det öje for perspektivet, som de har.

Jag är stark, fast ingen tror det, inföll hon och såg på sina smala, geléaktiga handleder. Och jag är aldrig rädd för någonting.

Det begynte blåsa tämligen kallt, hvarför Ulla svepte in sig i en stor lamasjal, men hon försökte förgäfves förmå Etty att taga något på sig.

Jag fryser inte — jag fryser aldrig, sade hon.

Hennes enda bättre klädning, den ljusgrå barègen, fick fläckar af saltvattnet. Men det gjorde ingenting, försäkrade hon, det gick så lätt att tvätta bort, tyget var inte als ömtåligt.

Det var med klädningen som med henne själf; den såg ömtålig ut men hade en otrolig seghet. Denna lilla späda varelse, uppvuksen i ett sjukrum, kunde utan svårighet umbära både föda, hvila och

värme, om det behöfdes. Att vaka flera nätter å rad, att sofva på ett golf, att gå ut midt i vintern i bara klädningen var för henne ingenting. Med denna svaga kropp, som aldrig hade en dag af hälsa, blef hon dock aldrig förkyld och visste aldrig hvad trötthet ville säga. Inför hennes spiritualistiska uppfattning var kroppen ingenting annat än själens lydiga tjänare, aldrig dess herre. Hennes själslif var så starkt och intensivt, att det hjälpte henne öfver alla svårigheter. Liksom hon ersatte den förlamade hörselnerven med ögonen, så ersatte hon också de felande fysiska krafterna med ett så mycket starkare känslo- och fantasilif.

Hon betraktade med ett visst kärleksfullt och ömt medlidande alla, hvilka ej nått samma höga utveckling som hon och ej lyckats frigöra sig från det kroppsligas herravälde så som hon. Det föll henne icke in att vara egenkär öfver att hon i detta fall stod högt öfver alla andra, ty det var bara Guds gåfva till henne, ingen egen förtjänst, och alla andra skulle nog komma till samma utveckling en gång, om icke i denna verld så i en kommande.

Efter tre timmars segling för förlig vind och tilltagande blåst nådde Falks båt målet för deras färd, den egendomliga klippön vid slutet af skärgården.

Medan de väntade på den andra båten, som kom ungefär en halftimma senare, gingo de seglande upp och undersökte förhållandena i det lilla fiskeläget, vid

hvilket de landat. Åtta à tio stugor lågo där och syntes klänga sig fast hvar de kunde på klipphällarna, det hela mycket oregelbundet, torftigt och pittoreskt. Några kvinnor och barn kommo ut och togo de resande i betraktande.

Findes der ingen karfolk her? sporde Falk, i det han fick fatt i en pojke, som han svängde upp på sina akslar till dennes förtjusning och de andras afund.

Nej, det är ingen hemma mer än gamle far själf, svarade en tolfårs, linhårig flicka, som med ett bredt grin betraktade sin lille brors gymnastiska öfningar.

Hvar är alla karlarne då? frågade Ulla.

Ute på fiske, vet ja, svarade flickan, förvånad öfver en så dum fråga.

Nå, kan ni ta emot åtta främmande här för natten, om det skulle behöfvas? fortfor Ulla.

Åja, gamle fars, de har så stort och fint, så det går nog för sig.

De ville just gå och taga gamle fars stuga i betraktande, då den andra båten syntes, hvarför de i stället gingo ned till bryggan för att mottaga den.

De andra voro tydligen alla litet förargade på Falk för att han seglat ifrån dem, och han fick många pikar.

Jo, ni är verkligen sällskapliga af er.

Var det trefligt att bli våta? Vi är alldeles torra, vi.

Hvad era damer måtte vara duktiga, herr Falk.

Det var naturligtvis de, som förmådde er att inte följa vårt exempel att refva, o. s. v.

Men alla snärtar återstudsade mot Falks goda lynne.

Vi dansede og de trampede, sade han. Det var den hele forskjel. Men det er meget gratiösere, ved de vel, at sväve frem, end at trampe. Nu skal vi ud og svömme — hvad, Krabbe?

Medan damerna gör maten i ordning, ja. För man blir så djäfla sugen på sjön, sade Krabbe.

Nej, hvorfor skal vi netop overlade alt besvær til damerne, invände Falk. Damerne kan vel også finde et sted, hvor de kan bade — og siden hjælper vi alle til med maden.

Herr Falk är rädd att vi skall bringa oordning i hans matsäck, sade Ulla. Jag föreslår att vi lemnar den orörd så länge. Ni får ha oss till gäster först, sade hon till Krabbes båtsällskap, så skall vi sedan bjuda er i vår tur.

Det var godt, ropade Falk. I aften eller i alle fald i morgen er vi værter. Men da forbeholder jeg mig, at jeg får være kok og kjögemester. Kommer de med? frågade han docenten.

Ja, jag undrar bara, om det inte går för stora vågor därute, sade docenten betänksamt.

Men det er jo det, som er så prægtigt, ropade Falk.

Ja, ja, vi kan ju se efter hur det är, medgaf docenten, och de klättrade alla tre uppöfver den klippudde, som ännu skilde dem från öppna hafvet.

13.

Damerna sökte upp en liten äng i en dalgång och dukade fram den medförda middagen på gräset, gjorde upp en eld af riskvistar och satte på en medförd potatisgryta att koka. Alla voro mycket hungriga och blekkindade efter den långa, tämligen starkt gungande färden — alla utom Etty, som gick och plockade blommor och bär, medan de andra försågo sig med smörgåsar och porter i väntan på att potatisen skulle koka och herrarna komma tillbaka.

Stämningen var i det hela litet matt och sömnig, och de kastade alla otåliga blickar efter herrarna, som de tyckte läto vänta på sig väl länge.

Slutligen syntes dock docenten. Han berättade att det blåste en hel storm därute, och att han därför afstått från att gifva sig ut och simma.

Och de andra? frågade Ulla.

Ja, herr Krabbe tyckte också, att det blåste för mycket därute, så att han gick inåt viken. Men Falk störtade sig naturligtvis i direkte från klippan och simmade rätt ut mot vågorna.

Det förstås, utbrast Nelly med ovilja. Det är

ett öfvermod, som jag inte kan begripa att någon människa kan ha sympati för. Och att segla utan ref i dag sedan! Herr Krabbe sade, att det var mycket oförnuftigt och vågadt — och han är då verkligen ingen pultron — han sade, att om han varit ensam, skulle han också gjort det, men i sällskap med damer ansåg han sig inte ha rätt till det. Också blef vi icke det minsta våta, under det ni fick in sjöarna beständigt. Så mycken hänsyn kan man då verkligen fordra af en herre, då han seglar med damer, att han inte uppoffrar dem bara för att tillfredsställa sin simpla fåfänga att hinna förut och att trotsa faran.

Bad ni honom inte att refva, frågade Evelina Ulla.

Jo — d. v. s. — jag föreslog det.

Och han nekade? En skön ridderlighet, inföll Nelly. Och jag är säker på att om vi alla hade förenat oss om att be honom att inte gifva sig ut och simma i öppna hafvet nu, så hade han gjort det ändå. Tror ni inte det? frågade hon Ulla.

Jo — det tror jag nästan — och likväl är han långt ifrån själfvisk, det har jag sett många prof på.

Men oerhördt trotsig och öfvermodig. Det fins ingen i verlden, som kan rå på honom, när han satt sig något i sinnet, sade Nelly.

Sådan skall en man vara, sade Evelina.

Nej, vet du hvad, denna gammaldags manlighet, den ha vi verkligen vuksit ifrån att beundra, utbröt

Nelly, i det hon fick orden på tvären i strupen af förargelse. Kan man höra något retsammare — en sådan egensinnighet — hänsynslöshet mot andra — och så komma och säga: sådan skall en man vara.

Jag förstår ändå, sade Ulla, att när man älskar sport och i allmänhet dristiga och ansträngande företag, så kan man inte låta sig afhållas af andras ängslighet. Man tror inte på faran och man tycker att de andra är pjunkiga och dumma. Jag skulle för min del lika litet falla på den idén att t. eks. be Falk låta bli att ge sig ut och simma, när han hade lust till det, som jag skulle rätta mig efter honom, om han bad mig låta bli att måla, emedan färgerna är giftiga och jag kan förderfva min hälsa på det. Låt hvar och en följa sin natur — det är det bästa. Jag finner i alla fall något tilltalande i det fysiska modet.

Det bevisar hur lågt vi ännu står i civilisation, inföll Nelly, att vi har så mycken beundran för fysiskt mod. Moraliskt mod, det är något annat det, men det väcker sällan någon beundran. Men detta råa, fysiska mod, som bara beror på starka nerver — inte sant, docenten?

Jo, jag instämmer verkligen med fröken till alla delar, sade docenten i en ton, som röjde hur mycket nöje det gjorde honom att för en gång kunna vara fullkomligt enig med en annan utan att behöfva se den andra sidan. I vår tid synes mig dock, att det förnuftiga och det ändamålsenliga borde värderas mer än detta instinktiva blinda trots, som kallas mod.

Ack förnuft, förnuft! utbröt Ulla, som var i en stridslysten, uppjagadt nervös stämning. Jag bryr mig mer om det som är skönt än det som är förnuftigt. Jag vet egentligen inte någon förnuftsgrund, hvarför jag t. eks. beundrar en skön gestalt. Fröken Nerman skulle säga, att det är ingen moralisk förtjänst att ha en skön gestalt, men det kan inte hindra mig att tycka om den mer än om många s. k. moraliska egenskaper. Och på samma sätt vet jag inte hvarför jag inte skulle kunna beundra fysiskt mod, till och med om det användes på sådana bedrifter, som inte gagna mänskligheten det minsta.

Nelly såg på docenten i hopp att han skulle svara. Hon kände att Ullas yttrande röjde en låg ståndpunkt och en föga utvecklad tankeförmåga, men hon fick ej fatt i de rätta orden att bemöta hennes sofismer. Docenten tog sats och begynte: Det är nog sant att å ena sidan — —

Men längre kom han icke, ty herr Krabbe visade sig nu uppe i backen, och Ulla gick lifligt emot honom.

Hvar är Falk? frågade hon.

Vete tusan, svarade Krabbe. Han är en sådan galgfogel att man kan bli riktigt arg. Jag gick och badade på ett annat ställe än han, och när jag sedan kom tillbaka till klippan, som han störtat sig ifrån, så såg jag inte röken af honom en gång — men kläderna låg kvar. När jag sist såg honom, straks innan jag själf simmade ut, var han långt för f—n i våld ut i öppna hafvet.

Men man måste gifva sig ut och söka honom då, sade Ulla ångestfullt och begynte skakas af en inre darrning.

Å, det är inte värdt — han klarar sig nog. Ingenting biter på så'na där galningar.

Men han kan få kramp.

Ja, det förstås — men då är det gjordt på ett ögonblick.

Men hur kan ni stå här och tala så! utbröt nu Ulla. Sätt då ut en båt — Ludvig! ropade hon till docenten. Skynda dig — kom — ni måste genast ut med en båt — —

Etty hade blikstsnabbt uppfattat hvad det var fråga om. De begynte alla att springa ned till båtbryggan, och i detsamma Krabbe och docenten sköto ut båten, hoppade hon ned i den. Krabbe ville hindra henne och tog henne om lifvet för att lyfta henne upp på bryggan igen, men hon kämpade emot.

Jag kan styra, sade hon. Och ingen skall kunna finna honom så lätt som jag. Jag kan *känna* hvar han är.

Låt henne följa med, sade docenten, hon har verkligen en underbar aningsförmåga. Och ingen har sådana ögon som hon.

De rodde rätt ut i den riktning, dit Krabbe sett honom simma. Vågorna reste sig höga emot dem, och docenten var en klen roddare, hvarför de endast långsamt arbetade sig fram. Etty satt vid styret, fullkomligt lugn och beherskad, men alt lif hos henne syntes koncentreradt i ögonen, som vida och

uppspärrade stirrade ut öfver hela den stora, obegränsade vattenytan, hvilken låg alldeles öppen framför dem utan ett skymmande skär.

Båten begynte drifva mot klippstranden till höger om dem; docentens krafter förslogo ej att bringa den fram mot ström och vågor.

Så ro då, för tusan! skrek Krabbe, som nu var verkligt uppskrämd och bara väntade att få se liket flyta upp. Hvad är ni för en kärring, som inte kan hålla ut.

Vänd! ropade Etty i det samma.

Hvad säger hon? frågade Krabbe, som aldrig förstod hennes tal.

Hon säger att vi skall vända. — Ser du något? frågade docenten henne med läpparna.

Hon sträckte ut armen med en triumferande åtbörd och pekade mot klippstranden, som de drefvo emot, samt upprepade sitt: vänd! Ditåt!

De kvarvarande damerna hade emellertid klättrat upp på klippudden, därifrån Falk störtat sig i, och stodo här i blåsten, hållande sig fast vid hvarandra, spejande ut öfver vattnet. De sågo hela horisonten fri med haf och himmel i gråaktiga, hotfulla färger smältande samman, medan närmare land vattnet bröt sig grönt och klart mot de hvassa klipporna.

Under de andras oupphörliga utrop, beklaganden och tårar satt Ulla kall och stel ett stycke därifrån med hakan i händerna och armbågarna stödda mot knäna. Hon såg icke utåt sjön, hon var försjunken

i tankar. Hon var viss på, att han var död, att Ettys aning, att en skulle fattas, då de kommo tillbaka, på ett förfärligt sätt besannats. Hon såg honom redan i tankarna, uppslungad som lik därnere på den lilla strandremsan. Den vackra, kraftfulla gestalten, hvars harmoniska former så ofta fröjdat hennes öga.

Nej, hvad det var meningslöst, upprörande, planlöst! Hvarför skulle hon träffa en man, som kunde blifvit så oändligt mycket för henne, den förste man, som ingifvit henne icke blott sympati utan verklig beundran, den ende man hon skulle kunnat älska — blott för att mista honom på ett så grymt, så nyckfullt och tillfälligt sätt.

Skulle hon då verkligen kommit att älska honom? Älska honom så mycket, att hon för hans skull velat gifva bort sin frihet, binda hela sin framtid vid en annans, gifva en annan rätt att spörja om hennes hemligaste tankar och dela med en annan hela sitt själslif. Nej, denna inre ofrihet, som kärleken medför, hade hon alltid fruktat.

Och dessutom — att lemna sitt konstnärslif för att lefva med honom bland de norska bönderna!

Hon hade alltid sagt sig, att alt detta var en omöjlighet.

Men nu gick det upp för henne, att hon kunde göra alla dessa offer, ja, alla, om hon därmed kunde återköpa honom till lifvet. Alt det, hon aktat som sin heligaste egendom, både sin frihet och sin konst, både sin person, sin fantasi, sina tankar och dröm-

mar — alt ville hon gifva i fri och gränslös kärlek utan ett enda förbehåll, ett enda vilkor, gifva det hvilken dag och hvilken stund han ville, utan yttre legalisation, utan garantier, med risk af sitt anseende, sin framtid, alt.

Hon väcktes upp ur sina drömmar af ett utrop från de andra. Hon for upp, begynte skaka i hela kroppen och såg på dem med en underlig, förfärad uppsyn. Hvad är det — hvad är det? framstötte hon, och spände upp ögonen med en ansträngning att se någonting i den besynnerliga dimma, som omgaf henne.

De ser honom visst, ropade flera af de kringstående. Hela den lilla fiskarbyns befolkning hade samlats uppe på klippan och allas blickar ansträngdes till det yttersta för att upptäcka hvad som stod på. De sågo blott att båten höll stilla, och att alla tre lutade sig ned öfver båtkanten som för att upptaga något. Var det hans lik, som flöt upp?

Dimman blef alt tätare för Ullas ögon. Hon kunde ingenting urskilja, andedrägten var hämmad, och hon hade en obestämd känsla af fysisk vånda, tankarne voro formlösa och orediga.

Det var bara en åra de tappat, hörde hon nu de kringstående ropa. Och innan hon hunnit fatta sammanhanget hörde hon dem säga, att en af männen viftade med en näsduk.

Det uppstod en orolig tvekan bland åskådarna. Var det en signal, att en annan båt skulle komma

ut — att de behöfde hjälp? Eller var det ett tecken, att de upptäckt honom i vattnet, men att han ännu lefde och att de ville vinka honom till sig.

Nej, det var en sådan energi, ett sådant jubel i denna viftning. Det var uppenbarligen för att låta dem veta, att han var räddad.

Efter åtskilliga glädjerop och omfamningar vände sig de öfriga damerna till Ulla, som utan att säga ett ord hade satt sig ned igen på klippan. Ett fysiskt illamående hade gripit henne, hon var likblek och kall och hade fått en sådan där plötslig hufvudvärk, som träffar en som ett slag, och kommer det att sjunga i öronen och gnistra för ögonen.

Skall vi inte tacka Gud, att han är räddad? sade fru Möller och tryckte Ullas händer.

Ja, nu skall vi väl vara glada, sade Evelina. Och nu just ser fröken Rosenhane nästan ängsligare ut än någonsin.

Jag kan inte — det var alt för förfärligt, utbrast Ulla med en snyftning. Fru Möller tryckte ömt hennes hufvud mot sitt bröst, och Ulla öfverlemnade sig några minuter åt en häftig gråt.

Så besynnerligt, sade Nelly halfhögt till Evelina. Medan faran stod på tycktes hon vara så lugn — och nu, när alla andra är glada —

Hur kan man bli glad straks efter något sådant? inföll Ulla med stämman bruten af snyftningar. Jag tycker det är som om döden hade kastat sin skugga öfver hela naturen.

Hon försökte dock nu att bemästra sin rörelse, då hon uppfattade de andras torra förundran, strök näsduken öfver ögonen, sköt ned hatten i pannan för att så mycket som möjligt dölja sitt förgråtna ansigte och reste sig.

Det var också den där obehagliga dimman, som lade sig på bröstet, sade hon liksom urskuldande.

Dimman! sade flera förundrade röster.

Jaså, nej, det var ingen dimma, förstås, sade hon, ytterligare förlägen och pinad af tanken att alla dessa främmande människor genomskådat hennes hjärtas dyrbaraste hemlighet. Det var bara min inbillning. Jag har fått så ondt i hufvudet.

Jag är så ond på Falk, sade Nelly, då de kommo tillbaka till den kallnade potatisgrytan och åter begynte göra upp eld. Vi skall riktigt gräla på honom, när han kommer. Tänk så lättsinnigt att gå och riskera sitt lif, när han hade oss alla på sitt ansvar. Om han nu hade drunknat, hur skulle vi allesammans kommit tillbaka i herr Krabbes lilla båt?

Men Evelina hade något annat på sinnet, som hon nu hviskande meddelade fru Möller.

Jag förstår inte hur fröken Eglantine kunde vara så tanklös och följa med i båten, sade hon. Hon har då inga begrepp om det passande, stackars liten. Men jag tycker att hennes kusin inte borde tillåtit det.

Jag tänkte straks på det, sade fru Möller. Och jag kastade därför min stora pläd i båten, just som

de rodde ut. Den får de svepa omkring honom, när de drar upp honom.

Ja, men i alla fall —

Nu syntes Etty på backsluttningen från sjön. Hon kom springande mot Ulla med utsträckta armar.

Ulla skyndade henne till mötes och de omfamnade hvarandra.

Han är räddad — han kommer straks — han håller på och klär sig, kom det i brutna toner från Etty. Tänk, så underbart Det var min aning, som gjorde det. Jag visste hela tiden, att en fara hotade honom, och därför kunde jag straks veta, hvad jag hade att göra. Det är jag som räddat honom.

Kära, kära Etty! Hur var det? Berätta!

Eglantine visade med handen på docenten, som nu närmade sig.

Det var verkligen mycket ruskigt, sade han. Strömmen dref honom ner mot de farligaste brännin-garna. Han hade redan slungats ett par gånger mot klipporna och var illa tilltygad då vi — eller, rättare sagdt, då Etty fick syn på honom. Det fans ingen möjlighet att komma upp där, och han hade inte längre krafter att arbeta sig upp mot strömmen.

Och då tog ni honom upp i båten? frågade Evelina, som fortfarande var bekymrad för Eglantines blygsamhet.

Nej, det var inte möjligt få honom till det. Han ropade, att det var ingen fara med honom, och att vi skulle ro vår väg och vara lugna — han skulle nog

ta sig i land. Så fick vi hålla på och parlamentera, tils vi var nära att få vår båt kantrad mot klipporna och sätta till lifvet allihop. Då gick han slutligen in på att hålla sig fast i en lina, som vi kastade ut till honom, och så simmade han efter båten, tils vi kom om udden, där det var lite lä och där hans kläder låg. Då ropade han åt oss att fara hem och värma maten, så skulle han komma snart efter.

Och ni såg honom altså inte i land, när ni lemnade honom? frågade Ulla.

Jo, han kom upp på en liten strandplätta nedanför klippan, sade docenten. Vi såg det på afstånd — vi ville inte längre hålla så nära för Ettys skull. Men det värsta blir för honom att krafla sig upp öfver klippan, för han hade visst gjort sitt ben ganska illa. Men herr Krabbe gick nu ned för att hjälpa honom.

Krabbe syntes i det samma komma ensam tillbaka.

Utan att afvakta några frågor begynte han straks att besvara alla, som kunde göras.

Jag ger honom själfva tusan, sade han förargad. När han inte vill ta emot den hjälp, som man beskedligt bjuder honom, så må han stanna där han är. Ja, visst är han kvar därnere vid stranden. Ja, han håller på och klär sig — jo visst f—n har han gjort sig illa, fast han inte vill erkänna det — men nu vill jag min själ inte låta supen stå och kallna längre, han må komma när han vill.

Det tycker jag med, sade Nelly. Herr Krabbe

och docenten kan verkligen behöfva något efter sina ansträngningar.

Man hade begynt att äta, då slutligen Falk syntes på höjden af klippan, som åt ena sidan stupade mot hafvet, åt den andra mot den dalklyfta, där sällskapet slagit sig ned. Han tycktes gå med en viss svårighet, stannade ofta och tog sig med handen om benet.

Ulla klättrade upp för berget honom till mötes.

Stöd er på mig, sade hon i kort, upprörd ton.

Tak fröken, hvorfor? Jeg kan godt gå selv.

Han rätade upp sig och gick nu några steg nästan utan att halta.

Men hvad skall det tjäna till att så där trotsa på er kraft. Jag ser ju hur blek ni är — ni är er rakt inte lik — ni är sjuk. Ni har varit i lifsfara och ni har —

Om forladelse, fröken Rosenhane, sade han med en viss nervös hetsighet. Behöver jeg nogen hjelp skal jeg nok sige fra. Det fejler mig ingenting og jeg må virkelig bede dem ikke at gjöre så meget opstyr for en sådan bagatel.

Han gick nu med raska steg vidare, och då de kommo till en remna i berget, som man måste hoppa öfver, ville han till och med gifva Ulla handen för att hjälpa henne.

Nej, nu går det nästan för långt, utbrast hon med låtsad skämtsamhet, men verkligt sårad af hans afvisande sätt. Vill ni inte också bära mig för att visa, att det inte felas er något?

Men jeg forsikrer dem, det fejler mig virkelig ikke det mindste, upprepade han.

Då han kom fram till sällskapet möttes han af en ström af förebråelser, blandade med deltagande frågor. Han stod och hörde på en stund med en mycket retlig min och utbrast slutligen: Hvad i al verden er der da skeet? Deres hjerner må være bleven irriteret af at vente så længe på maden, siden i gjör så meget væsen af ingenting. Det gjör mig ondt, at i ikke har spist uden at vente på mig, så vilde i måske nu have taget imod mig i et behageligere humör. Jeg har taget mig en lidt lang svömmetur, det er alt.

Nej, nu gick det då öfver alla gränser! Icke nog med att man för hans skull utstått så mycken själspänning och ångest, nu ville han icke ens unna en den ersättningen att åtminstone veta sig ha upplefvat ett intressant äfventyr, utan ville i sitt olidliga högmod reducera det hela till ett hjärnspöke hos dem.

Och Etty, som så hjältemodigt trotsat fara, ansträngningar, konvenans och alt för att rädda hans lif! Stod hon icke där nu med glänsande blickar och förhoppningsfull väntan i hela sin hållning, längtande att mottaga åtminstone det hjärtliga tack hennes handling förtjänade.

Det är inte rätt af er, herr Falk, upphof nu Nelly sin kvittrande röst, att så där vilja borträsonnera den lifsfara ni varit i. Om inte annat så är det otacksamt mot dem, som med rätt mycket uppoffringar och ansträngningar räddat ert lif.

Reddet mit liv! utbröt han. Nej nu begynder det næsten at blive latterligt. Det er utrolig, hvad en tom mave kan skabe for fantasier. Lad os endelig begynde på at spise straks, ellers blir det rent galt.

Den stackars Etty stod där nästan i samma ställning som hon stått den aftonen, då hon väntade på att han skulle föra henne i dansen — gestalten litet framåtböjd, armarna till hälften upplyftade, uttrycket väntansfullt och lyckligt.

Hon hade ej uppfattat de ord, som utbytts mellan Nelly och Falk, men då hon nu såg honom vända sig bort från henne utan så mycket som en vänlig blick, fick sorgen ett lika rörande uttryck i detta växlande ansigte, som den strålande lycksaligheten nyss. Ögonen miste sin glans och blefvo dimmiga, munnen drog ihop sig med en litet krampaktig rörelse. Man satte sig ned att äta under en mycket tryckt sinnesstämning. Man hade tänkt sig en liten scen som vid den förlorade sonens återkomst; glädjeyttringar öfver räddningen, ömma utgjutelser — visserligen också litet bannor, men mest förlåtande godhet — och den gödda kalfven på bordet. Men då man nu med en viss understruken ifver räckte honom alla fat och uppmanade honom att äta och dricka för att stärka sig, skickade han alt ifrån sig igen och vägrade att förse sig, tils damerna hade tagit förut.

Men är ni då inte alldeles uthungrad? frågade Evelina.

Hvorfor? Ikke mer, end alle andre.

Men du skälfver ju i hela kroppen! Tag då åtminstone en sup, uppmanade honom Krabbe.

Jeg super aldrig.

Är herr Falk absolutist? frågade fru Möller, glad öfver denna glimt af pligtkänsla hos en eljest så sorgligt förvillad karaktär.

Jeg har ikke afgivet noget löfte, fordi jeg synes ikke om löfter — men jeg holder det for rigtigt, at ved mit eksempel vise folk, at man godt kan undvære stærke drikke og være sund og kraftig alligevel.

Det kan vara, när du färdas bland allmogen på landet, sade Krabbe, men här behöfver du väl, för tusan, inte statuera något eksempel.

Om forladelse — det er slet ikke almuen på landet, som er slemmest i den henseende. Også de fine herrer kunde ha godt af lidt större afholdenhed.

Det är då en lögn att jag super för mycket, utbrast Krabbe. Några glas i ett godt lag må väl, för fanken, vara en undt. Drick nu, säger jag, hvar och en kan ju se att du är halfdöd af själsspänning och ansträngning.

Kjære, de må da virkelig tro mig være en pjalt, brusade Falk upp på nytt. Halvdöd af sjelsspænding og anstrengelse — efter en almindelig svömmetur! Jeg er dem meget taknemmelig for deres velvilje at komme ud i båd — men jeg tillader mig endnu en gang at forsikre dem, at det var aldeles unödvendigt, og at jeg modtog den line, de tilböd mig, bare for at

de ikke skulde holde stille længer med båden på det farlige sted.

Ja, det förstås, inföll Nelly. Herr Falk har alltid rätt. Jag har åtminstone aldrig hört herr Falk någonsin erkänna en svaghet. Eller hvad säger Evelina — har jag inte rätt?

Ni har ju skadat ert ben, sade docenten. Herr Krabbe säger att det var nästan krossadt.

En ofrivillig grimas af smärta, som Falk gjorde i detsamma, jämte den ihållande skälfning, som han förgäfves sökte bemästra, samt hans ovanliga blekhet och retlighet, syntes de andra som tydliga bekräftelser på riktigheten af herr Krabbes utsago.

Men Falk svarade häftigt: »Krossadt»! Bah! Et lidet sår, som er læget imorgen.

Men vill ni inte åtminstone lägga på en kompress, föreslog Evelina.

Å, fröken, de rev jo nylig deres lillefinger på en tornebusk. Hvorfor lagde de ikke straks på en kompres? Hvorfor er de ikke lige så öm mod dem selv, som mod andre? — Vil de ikke tjene mig med at nu for en afvexlings skyld tale om noget andet? tillfogade han.

Han hade icke vändt sig en enda gång till Ulla, och hon hade icke yttrat ett ord, sedan han kommit fram till sällskapet. Han kände, att han sårat henne, men kunde ännu ej förmå sig att erkänna för sig själf, att han hade orätt. Van som han var att alltid vara

frisk samt med en sund och kraftfull naturs hela instinktiva förakt för fysisk svaghet, var det honom irriterande och obehagligt att man ville behandla honom som patient.

Man började nu öfverlägga om huruvida man skulle begifva sig på hemväg eller besluta sig för att stanna öfver natten. Man gick ner på bryggan för att se på vädret och rådpläga. Men det blåste nu så starkt, att till och med den mindre vik man kunde se härifrån gick hvit och skummande.

Damerna blefvo litet uppskrämda och ängsliga vid denna syn, och docenten undrade om det var välbetänkt att gifva sig ut i sådant väder — för damernas skull, naturligtvis.

Vore det bara vi karlar, tillade han med en liten svängning på kroppen, så gjorde det ju ingenting. Vi kan ju alltid tåla vid att bli lite våta — men för damerna synes det mig alt för obehagligt.

En gammal lots, den som i fiskeläget gick under namnet gamle far, hade kommit ned på bryggan och hörde rådplägningen.

Ja, inte kommer det att gå fort, när man skall kryssa opp mot vind, sade han. Nog får herrskapet bereda sig på, att det drar ut långt på natten, förrn de kommer hem.

Kan vi då få nattkvarter här allesamman?

Åja, som simpelt folk kan ha det, förstås. Nog blir det väl lite knapt med bäddar att bjuda herrskap på — men tak öfver hufve kan de få och så

kan de få ligga turvis. Det går an att komma med mig, så kan vi ju språka med gumman.

Lotsens stuga var liten och nätt som ett dockhus. Bara två rum, det ena med en säng för honom och gumman samt en fällbänk. Härinne skulle tre af fruntimmerna få ligga, sade gumman, som var full af välvilja och mycket glad att få folk att prata med, gubben kunde ligga uppi loftet och hon skulle bädda åt sig på sofflocket i köket.

Det andra rummet var ett litet förmak med färgplancher och fotografiporträtt på väggarna, samt på bord och hyllor allehanda främmande föremål, som voro medförda från resor i främmande länder på den tiden, då gamle far var en ung matros. Luften var litet tilltäpt och blandad med stark geraniumdoft, men alt var rent och putsadt.

Härinne fans en soffa och en gungstol, som gumman erbjöd till sofplatser åt de återstående två damerna. Man kunde lägga några dynor i gungstolen, så kunde det nog gå an för den lilla fröken — hon menade Nelly — att krypa upp där med en pall under fötterna. Och så fick väl herrarna hålla till godo med friskt hö i ladan.

Krabbe förklarade att de kunde sofva ombord i sina kajutor, men docenten framkastade tvekande, att möjligen i någon af de andra stugorna — han hade hört, att fiskrarne voro borta.

Men, kära hjärtandes, inte kan han väl ta deras plats häller, invände gumman och mätte med ett

humoristiskt ögonkast den lilla figuren. För si, de ligger, med respekt till sägandes, hos sina gummor, när de är hemma.

Docenten gjorde ett litet hopp och en svängning med kroppen.

Ja, det var en annan sak, sade han med ett förläget skratt. Då får jag kanske be herr Falk om husrum i hans kajuta.

Falk hade under rådplägningen sjunkit ned på en stol straks innanför dörren och ett litet snarkande ljud därifrån kom alla att vända ögonen dit. Han sof med hufvudet djupt nedsjunket på bröstet. Alla hans försök att visa sig oberörd af de ansträngningar, han genomgått, hela hans trotsiga vilja hade slutligen besegrats af naturens oafvisliga kraf på hvila.

Ulla blef plötsligt helt vekt stämd, då hon såg honom så. Hon mindes ej nu att han sårat henne och stod en stund glömsk af de andra och betraktade detta nedböjda hufvud med det ännu fuktiga, tunga håret, som låg i en buktig krans kring den hvita strimman i pannan närmast hårfästet — den enda del af ansigtet som bevarat sig hvit, under det han för öfrigt hade en sjömans rödbrända hy. Man kunde dock genom solbrännan se, att han var blek i dag, och några ryckningar i hans ansigte förrådde att han hade smärtor ännu i sömnen.

14.

Sedan nu alt var öfverenskommet och uppgjordt angående nattkvarteret beslöt man att begifva sig ut på klättring för att bestiga det berömda utsigtsberget. Alla gingo tyst för att ej väcka Falk. Ulla dröjde något efter de andra; det kom så underligt starkt och betagande öfver henne en omotståndlig önskan att kyssa detta nedböjda hufvud. Hon kunde icke motstå den. Hon såg sig omkring — hon var ensam. Så smög hon på tåspetsarna fram bakom honom, böjde sig lätt ned och kysste det fuktiga håret. I nästa ögonblick var hon utom dörren, utan att han märkt något.

Hon stod en stund utanför på tröskeln och höll handen mot dörrstolpen samt lyssnade inåt rummet. Fastän hon endast sprungit ett par steg, var hon andfådd som efter en kappspringning och hjärtat klappade högt.

Om han märkt det — ja, så vore han här inom en sekund, han sloge armarna om mitt lif och hölle mig kvar — men det vill jag inte. Jag vill inte binda mig, jag har inte rättighet — jag kan inte — —

Hon sprang uppför backen som vore hon förföljd och nådde de andra, hvilka stannade, då de fingo se henne, i den tro, att hon sprang för att hinna upp dem.

Hon vände sig om och stod än en gång stilla, lyssnande.

Nej, han hade ingenting märkt. Var det icke underligt att han icke äfven i sömnen känt och anat hennes vidrörande. Älskade han henne verkligen? Det hade icke sett ut så i dag.

Det var bäst som det var; deras vägar kunde i alla fall aldrig gå tillsammans. I morgon skulle de segla tillbaka till Utskär för att sedan snart skiljas, hon skulle till Stockholm på ett besök och därefter åter till Rom. Den var slut, deras korta sommarsaga, hennes kyss hade varit ett afsked, det hela hade varit en vacker dröm, ingenting annat.

En vacker dröm! Vackrare än någon annan hon haft. Men bara en dröm i alla fall.

Hon gick alldeles tyst och visste knapt att hon gick i sällskap med de andra. Så småningom aflägsnade hon sig också från dem, vek af på en mindre stig, som ledde genom en skogsdunge, och lade sig här på rygg på ljungen med händerna under hufvudet.

Då de öfriga märkte, att de tappat bort henne, begynte de ropa och hojta. Hon hörde det, men oaktadt hon visste, att det gälde henne, föll det henne icke in att svara. Det var som när man i sömnen

hör sitt namn ropas, man förstår betydelsen af ropet, men man tycker dock att det icke angår en.

Docenten och Nelly vandrade i spetsen. De fingo ofta långt försprång för de andra, som uppehöllo sig med att plocka blommor och bär och se på utsigter, under det de förstnämda bara gingo vidare, talande utan uppehåll, tänkande på ingenting annat än att vara intressanta för hvarandra.

Ibland stannade dock Nelly och såg sig litet oroligt omkring efter de andra, ty väl ville hon gärna samtala med docenten på tu man hand, men hon ville dock ha en skyddande vakt bakom — för att inte någon skulle kunna säga, att en kvinna, som studerar, gör sig skyldig till något, hvilket strider mot god ton.

Docenten talade om sina studier och gaf Nelly goda råd för sina.

Ja, om jag bara kunde träffa fröken emellanåt i Upsala, så skulle det vara mig ett stort nöje att mer i detalj leda frökens studier, sade han.

Ja, det vore bra trefligt. Men det är så dumt, jag kan aldrig ta emot några besök hos mig, därför att tant, som jag bor hos, inte tycker om det. Hon säger alltid, att en ung flicka, som studerar, kan inte vara nog varsam, att man inte får något att säga om henne.

Ja, det är naturligtvis mycket sant, instämde docenten. Men jag vet inte, hur jag skall kunna umbära frökens sällskap, då jag nu blifvit van vid det.

Det har verkligen blifvit mig ett sådant behof att utbyta tankar med fröken —

Ja, mig också, sade Nelly och slog ned ögonen.

Är det verkligen sant? Ja men då — skulle fröken verkligen — är det möjligt, att jag kan hoppas — nej, jag kan inte tro på en sådan lycka —

Att jag vill bli din! ifylde Nelly med sin mest förskrämda min.

Att du är min! upprepade han och kastade en liten blick bakom sig för att öfvertyga sig om, att de andra voro utom synhåll. Som han visste, att det var passande vid ett sådant tillfälle att omfamna hvarandra, lade han blygt armen om hennes lif och kysste henne på örat med en viss högtidlighet, som toge han härmed sin rättmätiga egendom i besittning för alla tider.

Trodde du inte, att jag höll af dig? Såg du inte det? frågade hon.

Jo, sade han med en viss självbelåtenhet, det trodde jag verkligen. I samma stund det var mig klart, att jag älskade dig, visste jag också, att jag skulle vinna dig. En mans kärlek vinner alltid kvinnans — d. v. s. om mannen inte är alldeles för ovärdig, tillade han med ett litet blygsamt leende.

Och ändå tänkte du skiljas från mig utan att säga något.

Ja — jag tyckte inte jag hade rätt att binda dig för en obestämd framtid. Mina inkomster är mycket små och min mor behöfver all den hjälp, jag kan

lemna — och jag vet inte, när jag kan förtjäna så mycket, att jag kan tänka på att gifta mig. Men om du verkligen håller af mig så mycket, att du vill vänta på mig -- som förlofvade kan vi ju ändå alltid få tillfälle att vara mycket tillsammans.

Jag tycker inte om långa förlofningar, sade Nelly, det är alldeles emot mina principer. Men — Ullas framkastade yttrande om en studiekamrat hade icke lemnat Nelly någon ro — men om vi skulle låta viga oss och bo tillsammans på en studentdublett, fast hvar och en försörjde sig själf som förut — allting skulle vara som förut — bara att vi hade rätt att vara tillsammans så mycket vi ville.

Docenten såg mycket häpen ut öfver detta förslag, som han ej var säker på om han uppfattat rätt.

Jag förstår inte riktigt, hur du tänker dig det där, sade han. Om du menar ett äktenskap så att säga bara för syns skull — så vet jag inte, om det vore rätt — det strider mot äktenskapets idé — men det kan du inte förstå, tillade han ömt beskyddande, som om han varit en äldre, mycket erfaren man, som talat till sin lilla barnsliga fästmö — i st. f. att hon var lika gammal som han och mycket mindre naiv, van som hon var att deltaga i federationsmöten och att öppet dryfta de ömtåligaste frågor.

För en ung flicka kan jag nog förstå, att något sådant kan förefalla möjligt, tillade han, men för en man — han rätade på sig och syntes tre tum högre, då han sade detta: för en *man*.

Han hade fört det renaste lif och var till naturen så kysk som någon flicka. Han skulle bättre än någon kunnat genomföra Nellys ideal af ett andligt äktenskap, men som hans hela tanke och känslolif var uppfostradt och prägladt af lagens bokstaf, voro de borgerliga institutionerna för honom uttryck för heliga sanningar. Äktenskapet var till för barnens skull — följaktligen var det omoraliskt att ingå ett äktenskap, där inga barn voro tagna med i beräkningen. Att däremot vara förlofvad några år, det öfverensstämde med en allmänt antagen sedvänja och var därför fullt riktigt.

Nellys blygsamhet förbjöd henne att närmare utveckla sina åsigter i ämnet. Och icke kunde hon öfvertala honom att låta viga sig vid henne förr än han själf ville. Därför gick hon nu i alla fall in på att de, oaktadt det egentligen stridde mot hennes grundsatser, skulle förlofva sig tilsvidare.

De gingo nu mycket lyckliga framåt, i det han höll armen om hennes lif, hvilket gjorde deras gång ojämn på den steniga vägen, i synnerhet som han höll den mycket löst och försigtigt. Emellanåt stannade de för att kyssas — ty nu gjorde det icke längre något om det öfriga sällskapet skulle få se detta, nu längtade de tvärtom efter, att de andra skulle hinna upp dem, för att de skulle få tala om sin nyhet — redan i morgon dag skulle de beställa kort och förlofningsringar, och vid aftonbordet i kväll kunde man gärna få dricka deras skål. Nelly

hade ingen att be om lof — hennes föräldrar voro döda, och hon var myndig. Men docenten var, trots sin öfversvallande lycksalighet, dödligt orolig för hvad hans mor skulle säga om detta. Var det icke att svika sina pligter till henne och systern — hade han icke alltid låtit modern tro, att han skulle förblifva ungkarl, för att kunna lefva och arbeta för henne. Han liksom vred sig invärtes vid tanken på den scen, som skulle möta honom vid hemkomsten.

Modern skulle ej göra honom direkta förebråelser, hon skulle blott jämra sig öfver, att hon måste lefva honom till en börda, och hennes sjukliga misstänksamhet skulle komma henne att hädanefter dagligen och stundligen tro sig i hans väsende märka ett aftagande i ömhet, som hon skulle tolka så, att han önskade hennes död för att bli fri och kunna gifta sig. Det skulle bli nästan outhärdligt, i synnerhet då han kom tillbaka till Upsala och hade fullt upp med arbete hela dagarna — det var så svårt då att tåla vid så många nervskakande uppträden, här gick det väl ändå an, när han var ledig och fick hvila sig.

Men å andra sidan — det var en så ofattligt jublande lycksalighet att veta sig älskad, att få drömma om en framtid, ett eget hem! Trots sin teoretiska öfvertygelse om mannens omotståndlighet, när han älskar, hade han i sitt hjärtas innersta aldrig vågat tro på möjligheten att vinna Nellys kärlek. Han kände så svidande bittert att han var tafatt och att man brukade skratta åt honom; men vissheten att

vara älskad gaf honom nu plötsligt ett självförtroende och en säkerhet, som af alla de känslor, hvilka nu bestormade honom, kanske var den angenämaste och mest upplifvande.

Också Nelly var mycket lycklig. Ingen man hade förklarat henne sin kärlek förr, och hon hade just varit på väg att förfalla i hvad hon nu ansåg som en ensidighet, nämligen att afsky alla karlar, såsom några af hennes mest framstående, ogifta väninnor gjorde. Hon hade nästan begynt att misströsta om, att det fans en man med sedlig renhet, men på docenten var hon så säker i detta afseende, att hon icke ens gjorde honom några frågor om hans förflutna lif, hvilket hon annars ansåg vara hvarje kvinnas skyldighet innan hon gifte sig. Det fans något kvinligt hos honom, som gjorde, att han ej hade denna frånstötande verkan på henne, som de flesta män, i synnerhet de s. k. manliga.

Och äfven i andra afseenden var docenten närmare idealet för en man än alla andra hon kände. Hans moderation, hans rättvisa syntes för henne, som hade en viss tendens för ytterligheter på samma gång som en stor skygghet för att utföra dem i handling, såsom höjden af vishet. Det var en sådan lättnad, då man icke vågade genomföra sina teorier, att höra dem kriticeras från en ståndpunkt, som icke var motpartiets, i hvilket fall man naturligtvis varit tvungen att ytterligare tillspetsa dem, utan som var den upphöjda rättvisans, den lugna objektivitetens. Nelly

kände sig således hafva kommit i en trygg hamn, då hon lagt sin hand i docentens, och då nu herr Krabbe, Evelina Suhr och Eglantine upphunno dem, omtalade både docenten och Nelly genast för dem den lyckliga tilldragelsen.

Eglantine, som alltid blef starkt och djupt berörd af alt, grät och omfamnade och kysste Nelly under lifliga utbrott af ömhet. Hon hade naturligtvis vetat alt för längesedan — icke för att Ludvig sagt något till henne, men för att hon alltid visste alt, som var af någon vigt, på förhand.

Hennes ovanliga förmåga att sätta sig in i andras känslor kom henne nu att se sin brors utvalda med hans ögon, och hon var lika förälskad i Nelly som han i detta ögonblick, och hennes smekningar voro mer hänryckta och öfverflödande än hans. Och samtidigt genomskådade hon dock fullkomligt klart Nellys natur och visste, att det var en torrhet i såväl hennes begåfning som i hennes känslolif, som aldrig kunde bli henne sympatisk.

Men detta var Ettys alldeles egendomliga gåfva, att se människorna liksom med två par ögon. Hon kände sig själf som en dubbelnatur, som på en gång såg och icke såg andras fel. Men felen betraktade hon alltid såsom af underordnad, tillfällig, uteslutande jordisk natur. Det goda däremot var det väsentliga, det eviga, och därför bedömde man, enligt hennes mening, aldrig någon annan människa rättvist än den, man älskade. Hon såg icke människorna sådana de

blifvit här på jorden, nedtryckta som de voro af den jordiska ofullkomligheten, utan hon såg dem sådana som de skulle blifva en gång i den andra verld, där fullkomlighet bor. Därför kunde hon älska alla människor, äfven dem, som för hennes natur voro minst sympatiska. Och därför älskade hon nu Nelly med sin brors kärlek. Det var henne nog att veta, att hon var den, som hädanefter skulle ega hans bästa känslor och till hvilken hans ömmaste tankar gingo, den vid hvars sida han skulle genomkämpa lifvets strid och luttras för evigheten. Om hon också var den maka, som var hans af evighet och för evighet — hon trodde nämligen att människorna voro skapade parvis, fast de endast sällan funno sin rätta hälft här på jorden — om hon var den, som var förutbestämd åt honom, det visste hon ej, ty det vet man ju så sällan här. Men redan det, att hon var hans maka för detta lifvet, var nog för att hon skulle egna henne all den ömhet, hon kunde.

Nelly hade alltid ringaktat Eglantine såsom en outvecklad, romantisk och als icke modärn natur. Men den verkliga hjärtligheten i den döfstummas ömhetsbetygelser hade dock något rörande, som hon ej kunde vara helt och hållet okänslig för, och de båda blifvande svägerskorna gingo nu en stund med armarna lindade om hvarandra helt systerligt, under det docenten berättade för Krabbe om hur hans och Nellys kärlek hade börjat.

Vi disputerade alltid i början sade han. Ja, jag

kan nästan säga, att vi riktigt grälade. Och jag var nära på ond på henne ibland och hon också på mig. Det är eget att se, hur kärleken ofta begynner med sin motsats.

Härvid skrattade han med innerlig förtjusning. Han hade berättat samma historia nyss förut för Eglantine. Det var hans högsta fröjd att tala om alla detaljerna i sin lyckliga kärlekshistoria, och han berättade därför hälst för en i sender för att så mycket oftare få upprepa dem.

15.

Fru Möller hade stannat kvar i fiskeläget för att besöka alla stugor och höra sig för om familjernas religiösa ståndpunkt, samt utdela småskrifter. Nu kommo hon och Falk tillsammans det hemvandrande sällskapet till mötes. De fingo genast del af förlofningen, hvilken nyhet dock af Falk mottogs med ett mycket flyktigt intresse. Han frågade straks efter Ulla.

Ja, hvar var hon, det visste ingen. De hade tappat bort henne redan på bortvägen — hon hade aldrig varit med på utsigtsberget. De beskrefvo hur de hade gått och hvar ungefär de hade förlorat henne ur sigte, och Falk begaf sig på väg att söka henne, medan de andra gingo hem för att anordna en aftonmåltid i stugan.

Han fann henne ännu liggande på ljungen under granarna. Hon visste att det var han, som kom, innan hon ännu sett honom, och reste sig hastigt. Men i stället för att gå honom till mötes begynte hon gå åt motsatt håll och låtsa som om hon ej märkt hans nalkande. Hon visste ej, hvarför hon

gjorde det, det var helt oreflekteradt, men hon gick mycket fort och höll ögonen stelt rätt framför sig.

Han upphann henne dock genast, sprang förbi henne och ställde sig hindrande i hennes väg.

De vil undgå mig — men de får ikke lov at gå længer. Å, fröken Ulla, sade han och böjde halft lekfullt sitt friska knä för henne, under det det andra benet låg stelt utsträckt på gräset. Jeg kommer til dem som en stor synder. Kan de tilgive mig?

För hvad? frågade hon och den gamla frestelsen att böja sig ned och kyssa honom på pannan grep henne, då hon nu såg den där hvita strimman närmast hårfästet, som hon tyckte så mycket om. Hon tordes icke riktigt se på honom, ty hon kände, att hon då skulle göra det.

Det är egentligen skada, fortfor hon skämtsamt, att knäfall just inte brukas nu för tiden. T. o. m. på teatern ha de blifvit omodärna, och det tar sig dock rätt bra ut. Det riktigt klär er att se så där snäll och ödmjuk ut.

Ja, »snäll och ödmjuk» må jeg vel være, om jeg skal få deres tilgivelse. Å, fröken — det har rört mig så dybt dette — dette, som jeg hörer af fru Möller —

Han sprang upp och fattade Ullas båda händer. Dette, at de har fældt tårer for min skyld.

Han drog henne närmare sig och ville se henne in i ögonen, men hon undvek hans blick och blef röd. Hon hade icke tänkt på, att han skulle få veta

detta — låg icke däri liksom hela bekännelsen om hennes hemliga tankar, medan hon satt däruppe på berget?

Og siden jeg havde gjort dem så megen ængstelse, fortfor han, så mödte jeg dem med tværhed og uvenlighed og viste deres deltagelse tilbage. Å, dette kan jeg aldrig tilgive mig selv. Jeg kan slet ikke angre, at jeg har gjort dem ængstelig ved denne dumme svömmetur, da det har givet mig dette dyrebare bevis på, at jeg ikke er dem ligegyldig — men at jeg kunde være så tåbelig at blive vred fordi de vilde hjælpe mig — nej, det var dog alt for galt.

Bry er inte om det — jag tänker inte mer på det, sade Ulla och begynte gå framåt.

Nej, bliv! bad han. Jeg vilde så gjerne få lov til at tale lidt med dem allene — og her er jo et dejligt sted. Skal vi ikke sætte os?

— Jo — det kan vi ju göra — en stund, sade Ulla tveksamt, i det hon slog sig ned på en sluttande gräsvall i halfliggande ställning.

Han lade sig litet nedanför henne, stödde sig på ena armbågen, såg upp i hennes ansigte med sin egendomligt innerliga, energiskt tvingande blick och sade: Tager jeg fejl, om jeg tillægger det, fru Möller fortalte mig, stor betydning? En meget stor betydning.

Hon kunde icke motstå makten af denna blick, den verkade som en förtrollning på henne, hon *måste* se upp på honom, och det spred sig ett stort soligt

leende öfver hela hennes ansigte. Han svängde sig upp på gräsvallen vid sidan af henne och grep hennes händer.

Sig det bare, sig det! Sig, at de har mig lidt kjær — nej, ikke lidt egentlig, men meget — så meget, at de vil blive min?

Hon blickade en sekund djupt och fast in i hans ögon, men därefter sjönk hennes hand ur hans, och hon vände bort blicken.

Det är omöjligt, sade hon och drog ett djupt andetag.

Hvorfor umuligt? frågade han med häftighet.

Ack, det inser ni väl — det måste ni ju inse. Som jag redan sagt er — jag är en vildfogel, som inte kan ha hvarken bo eller vif. Jag kan inte vänja mig vid regelbundna vanor — och i samma stund jag visste, att ni enligt lagen vore min herre med rätt att förfoga öfver mig som öfver er andra lagliga egendom, så känner jag, att jag inte skulle älska er längre. Jag kan aldrig se sanning eller skönhet i ett bundet kärleksförhållande — för mig kan kärleken icke eksistera annat än i full frihet — utan pligter och utan rättigheter —

Vent lidt! — der er et ord, de lod falde, som jeg vil holde fast ved, afbröt han. »Då skulle jag icke älska er *längre*». Mere behöver jeg ikke at vide. De elsker mig altså nu, da jeg ikke har noget som helst at fordre. Har jeg spurgt om noget andet? Jeg gjör ikke som docenten, der i stedet for at tale om sin

kjærlighed bare taler om sin forlovelse. Nej, jeg er ikke sligt et fortörket lovmenneske, at det förste, jeg tænker på i et kjærlighedsforhold, er vielsesformularen. Jeg vil bare vide, at de elsker mig — så har jeg ingen bekymringer for fremtiden — så vil alt det andet komme af sig selv.

Men är det rätt att hänge sig åt en kärlek, som man känner icke har någon framtid? Vi kan vara tillsammans ännu ett par veckor, kanske — sedan måste ni återvända till er skola och jag till min målning —

Hör! ropade han och sprang upp. To uger vil de love at elske mig. Er det sikkert?

Nej, nej — det är bättre att vi skiljas nu, sade Ulla, som också hade rest sig och sökte draga undan sina händer, hvilka han höll fast. Det hade kommit ett oroligt, plågadt uttryck öfver hennes drag.

Nej, ikke så, bad han. Sig bare, at de elsker mig i dag — i dag —

Ja, i dag —

Det er alt, hvad jeg spörger om. Du elsker mig, hvad er da hele den övrige verden, hvad er fremtiden for mig? Jeg ejer jo alt, alt i din kjærlighed. Den er for mig fortid og fremtid, den er mig fædreland og forældre og venner og virksomhed og kald, den er mig arbejde og glæde, den er mig bröd og drik — uden den er livet intet for mig, og i den ejer jeg alt, hvad livet kan byde. Har du ikke hört, man siger, at et menneske i dödsminutet kan på nyt gjennem-

leve hele sit fordum liv samlet i et öieblik? Sådan kan også kjærligheden i et öieblik samle hele livet. Föler du det ikke — er det ikke også således for dig?

Jag vet inte — jag är liksom rädd för denna kärlek, sade hon. Jag tycker det är som om jag inte hade plats för den i mitt lif. Låt mig få komma till större klarhet, låt mig få lite tid ännu!

Nej, nej, du får ikke tid — jeg kan ikke vente længer, ropade han. Du har sagt, at du elsker mig — og nu kan ingen magt i verden, ikke du selv en gang, tage dig fra mig.

Han slog armarna om henne och drog henne stormande till sig. Men denna häftighet stötte henne tillbaka — detta, att han liksom ville tvinga sig till, hvad hon ej frivilligt ville gifva. Hon ryckte sig lös och hade blifvit blek med ett strängt drag kring munnen.

Ni fordrar för mycket, sade hon. Ni har själf tvekat länge nog om jag vore värdig att bli er hustru — jo, neka inte till det, tror ni inte jag har sett det. Ni har stridt emot er kärlek, för att ni trodde, att jag aldrig skulle kunna bli alt det ni fordrade af er hustru — ännu för ett par timmar sedan stötte ni mig retligt tillbaka, då jag vänligt närmade mig er — men nu, i samma stund ni själf beslutat er, fordrar ni att jag å min sida skall vara färdig att kasta alla betänkligheter öfver bord — ni vill inte inse, att också jag kan ha anledning att tveka —

Det er sandt, jeg ved, de kan have tusind an-

ledninger — men kjærligheden er alligevel sådan, når den en gang blir sig selv bevidst, at den ikke ved af nogen hindring i sin vei. Og hvis de virkelig elskede mig —

Jag har inte sagt, att jag gör det.

De har ingen ret til det — bröt han ut med våldsamhet, i det han grep ett hårdt tag om hennes handleder och borrade sina blickar in i hennes. De har ingen ret til således at tage deres egne ord tilbage. Endnu for et minut siden sagde de: ja, i dag. De kan ikke — de får ikke lov til at behandle mig således — de gjör mig gal —

Han släppte henne, slog sina händer för ansigtet, och hela hans kropp skakades.

Ulla blef pinsamt berörd af detta våldsamma utbrott. Hon hade redan många gånger lagt märke till, att han var häftig och icke tålde motstånd, då han ville något, och detta var henne i det hela osympatiskt. Men den måttlösa våldsamheten af hans sinnesrörelse nu nästan skrämde henne. Den var som ett slags naturrevolution — oberäknelig, häjdlös.

Hon försökte lugna honom så som man stillar ett barns lidelsefulla gråt. Hon talade till honom i en skämtsamt smekande ton.

Hvarför skall ni förstöra vår behagliga samvaro, sade hon. Om ni vill vara snäll och sansad nu, så skall jag göra alt hvad ni rimligtvis kan begära. — Hon gjorde ett uppehåll — jag skall erkänna, att jag älskar er — —

Han såg upp och grep åter hennes händer. Han var blek, med ögonen rödsprängda.

Sig det en gang til, utropade han med ansigtet tätt intill hennes.

Ja, jag älskar dig, men — jag upprepar än en gång: gif mig lite tid — gif mig tid — —

Han förde hennes händer till sina läppar, kysste dem häftigt, men släppte dem genast igen, som fruktade han, att hon eljest skulle draga dem tillbaka. Han såg, att han måste beherska sig, om han ej skulle förlora alt det, han vunnit. Men han kunde icke straks återvinna sin jämvigt efter den skakning af hela nervsystemet, som hans lidelsefulla utbrott framkallat. Han tryckte sydvesten ned öfver ögonen och klef före henne med stora steg utför den smala, sluttande gångstigen nedåt stranden till.

Då de kommo på jämnare mark, hann Ulla upp honom och lade sin arm i hans. Han tackade henne med en blick, men lät hennes arm ligga löst i sin, utan att göra något vidare försök att draga henne till sig.

De gingo tysta genom den smala dalgången, där de haft sin middagsmåltid, och kommo fram till lotsens stuga, därifrån muntra röster klingade emot dem genom det öppna fönstret, hvilket låg så lågt vid marken, att de redan på afstånd från bergssluttningen, där de stodo, kunde se in genom hela rummet.

Midt i soffan sutto de nyförlofvade och höllo hvarandras händer, under det docenten för tredje

gången berättade historien om sin förlofning, denna gång för fröken Suhr: vi disputerade jämt först — ja, vi riktigt grälade.

Herr Krabbe satt och sof i gungstolen. Eglantine dukade det lilla bordet framför soffan med lotsens äkta ostindiska koppar och lagade téet från den ångande kopparkitteln, som stod på en trefot på stenarna framför kakelugnen.

Falk och Ulla stodo en stund stilla och iakttogo den gemytliga gruppen kring tebordet.

Vil de gå ind? frågade han — och då Ulla tvekade: Kan de virkelig ville gå ind og sidde der blandt disse ligegyldige mennesker — i et öieblik som dette?

Nej, nej, låt oss dröja ute, sade hon och drog honom från fönstret.

De gingo vidare, förbi huset och nedåt hamnen till samt ut på bryggan.

Han sprang i båten. Lad os sejle! bad han. Hvad kunne vi gjöre bedre denne hellige aften end sejle sammen — alene vi to mellem himmel og hav.

Men går det an — i denna blåst, sade hon i det hon dock tog hans framräckta hand och hoppade ned.

Derude på det åbne hav er der ingen fare — det er bare her mellem skjærene.

Båten gungade sakta ut ur hamnen, under det han hissade seglen. Den gled förbi lotsens stuga med tebordet och det förlofvade paret — förbi en

annan, mindre hydda, därifrån en silfverstämma hördes leda några barnröster i en andlig sång. Eljest var alt tyst på land.

Men på hafvet jagade vinden böljorna fram i jublande fart. De gingo alla mot vester — mot vester, där haf och himmel smälte samman i sommarnattens dämpade ljus, och där det fjärran landet låg i framtidens dunkla, hemlighetsfulla dimma.

16.

Det lustfarande sällskapet vid tebordet började slutligen blifva oroligt öfver Falks och Ullas försvinnande. Man gick ut för att möta dem i den tro, att de förirrat sig på vägen tillbaka från utsigtsberget eller att Falks ben blifvit så dåligt, att han ej kunnat fortsätta vägen. Endast Eglantine styrde vägen nedåt bryggan.

Hennes aning besannades. Båten var borta. Hon gaf till ett rop, som tillkallade de andra.

De hade seglat. Trots stormen! Och så sent på kvällen! Och utan att säga det till någon.

Nå — det var då bara hvad man kunde vänta af Falk, sade Nelly. En ny bravad! Att komma hem till Utskär och kunna tala om, att ingen annan än han vågat sig ut. Och fröken Rosenhane är visst alltid gärna med, när det är fråga om att göra något ovanligt och uppseendeväckande.

Nu förstår jag hvarför herr Falk var så angelägen att ha sin egen matsäck, sade Evelina. Han hade nog tänkt på något sådant redan när han for hemifrån.

Ett nytt utrop hördes nu från Eglantine, som böjde sig ned och tog upp något från bryggan.

Det var hennes resväska och pläd, som jämte Ullas varit kvar i båten, och som Falk hade kastat upp på bryggan, när han lossat linan.

Eglantine hade straks förstått, att det ej var till Utskär de rest, men hon låtsade ej om för någon, hvad hon tänkte. Men den natten fick hon ej en blund i sina ögon. Hon satt hela natten i gungstolen i lotsens lilla förmak, som hon nu fick disponera ensam, och gungade upp och ner. Små röda fläckar brunno på hennes kinder och ögonen glänste med feberglans.

Detta var det således som hennes aning hade betydt. Hon skulle mista honom på ett ändå grymmare sätt, än om han blifvit borta vid simningen.

Frampå morgonen tystnade gungstolens oroliga rörelse, som hindrade de andra att sofva i rummet bredvid. De trodde, att Eglantine ändtligen fallit i sömn. Men hon låg i stället på knä vid soffan och bad under strömmande tårar — bad för Falks och Ullas jordiska lycka. Hon hade böjt sig nu och kunde utan bitterhet afstå honom åt Ulla — för detta lifvet! Hon visste ju i alla fall, att hon fått den bästa lotten, hon visste att hon var hans rätta maka, och att de skulle förenas i en annan verld, där ingenting mer kunde skilja dem åt.

17.

Med denne vind kan vi næsten nå den norske kyst på 24 timer, sade Falk till Ulla. Vil de ikke följe med til Jökelheim og besöge min mor? Det vilde glæde hende umådelig, og det vilde vist også interessere dem at se vor skole og hele bygden.

Men hvad skulle er mor tänka om mig, om jag kom så där med er?

Å, hun vilde straks forstå det altsammen. Min mor er ikke nogen filisternatur — jeg skulde kunne fortælle dem mange træk fra hennes unge dage, som vilde vise dem, at hun er et sådant stemningsmenneske, som netop kunde gjöre slige ting.

Men alla grannar — alt folk på trakten — hvad skulle de säga?

De behöver intet andet at vide, end at de kommer gående med mig over fjeldet ned til bygden. Og de vil langt ifra være den förste, der kommer således. Der kommer hver sommer damer vandrende over fjeldet og besöger skolen.

Ulla svarade icke; hon satt på bottnen af båten och stödde sig med armen mot några dynor, som

Falk lagt på bänken bakom hennes rygg. Hon försjönk i tankar.

Hon kände sig ur stånd att fatta ett beslut. Det bästa var att viljelöst öfverlemna sig åt vind och vågor — det var så ljuft att på detta sätt låta sig vaggas hän mot obekanta öden, att känna sig långt borta från verlden och människorna, från det ordnade samhället med sina konvenansbud, sina tusen hänsyn och pligter — ensam mellan himmel och haf med den, som stod hennes hjärta så nära, utan att hon dock gifvit honom någon rätt att råda öfver henne. Denna hvilande flykt, denna sommarnattens obestämda belysning, det ovissa, sväfvande i hela deras ställning till hvarandra, framtidens dunkel — alt syntes så formlöst, så stort, så utan gränser, så flytande i hvartannat som i en halft vaken dröm.

Hvad verlden skulle säga om hennes flykt — hur hennes moster, som hon lofvat följa till Stockholm, skulle taga det, att hon på detta sätt svikit henne — hvad den stackars lilla Etty skulle känna, då hon upptäckte det — alt detta flög igenom hennes hjärna, men som något så aflägset, så skugglikt, som om det tillhört en annan verld än den, hon nu lefde i.

Hon tänkte till och med på sina kläder — på att hennes resväska lyckligtvis var väl försedd med nödvändiga toalettartiklar — ja, hon tänkte äfven på maten, hur bra det var, att Falk fått sin vilja fram och rustat ut deras båt särskildt — men hon tänkte på alt detta så som på något, som icke egentligen

angick henne själf, det var icke som om det varit hennes tankar, utan som om hon hört någon annan tala härom och hon halft frånvarande lyssnat. Den egendomliga gungning, hvari en liten båt försättes, då den seglar för rak medvind, utöfvade sin bedöfvande verkan på hennes nervsystem; hon var icke sjösjuk, men hjärnan kändes liksom tom och alt blef så aflägset.

Också Falk hade råkat i en blid och öm sinnesstämning nu. Han var henne tacksam för att hon följt med honom på denna färd, och han var besluten att icke svika hennes förtroende genom att söka vinna det ringaste ömhetsbevis, som hon ej själfmant gaf. Han sade sig att det i själfva verket var ett ofantligt stort offer han begärde af henne, då han ville, att hon skulle bli hans. Att hon skulle öfvergifva sitt konstnärslif för att lefva med honom i en instängd, fattig fjälibygd uppe i Norge, hon, den firade konstnärinnan från stora verlden. Han frågade sig själf, om det var möjligt att hans dröm någonsin skulle bli verklighet. Var det icke lika orimligt som det skulle varit, om hon fordrat, att han skulle lemna sin verksamhet och lefva med henne bland konstnärerna i Rom.

Var det möjligt, att den dag en gång skulle komma, då hon satt hos honom i hans bjelkhus uppe på fjällsluttningen som värdinna vid det långa bordet med alla bondgossarna och flickorna, att hon gick där i bygdens enkla men vackra vadmalsdrägt och såg på flickornas väfnader och trampade i de djupa drif-

vorna om vintern upp till visthuset eller satt vid den stora spiseln i spærreloftssalen och läste högt på sitt sjungande svenska mål för hela skolan.

Efter ett par timmar blef sömnen Ulla öfvermäktig. Hon hade länge kämpat emot den, emedan hon tyckte, att det var så prosaiskt att bli sömnig på en så romantisk färd som denna. Men nu var det ej möjligt längre, och hon gick in i kajutan, där hon aftog klädningen, svepte in sig i sin medförda nattrock och lade sig på den smala, hårda soffan, där hon straks insomnade så djupt och tungt, som man endast sofver på sjön.

Falk satt hela natten vid styret. De två timmars sömn, han fått på eftermiddagen, voro honom alldeles nog för ett helt dygn. Han kunde stundom vaka ett par dygn å rad under sina långa, ensamma sjöfärder, då han icke hade någon att sätta vid styret och icke fann någon lämplig plats för att landa eller kasta ankar. Han gjorde det också mången gång, när det icke var strängt nödvändigt, liksom han ofta under sina sjöfärder lefde på den knappaste kost, emedan det roade honom att pröfva sin uthållighet. Han hade samma slags fröjd häraf, som bergvandrare då de göra en ansträngande och farlig bergstigning blott för farans och ansträngningens skull.

Ulla vaknade vid 8-tiden följande morgon med en oklar föreställning om något mycket roligt, som väntade henne. Hon reste sig med ett ryck från sin hårda bädd, for upp på knä och tittade ut genom

det lilla runda kajutsfönstret bredvid sig. Bara haf och himmel. Midt på Skagerak voro de väl nu — och innan nästa dygn var till ända voro de kanske i Norge.

Hon begynte skratta för sig själf. Hvilket äfventyr hon gifvit sig ut på! En jublande lefnadslust kom åter öfver henne. Nej, hvad lifvet kunde vara stort och rikt och skönt ibland — med en gränslöst vid horisont som Skagerak denna morgon med glittrande solljus på grönklart vatten. — Midt emellan Sverge och Norge gungade de fram, midt emellan det gamla och det nya landet — liksom hennes eget lif, som nu sväfvade på gränsen mellan tvänne verldar.

Hon gjorde sin toalett så skyndsamt som omständigheterna medgåfvo — vaggningen var så stark, att det icke var så lätt gjordt — samt tittade ut till Falk och ropade honom ett gladt godmorgon.

Nu skall ni snart få kaffe, ropade hon. Jag är så hungrig — hvad skall då inte ni vara, ni stackare, som vakat hela natten.

Hon kokade kaffet på en fotogenkokare i det lilla köket, lade socker och grädde i koppen och bar ut den till honom jämte en tallrik med skorpor. Det ville en viss skicklighet till för att lotsa sig fram med den fulla koppen och brickan, och det gick ej utan åtskilliga vinglande rörelser, hvarjämte hälften slogs ut öfver handen.

Det är inte så lätt att vara sjöjungfru, märker jag, sade hon skrattande. Men jag är väl ändå bättre

än ingen. Hur bär ni er åt, då ni seglar alldeles ensam?

Å, jeg har altid lidt kold mad her i ruffet, sade han. Men nu skal de lære at sejle, så skal jeg forsyne dem med middagsmaden. Vi skal vel ikke være så gammeldags, at det er dem, som sörger for kjökkenet. De kan tro, jeg forstår den ting meget godt.

Törs ni låta mig segla i den här blåsten? Det vore verkligen gudomligt roligt att försöka.

Ja vist, det er ikke den mindste fare i dette vejr og i rum sö — det er bare at lense undaf for vinden, det vil de lære på ti minutter.

Han gaf henne styret, och då hennes halmhatt icke ville sitta på i blåsten, lånade han henne sin sydvest. Han tyckte hon såg förtjusande ut i den, fast den sjönk så djupt ned öfver hennes ögon, att hon måste sticka näsan i vädret för att kunna se något, så att egentligen bara den mjuka hakan, den friska, skrattande munnen och det ringlande, ljusa håret syntes.

Dagen gick fort under prat och ätning — Ulla var oupphörligt hungrig samt åt eller drack hvarannan timme — sömn, läsning af poesi, som Ulla medfört, samt lektioner i seglingskonsten. Ulla märkte själf, att det egentligen var hon, som pratade, under det att han blef alt tystare. Men detta ökade blott hennes egen, nästan eksalterade liflighet. Hon talade

om alla möjliga obetydliga och likgiltiga saker bara för att icke ha tid att tänka och för att skingra den allvarliga stämning, hvilken hon kände mer och mer fick makt med honom — och hvilken låg liksom på lur på henne också bakom all hennes munterhet.

18.

Vädret hade börjat blifva ostadigare mot aftonen, och Falk beslöt sig för att gå in mellan skären och kasta ankar öfver natten. Ulla sof i sin hytt, och han lade sig en stund på bottnen af båten med pressenningen öfver sig. Han hade sofvit på det sättet många gånger förr, då han haft gäster ombord.

Men fram på natten vaknade Ulla vid ett prasslande ljud. Hon såg ut och fann att det ösregnade. Och Falk, som låg ute i detta väder! Hon kastade en blick på den tomma soffan midt emot sig. Hon kunde icke låta honom ligga därute, hon måste ju be honom komma in. Hon tvekade dock, sade sig själf, att han var van vid det, lade sig ned igen, men kunde icke somna.

Det var då också ett omåttligt regn!

Hon såg på sin drägt. Det var en lätt och mjuk nattrock, gjord af en persisk sjal, som var uppdraperad på ena akseln och för öfrigt svepte sig mycket smidigt kring hennes långa, böjliga gestalt. Hon tog fram sin lilla handspegel och ordnade sitt hår. Därefter beslöt hon sig för att ropa på honom.

Hon gjorde ett par slingrande rörelser för att komma fram till dörren — det vaggade starkt äfven här mellan skären — for med händerna före sig framstupa mot denna, hvilken flög upp, så att hon kom ut med hufvudet och blef genomvåt på håret i ett ögonblick.

Falk, ropade hon. Ni måste komma in. Jag kan inte tåla, att ni ligger därute i sådant väder.

Han sprang ögonblickligen upp vid ljudet af hennes röst. Hon stod och höll i kajutdörren, med möda hindrande den att smälla igen och blef drypande våt om ena sidan — skuldra, arm och hufvud.

Så kom då! ropade hon. Hur länge skall jag stå här?

Han kom fram till henne, sköt henne före sig in och drog igen dörren om dem.

De er god, sade han med ett litet kort skratt. De har dog et ganske kvindeligt hjerte. De kan ikke se en hund blive våd.

En hund — jo — och en människa med — men inte er, sade hon och räckte honom vänligt sin hand.

Han tog den icke, utan såg generad ut och undvek hennes blick.

Siden de er så god og byder mig husly, så vil jeg sove, sade han och lade sig på soffan med ryggen vänd mot henne. Det bliver i alle fald ikke længe. Så snart tordenbygen er over, sejler vi videre.

Hon satt uppkrupen i ena hörnet af sin soffa och såg på hans nacke med det täta, vågiga håret.

Det retade henne litet, att han på detta sätt vände henne ryggen.

Jag tror ni börjar längta efter att komma fram, sade hon.

Han for upp i sittande ställning, slängde filten, som han lagt öfver sig, ifrån sig på golfvet och vände sig mot henne.

Ja, jeg begynder at længes efter at komme frem, sade han, længes efter at komme blandt andre mennesker. Denne ensomhed med dem er nær ved at kvæle mig.

Det gick som en inre darrning genom Ulla vid detta plötsliga utbrott, som hon dock länge väntat och känt i luften.

För mig har detta varit en lycklig tid, sade hon lågt och lekte med fransarna på en hvit sjal, som hon hade öfver akslarna.

Jeg kan simpelthen ikke holde det ud længer, utbröt han.

Det berörde henne pinsamt, det sammanklämde hennes bröst i ångest. För henne hade detta varit idealet af en tillvaro, det mål om hvilket man och kvinna drömma, men som de aldrig våga gripa, bundna som de äro af de tusen hänsyn och fördomar, som stänga vägen på alla kanter. Detta samlif i full frihet — utan att den ena har några rättigheter öfver den andra, utan det stängda framtidsperspektiv, som ett löfte gifver — denna kärlekens fullhet, som liksom fyller hela atmosfären med blomdoft och solljus, men

som skyr att uttala sig, emedan orden alltid äro mattare än känslorna, detta sorglösa drömlif, detta att njuta ögonblicket utan att se fram eller tillbaka — det var för hennes estetiskt anlagda natur lyckans fullkomlighet.

Jeg ved, de holder af at lege med kjærligheden, fortfor han. Jeg har jo ikke glemt deres fortælling om den unge italiener. Når han begyndte at elske dem for alvor, blev det hele ikke længer nogen fornöielse for dem, og de var glad over, at han döde. Også jeg vilde snart begynde at blive dem besværlig, hvis vi levede længe så ene sammen, som nu. For mig kan ikke kjærligheden være bare leg, som for dem — for mig er den alvor, et frygteligt alvor.

Hon såg på hans bleka, upprörda ansigte, och hon förstod, att drömmens tid snart var förbi. Det var icke konventionella hänsyn eller samhällsregler, som tvingade henne till ett afgörande — det var kärlekens egen natur.

Men hon fruktade altjämt för detta afgörande. Hon kände att hon icke kunde gifva sig halft åt en sådan kärlek som denna. Och hon bäfvade för de fordringar den skulle ställa på henne. Hon ville icke gifva sig ännu, hon ville ännu kämpa en strid för sin frihet.

Också för mig är den allvar, sade hon och höll sig fast med båda händerna i sitsen på soffan, i det hennes öfverkropp böjde sig vid båtens slingringar. Det är därför, jag är så rädd för den.

Så skal jeg ikke plage dem videre, sade han och reste sig med ett beslutsamt språng, i det han spärrade ut benen för att kunna stå, och tryckte med båda händerna sydvesten ned i nacken. Jeg kan måske ikke tjene dem med at få malarian og dö — men jeg skal alligevel ikke herefter gå i vejen for dem.

Med ett enda, bredt steg var han vid dörren, som han stötte upp, böjde hufvudet i den låga dörröppningen och gick ut. Vinden hven in med strömmar af regn det korta ögonblick, innan han fick igen dörren bakom sig.

Ulla stod ensam i kajutan och stödde sig mot väggen, med slutna ögon. En blikst skar i det samma genom fönstret och en åskknall följde snart efter. Vågorna begynte piska mot båten, som nu slungades på sidan med en sådan våldsamhet, att hon for omkull på golfvet, i det filtar och kuddar från soffan hvälfde öfver henne.

Hon blef liggande ett ögonblick liksom bedöfvad, och en tryckande sorgsenhet och lifsleda kom plötsligt öfver henne. Vore det inte i själfva verket bäst, om de omkommo tillsammans denna oyädersnatt. De kunde ju icke lefva tillsammans med så olika kraf på lycka — hon kände att de bittra och häftiga ord han nyss yttrat blott voro början till en lifslång strid, om de blefve förenade — hon skulle aldrig kunna gifva alt det, som han skulle fordra, friden, sammanhanget, harmonin skulle försvinna ur hennes lif om hon förenade sig med en man, som altjämt skulle vilja

draga henne bort från henne själf. Men att lefva utan honom syntes henne nu mera nästan lika omöjligt. Det fans ingen framtid, intet lif mer för henne utan honom.

En oändlig trötthet bemäktigade sig henne. Ja, om det vore slut, om det vore slut! En vindstöt, båten omhvälfd, hans arm stödjande henne under några minuters kamp mot vågorna, som drogo dem nedåt — och så frid, en evig frid!

Men hvad var detta? Hade stormen ryckt loss ankaret? Båten dref ju framåt med stark fart.

Hon reste sig på knäna, kröp fram till dörren och sköt upp den. Först såg hon ingenting för det ösande regnet. Men sedan hennes ögon blifvit vana vid mörkret därute — eller rättare vid sommarnattens töckenhöljda ljus som motsättning till lampskenet i hytten — kunde hon se, att Falk ej lagt sig igen under pressenningen. Höll han på att göra fast ankaret på nytt?

Nej — hon tumlade tillbaka, där hon stod och höll i dörren. Seglena voro ju uppe. Han satt vid styret. Han seglade. Med åskmolnet midt öfver deras hufvuden. Hade han gissat hennes tankar. Ville han segla dem bägge i kvaf?

Ja, hon var i hans händer, han kunde göra med henne hvad han ville. Hon förundrade sig själf öfver motsägelsen i sin natur — hon, som framföralt ville värna om sin frihet, sitt oberoende, hon älskade honom i detta ögonblick, då omständigheterna lade

hennes öde i hans händer så helt och hållet, att hennes lif berodde af honom.

Hon svepte in sig från hufvud till fot i sin brokiga filt och närmade sig honom med svårighet, stödjande sig mot bänkarna, till hälften krypande fram på bottnen af båten.

Han satt i en nedhukad ställning med hufvudet framskjutet och ögonen skarpt fästa på vattnet och luften. Han såg henne ej förr än han plötsligt kände hennes armbågar på sina knän. Hon stödde hakan i händerna, såg honom in i ansigtet och sade leende: Du vildhjärna där. Vill du segla i kvaf med oss?

Han ryckte till, lutade sig ned emot henne och grep med sin lediga hand om hennes hufvud och böjde det tillbaka, samt såg henne genomborrande in i ögonen. Han trodde, att hon kom krypande på detta sätt till hans fötter af dödsångest, att det var för sitt lif hon bad med detta ömma leende och denna smekande åtbörd.

Hvis de er ræd, skal jeg kaste anker igjen, sade han och släppte henne.

Hon lät armarna sjunka, lade i stället sitt hufvud på hans knä och sade: Nej, segla. Jag älskar dig. Jag har mod att dö med dig.

Han var nära att släppa styret och taga henne i sina armar samt låta båten drifva hvart den ville. Men han beherskade sig dock, tryckte med sin lediga hand hennes hufvud fastare intill sig och hviskade: Men ikke til at leve med mig?

Hon svarade ej och han vågade icke upprepa sin fråga. Men det låg i det sätt, hvarpå hon lutade sig mot honom hela denna ovädersnatt något af den hängifvenhet, som han med sådan åtrå längtat efter.

19.

Det var tindrande solljus på de ännu upprörda böljorna, då Falks båt morgonen efter oväders-natten för spända, fläckvis våta segel och med flaggan hissad i topp som hälsning åt hemlandet kom ilande in i hamn vid en liten köpstad djupt inne i en fjord på Norges sydöstra kust. Den kom med susande fart, gjorde en sirlig och elegant svängning om hamn-armen och stod så tvärt stilla i smult vatten. Det var som en eldig, men väl dresserad häst, som från skarpt traf ögonblickligt håller stilla vid den lättaste rörelse af sin herres hand.

Ehuru Ulla ej varit sjösjuk hade dock den stormiga natten varit mycket ansträngande för henne, hon kände sig som bruten i alla leder af att så många timmar ha kastats omkring i den lilla båten och var lycklig att åter sätta foten på fasta landet. Hon tog ett rum på det lilla hotellet nära hamnen och ordnade sin klädsel, medan Falk gick till posten för att i Ullas namn telegrafera till fru Rosenhane om hennes lyckliga framkomst samt bedja, att hen-

nes koffert skulle skickas efter henne till Jökelheim. Sedan beställde han en stark frukost nere i hotellets matsal och sände bud upp till Ulla när den var färdig.

Ulla hade ansträngt sig för att så vidt möjligt friska upp och försköna sitt något illa medfarna yttre. Lyckligtvis hade hennes sinne för det praktiska förmått henne att redan för den korta utfärd, som var afsedd, då de foro från Utskär, påtaga en af dessa enkla och hållbara drägter, som engelskorna pläga uppträda i på resor — en vid, veckad, marinblå trikådrägt med ett bälte om lifvet och en liten sjömanshatt; — men hon såg nu med en känsla af obehag hur förbränd hennes hy blifvit under sjöfärden. Och dessutom voro ögonen matta och färglösa med blå skuggor under, och håret hade blifvit så uppburradt af blåsten och den fuktiga hafsluften, att hon ej kunde få någon bukt på det.

Hon fann sig själf ful och var vid dåligt lynne, då hon gick ned för trappan och till matsalen.

Medan de voro på sjön hade hon ej tänkt på, hur hon såg ut. Men här på ett hotel med resande främlingar och ett visst anspråk på elegans begynte hon med ens att bedöma både sig själf och den belägenhet, hvari hon befann sig, ur helt andra synpunkter.

Tänk, om hon träffade någon som hon kände! Det kunde lätt hända, hela verlden reste ju i Norge om somrarna. Hvad skulle hon gifva för förklaring

öfver, hur hon färdats hit? Hon var alltid mycket modig och hänsynslös, när fienden var långt borta. Men när den nalkades —

Segla bort i en båt en nattlig timme, då ingen såg en, lefva fritt ute på hafvet och förakta verlden, då verlden var långt borta — det var lätt. Men komma ned här i hotellets matsal och möjligen träffa en af sina bekanta och på frågan: Hvilken väg har ni kommit? Med hvilken ångbåt? — svara: jag kommer ensam i en segelbåt med en norrman, som jag känt i 14 dagar — nej, det var svårt. Sedt i belysning af verldens konvenansregler var det något opassande, anstötligt, ohjälpligt kompromitterande, det hon gjort.

I denna stämning kom hon ned i matsalen. Falk mötte henne vid dörren och förde henne till ett litet bord i ett hörn af salen, där frukosten var dukad för två.

Hon kastade först en snabb blick rundt salen på de öfriga gästerna — så på Falk, hvars korta sjömanskavaj, blå ylleskjorta och läderbälte om lifvet syntes henne alt för litet comme-il-faut.

Han bjöd henne kaffe, ägg, färsk lax, kotletter, nysilad mjölk, färskt smör och bröd — alt det som borde fresta henne efter den något torra matsäcksmaten, och hvaraf han själf åt med frisk aptit. Men ingenting tycktes smaka henne — hon rörde bara litet om i maten, satt tyst och såg förstämd ut.

Han kände det som om plötsligt ett helt haf

låge emellan dem. Och ännu denna natt hade hon varit honom så nära, hade lutat sig med så mycken tillit och hängifvenhet mot honom, gripit ett så varmt tag i hans hand vid båtens krängningar, som om hon blott behöft stödet af denna hand för att känna sig lugn. Och han hade sutit där hela tiden med en känsla af att det var sin brud han nu förde i hamn, från bröllopsgården där de varit omgifna af anförvandter och nyfikna till sitt hem, där han först riktigt skulle få ega henne för sig ensam.

Och nu suto de där midt emot hvarandra som två främlingar. Hon hade fått det där förnämt oåtkomliga i sin hållning, som hon alltid fick, då hon någon gång varit rätt uppsluppen och fruktade, att man skulle misstyda denna hennes munterhet.

Hvad fejler dem, fröken? jeg kan ikke holde ud at se dem sådan, sade Falk plötsligt och lutade sig mot henne, i det hans blick liksom brände henne genom de slutna ögonlocken i sin intensiva innerlighet. Er de vred på mig?

Hon ville icke se upp på honom. Hon visste, att det var något i denna blick, när den bad, som plägade komma hennes ansigte att stråla upp, och hennes ögon att le mot hans. Och hon ville icke — nej, det måste bli slut på detta.

Hon svarade därför i en torr ton, att hon visst icke var ond — hvarför skulle hon vara det — och frågade i nästa minut, om han kunde skaffa henne en kommunikationstabell.

Hvorfor?

Jag ville se efter, när ångbåten går från Kristiania — till Sverge.

Hvad vil de med den? frågade han i hetsig ton.

Jo, jag tror ändå — när jag tänker på saken — att jag icke får tid att följa er till ert Jökelheim. Jag måste ju upp till Stockholm och hälsa på mina släktingar innan jag lemnar Sverge — och jag begynner nu längta efter min stora tafla, som står där halffärdig på min atelier i Rom.

Han reste sig häftigt, i det han sköt sin stol tillbaka så vårdslöst, att den for öfverända. Och då han lyft upp den, gjorde han saken ännu värre genom att sätta ned den med en sådan fart, att den gick sönder.

Hon såg upp på honom med en sträng och varnande blick, i det hennes ansigte öfverfors af en pinsam rodnad. Ville han ställa till ett uppträde midt bland alla dessa främmande människor.

Han uppfattade hennes ängslan och lade band på sig, samt sade i beherskad ton men med en darrning i stämman: Jeg skal sende hid en opvarter med aviser, och klef därefter ut ur salen med så stora och dånande steg, att alla vände sig om och sågo efter denna kämpagestalt med det ungdomliga, nordiska utseendet och det lidelsefullt upprörda ansigtsuttrycket.

Och från honom flögo allas blickar till Ulla, som satt tillbakalutad mot stolsryggen med en beräknadt

förnäm vårdslöshet i sin hållning och en min af oåtkomlighet och kylig liknöjdhet, som var ämnad att dölja den pinsamma förlägenhet, hon erfor öfver att vara föremål för denna banala nyfikenhet. Hon ville så gärna resa sig och gå ut ur matsalen, upp på sitt rum. Men hon kunde ej förmå sig att gå tvärs öfver det stora rummet under korselden af allas blickar och veta, att de alla skulle tänka att hon sprang efter honom för att försona sig med honom.

Hon satt därför kvar och tänkte med förbittring på hur omöjlig han var att handskas med. Man kan icke lefva samman med en människa, som är så våldsam och oresonlig, att man hvart ögonblick kan befara ett uppträde, och så tyranisk, att han ej tål den minsta motsägelse. Det var i sanning tid att rifva sig lös från denna förbindelse, som redan höll på att bli henne en pinsam boja.

Han kom tillbaka in och hon reste sig hastigt och gick emot honom med minen af en herskarinna, som mottager ett bud af en underordnad tjänare. Hennes ängslan för att se ut som en stackars förskrämd hustru, som söker blidka sin despotiske herres och mans dåliga lynne, gjorde hennes hållning rakare och förnämare än någonsin. De gingo ut tillsammans och stannade på en liten veranda på gafveln af huset. Ulla ställde sig vid balustraden och såg utåt sjön. Han stod bakom henne.

Fröken Ulla, sade han slutligen. Hon studsade vid tonfallet i hans röst. Det var vekt, skälfvande.

Det går et skib til Sverige imorgen, fortfor han. Men hvis de vil med det, må de tage herfra med Kristianiadampskibet kl. 11 i dag.

Nu vände hon sig plötsligt om mot honom och blef starkt gripen af uttrycket i hans ansigte. Mot hans häftighet var hon beväpnad med en viss kall oböjlighet — men inför denna stilla, dämpade, djupa sorg, som nu stod att läsa i dessa manligt ungdomliga drag, kände hon sig motståndslös.

Och det uppstod inom henne en bäfvande fråga: har du rätt att bryta nu? Är du icke i själfva verket redan bunden, bunden utan ett enda löfte, utan att ha sagt honom ett enda af de hängifvenhetens eller lidelsens ord, som kunna binda fastare än löften.

Skulle den sluta så all hennes kamp för att bevara sin frihet och själfständighet? Nej, hon måste rycka sig loss, nu straks, i dag, ja i dag — sedan kunde det blifva för sent, ty han hade redan fått alt för stor makt öfver henne.

Med en stämma, som hon endast med möda beherskade, mumlade hon något om att hon skulle gå upp på sitt rum och göra sig i ordning, samt gick förbi honom med bortvänd blick och skyndade upp för trappan.

Uppkommen på sitt rum begynte hon gå af och an och fundera. Om en timme skulle ångbåten gå, hon skulle stå där på däcket och se den sista skymten af denna manliga gestalt, som blifvit henne så

kär — hon skulle åter stå ensam i lifvet utan någon annan än sig själf att lefva för.

När hon tänkte på Rom och sitt hem där, sin atelier, sitt umgänge, sina vänner, så syntes det henne, att det var något förfärligt tomt i detta lif af estetisk njutning, detta jagande efter en skön form för att därmed tillfredsställa ett litet antal öfverförfinade människor. Var det icke något långt vackrare, djupare och fullödigare i en sådan mans lif som hans, hvilken sådde och plöjde i hemmets stenbundna jord och fick magra skördar, men hoppades, trodde och älskade.

Och hvilken annan man var han icke än alla dessa konstnärer, som hon kände och umgicks med därnere. Hvilket allvar, hvilken innerlighet, hvilken anspråkslös, enkel självförsakelse i hans undangömda lif — och hos de andra hvilket småsinne, hur mycken afundsjuka, hur mycken fåfänga och tom äflan efter utmärkelse!

Men å andra sidan — att bryta med hela sitt förflutna, slå ett streck öfver alt det, som hittils varit hennes sträfvan, hennes mål, hennes glädje och hennes kall och för framtiden begrafva sig i en aflägsen landsbygd bland norska bönder för att dela denne främmande mans för henne främmande lifsgärning — för att lätta vägen för honom, hålla hans hem i ordning, föda honom barn!

Kunde man på detta sätt klyfva sitt lif i två hälfter med två alldeles skilda sträfvanden? Ja, hon visste ju, att alla kvinnor gjorde detta — att de alltid be-

gynte ett nytt skede i sin tillvaro då de gifte sig, att alt hvad de förut arbetat för då plägade skjutas helt åt sidan.

Men gjorde någon man det? Och om en man, när han gifte sig, skulle öfvergifva hela sin förra verksamhet — om en stor konstnär t. eks. — ja, ty hon var en stor konstnär, en af samtidens största, det visste hon — om en Meissonnier, en Munkacsy plötsligt skulle öfverge sin konst och flytta till en aflägsen landsbygd för att sköta t. eks. sin hustrus landtegendom — skulle då icke hela verlden finna detta beklagligt, skulle man icke klandra den hustru, som på detta sätt dragit honom ifrån hans konst?

Men om en kvinna beginge en sådan otrohet mot sig själf vore det vackert — nej, det vore helt enkelt hennes pligt. Hvad som hos mannen var inkonsekvens och svaghet, det var för henne pligtens första bud. Men hon ville inte, hon kunde inte vara så inkonsekvent. Hon kunde inte kasta bort ena hälften af sitt lif med alt dess arbete, all dess sträfvan, lifvet var för kort för att kunna delas så i två hälfter!

Hur hade icke, alt sedan hon var så stor, att hon kunde hålla i en penna, hennes största glädje i lifvet varit att teckna och måla! Och hur hade hon icke uppfostrats härtill, hur hade icke hennes blick och hennes skönhetssinne tidigt väckts, då hon som litet barn sprungit omkring i den stora ateliern i Düsseldorf, som var faderns, och den lilla därbredvid, som var moderns! Hur hade hon icke ständigt lefvat

i konstnärskretsar, hur hade hon icke vuksit upp med känslan af att det egentligen var kring konst och skönhet, som hela lifvet vände sig. Hur var icke konsten kärnan i alt, skönheten lifvets enda sanna verklighet, alt annat lågt och intresselöst.

Och med ett sådant förflutet, med en sådan utveckling, skulle hon gå och blifva hustru åt en man, hvilken lefde som bonde i en instängd fjällbygd utan kommunikationer, med ändlöst långa vintrar i ett dödt snölandskap!

Det var ju omöjligt, vanvettigt. Hon kunde aldrig bli hans hustru. Men skiljas från honom nu, så plötsligt!

Där kom ångbåten. Det var med den hon skulle fara.

Hon fick hjärtklappning och en sådan vånda under bröstet, att hon hade svårt att andas.

Hvarför skiljas redan nu? Ännu var det sommar med långa dagar och ljusa nätter, ännu kunde hon ju lefva tillsammans med honom några veckor, ensam med honom, undangömd för verlden. Hvarför skulle de ej vara lyckliga så länge de kunde? Hvad stod emellan dem, hvad hindrade dem att tillhöra hvarandra — för en tid!

Det var endast denna fruktan att blifva bunden, som hittils hållit henne tillbaka. Men nu var hon ju bunden i alla fall, hvad hjälpte det henne, att hon kunde säga: jag har ingenting lofvat, ingenting gifvit. Jag kan gå, när jag vill.

Hon kunde ju i alla fall icke gå. Sorgen i detta ungdomsfriska ansigte band henne, känslan af att det dock var dåraktigt att visa lyckan från sig, när den stod vid dörren och klappade på, band henne — längtan att åter se hans ögon lysa upp i kärlek och lycka band henne — tusen starka trådar bundo redan hennes väsende vid hans.

Hon var inte längre fri att lemna honom, när hon ville, ty då skulle hon ju gå i denna stund. Ångpipan hvisslade, folk strömmade ombord. Men hon stod orörlig kvar vid fönstret.

Hon var redan hans, hon saknade redan kraft att slita sig lös. Hvarför då icke stanna — stanna, så länge sommaren varade?

Sedan, när vintern kom, då ville hon fly med flyttfoglarna tillbaka till sitt egentliga hemland i södern. Men icke nu, icke nu! Hvarför handla så grymt både mot sig själf och mot honom?

Skilsmessan kunde ej blifva svårare då än den var nu. Och då skulle de åtminstone ha varit fullt lyckliga en tid och ha ett helt och rikt minne att lefva på.

Nu drogs landgången in, ångbåten satte sig i rörelse. Man viftade ombord och på bryggan.

Falk syntes ej till. Han hade således ämnat låta henne resa utan afsked.

Sedan ångbåten var ur sigte, gick Ulla ned igen och frågade portvakten efter Falk.

Han sejlede ud igjen — lige efter frokosten, svarades det.

Han hade seglat bort för att ej vara där, då hon skulle resa. Han hade verkligen haft hjärta att skiljas från henne så! Han hade haft kraft att rifva sig loss och afstå från henne, men hon hade ej kunnat lemna honom.

Det dröjde ej länge, innan hon såg hans båt komma tillbaka. En blygselrodnad steg upp i hennes ansigte, och hon tänkte förvirradt på att gömma sig för honom tils nästa ångfartyg kom och då försvinna. Var hon mindre stolt än han?

Hon skyndade åter upp på sitt rum och stängde in sig utan att veta, hvartill detta skulle tjäna; om han skulle uppsöka henne och knacka på hennes dörr, skulle hon ju dock ej kunna neka att öppna.

Det dröjde också ej länge, innan det knackade. Hon for upp ur soffan, där hon sjunkit ner, och blef stående obeslutsam midt på golfvet, i det genom hennes hjärna flögo allehanda orediga förslag till nödlögner, såsom att hon mått illa, att hon kommit för sent till ångbåten, att hon beslutat resa en annan väg eller något dylikt.

Knackningen upprepades. Hon öppnade nu, i det hennes ansigte och hållning fingo detta afvisande och kalla uttryck, som alltid, då hennes stolthet blifvit väckt.

Men det var endast en uppassare, som kom och lemnade ett bref.

Hon läste dörren igen och slet upp brefvet. Där stod: Jeg vidste, at de ikke kunde forlade mig uden afsked. Og havde de kunnet det, ja — da vilde jeg have revet min kjærlighed ud af mit hjerte med uskånsom hånd — hvordan livet vilde have seet ud for mig bagefter, det tör jeg ikke tænke på. Men hvis de nu vil följe mig til mit hjem, så lover jeg dem fred — ikke et ord om det, de ikke vil höre. Om en time går et dampskib op over söerne. Vi må tage afsted straks, for at i morgen tidlig begynde vor vandring over fjeldet.

20.

I en något tryckt och tvungen stämning suto de hela dagen tillsammans på ångbåten, som förde dem djupt in i landet och in i en natur, som blef alt mer förunderlig och öfverväldigande. De stora sjöar, de foro öfver, voro som instängda fjordar, hvilka blifvit afskurna från sitt samband med hafvet.

På aftonen framkommo de till en landtlig gästgifvaregård, där de togo in öfver natten, och följande morgon begynte de tidigt sin fjällstigning.

De gingo sakta framåt på den långsamt och i sigsag uppstigande smala gångstigen. Vattnet under dem blef alt mindre och syntes snart endast som en liten inklämd fjällsjö. Solen begynte tidigt nog att gassa hett, det artade sig till att bli en mycket varm dag och efter en timme var Ulla redan trött. Hon var ovan vid fotturer och hade dessutom alt för fina skodon med tunna sulor, så att den steniga vägen plägade hennes fötter.

Men hon ville naturligtvis icke låtsa om, att hon var trött, utan framkastade blott helt lätt, att det skulle vara trefligt sitta ned en stund på den mjuka

gräsmattan och njuta af utsigten öfver sjön, innan denna alldeles försvunne ur synhåll.

Sidde ned — efter knapt en times vandring, utbröt han. Nej, det kan der ikke være tale om. Afstandene i Norge er ikke sådan, at man kan hvile så ofte. Da vilde vi aldrig komme frem. Efter tre timer kan de få lov at sidde — ikke för.

Efter tre timmar! jo, det var just trefliga utsigter, tänkte Ulla och stretade vidare.

Men hur långt skall vi då gå i dag? frågade hon.

Om 8 timer omtrent vil vi være oppe på fjeldet, hvor vi træffer nogle sætre, som vi kan sove natten over i.

Åtta timmar. Är han alldeles tokig? tänkte hon, men hon sade tamt: Är det icke bra mycket på en dag?

Å, langt ifra. De ved jo endda ikke, hvad det er at vandre i fjeld. De skal se, hvor let man går, bare vi kommer lidt höiere op. Luften bærer en.

Luften bär en — jo, jag känner det, tänkte hon.

Och så törstig man blef! Där kommo de lyckligtvis till en isklar bäck.

Ni har ju en bägare, sade hon. Gif mig lite vatten!

Nej, undskyld, de får ikke lov at drikke.

Hvad nu då?

Man skal drikke meget sparsomt på fodture. Det er en almindelig erfaring. Man blir bare mere törst deraf, og man har ikke godt af det. Man skal ikke

drikke oftere, end når man hviler, og da först når man er bleven lidt afkjölet.

Nej, ni är då verkligen en riktigt odräglig moralist, inföll hon. Hvarför skall man pålägga sig sådana onödiga försakelser — neka sig en så stor njutning?

Tænk, og jeg holder rigtig af at pålægge mig lidt forsagelser.

Ja, ni är lite af en stoiker — det vet jag. Men det är inte jag. Jag tycker, att man framför alt skall göra lifvet så angenämt för sig, som man bara kan. Gif mig nu er bägare!

Nej, undskyld!

Då dricker jag med handen.

Ja, det kan jeg naturligvis ikke hindre. Hvis de vil fordærve dem, er det deres ret. Jeg skal bare ikke give dem middel i hænderne.

Han talade muntert och skämtsamt. Han hade blifvit gladare och friare i sitt sätt, sedan de kommit upp i den egentliga fjällbygden. Han kunde aldrig återse sina kära berg efter en tids bortovaro utan att det gjorde honom varm om hjärtat. Hans fysiska välbefinnande ökades af den lätta, stimulerande luften, han blef pratsam, berättade om sina vandringar och äfventyr, om svåra bergsstigningar, snöskred och ripjagter, redogjorde för traktens flora samt omtalade hvad vildt man kunde få vid olika årstider, och hvad fisk som gick i de små klara fjällsjöarna.

Hon brydde sig icke om att svara — hon tyckte det var så dumt altsammans. Ja, riktigt jubelfänigt, sade hon för sig själf och log åt att alla möjliga af hennes svenska artistkamraters självsvåldiga kraftord ville komma henne på läpparna, såsom de enda uttryck som voro starka nog för att gifva luft åt hennes harm öfver att de så onödigtvis slösade bort den korta tid de kunnat vara lyckliga. Hvarför skulle de gå så här ensamma tillsammans en hel lång sommardag med det yppersta tillfälle att tala om sin kärlek, och så hela tiden bara konversera om främmande och likgiltiga ting, under det deras hjärtan dock ömsesidigt längtade mot hvarandra!

Äfven hon började emellertid så småningom att känna luftens lifgifvande verkan, hon hade icke ens alltid lust att rasta, när han föreslog det, hon plockade blommor, sprang ut på alla möjliga öppna platser, där det var en utsigt, och gjorde sålunda vägen mycket längre än nödvändigt.

Men mot aftonen blef hon åter trött, i synnerhet i fötterna, hvilka nu gjorde så ondt, att hvarje steg blef henne en tortyr. Han bad henne taga i kryckan på hans käpp och drog henne på detta sätt upp för de brantaste stigningarna; men då han frågade om hon var trött, svarade hon alltid nej. Men så frågade han också i en ton, som om han als inte trodde på en sådan möjlighet, som att denna vandring, hvilken syntes honom som en ren lek, kunde vara för mycket för henne.

Slutligen framkom hon dock några gånger med förslaget att sitta ned — icke för att hvila, naturligtvis, men för att knyta ett kängband eller fästa en knappnål i klädningen, som fått en refva, eller för att njuta af svalkan under träden. Men när de så suto bredvid hvarandra på en tufva förargade det henne, att de skulle sitta där som två främlingar, då det naturligaste för dem båda hade varit att luta sig mot hvarandra, hufvud mot hufvud, armarna om hvarandra.

Han lade hennes pläd och sin rensel mot en trädstam för att gifva henne ryggstöd; men hvad skulle det tjäna till, när han kunnat stödja henne så mycket bättre med sina armar om hennes lif! Ju tröttare hon blef, ju starkare blef hennes längtan efter honom. Hon längtade efter honom, så som man längtar efter en person, som är långt borta — hvarför kom han inte nu, när hennes hela varelse trånade efter honom.

Han såg nu, att hon verkligen var trött och var full af uppmärksamhet och små omsorger för henne. Men det var sådana omsorger, som han med sin hjälpsamma natur skulle egnat hvilken kvinna som hälst — det var icke detta särskilda, som hon längtade efter, och som skulle vara hennes allena. Och därför tillbakavisade hon hans uppmärksamhet med en viss ovilja, som gjorde honom ondt, och som blott ökade hans hänsynsfulla återhållsamhet. Han hade lofvat henne fred och han skulle hålla ord. Höll hon verkligen af

honom, så var det hon, som nu måste närma sig honom. Han ville ej utsätta sig för att än en gång blifva tillbakastött — han hade redan lidit så mycket af omkastningarne i hennes väsende, och han kände att han blifvit feg som en sårad, hvilken utstått en stor fysisk smärta, och därför råkar i darrning vid minsta ovarsamma vidrörande af hans sår.

Slutligen blefvo plågorna i fötterna henne alldeles olidliga, och då de nu kommit ofvanför trädregionen och gingo på en öppen ängsmark, bad hon honom om hans arm till stöd.

Han tyckte först, att det låg något af ömhet i det sätt, hvarpå hon nu hängde tungt vid hans arm med båda händerna omkring den. Det for som en darrning af lycka igenom honom. Men så tänkte han på natten i båten — hur hängifvet hon då, när det var fara, lutat sig mot honom för att sedan, då hon ej behöfde honom längre, stöta honom bort. Hon var trött nu, det var altsammans.

Då de kommo upp på fjället blef hon litet upplifvad. Det var en vacker syn, som mötte dem, och den gjorde ett gripande högtidsintryck på Ulla, som på alla, hvilka första gången se en af dessa egendomligt ödsliga, tysta fjällsträckningar.

Samma oändligt vida horisont, samma mjuka, buktiga linier som på hafvet. Men intet af hafvets lif och rörlighet. En tystnad sådan, att man tycker att man hör hur tyst det är. Inte en människoboning, icke ett träd som sticker upp mot horisonten. Bara

dvärgbjörken, som kryper i slingriga snår på marken, ljungbeväksta tufvor med blommor i friska färger — friskare, bjärtare än de någonsin synas nere på slättlandet — här och där klara, blå sjöar, så intensivt blå som aldrig annorstädes — och längst bort vid horisonten en krans af blåhvita bergstoppar, som se helt låga ut här uppe från höjden, hvarför det förundrar att se snö på dem nu, då alla blomster stå i sitt flor.

De hade nått högsta punkten för sin vandring och vägen bar nu nedåt en stund.

Nu hördes bjällerklang — de kommo upp på en liten kulle. Under dem låg en säterhydda, belyst af aftonsolen, vid dörren stod en flicka. Var det Björnsons Synnnöve? Så guldhårig, blåögd och rödblommig, en riktig nordisk typ. Kring henne samlades hela hjorden — kor, får, svin, getter. Den där gamla gråskäggiga geten där, som satt och red på gärdsgården, hvad han såg humoristisk ut! På något afstånd gallopperade en tropp ystra ungfålar öfver tufvorna.

Det hela var så stämningsfullt, så måleriskt, att Ulla stannade betagen och sög in hela bilden i sitt inre.

God aften, Margit, ropade Falk till flickan.

Denna vände sig hastigt om och hälsade Falk med ett litet flyktigt leende, i det hennes ögon nyfiket granskade Ulla.

Hvem er det, du har i följe med dig? frågade hon Falk.

Det er en svensk dame der kommer på besög til skolen. Hun er meget træt og vil ikke gå længere iaften. Vi kan vel få blive hos dig natten over?

Ja, vær så god. For to dage siden kom her fire svenske, to herrer og to damer.

Og kunde du tage imod dem alle?

Ja, de fik ligge sammen, to damer i den ene seng og to herrer i den anden.

Og du selv?

Jeg gik over til hende Birgit, jeg.

Kan du gjöre det i kveld med?

Ja det kan jeg vel, svarade hon.

De kan være rolig for, at de får en god seng og rene lagen, sade Falk halfhögt till Ulla. Det er en rig bondedatter, og hun har været et år på skolen hos os, så hun er helt civiliseret.

Och hon vill ändå sköta det tunga arbetet här!

Ja, det er gamle Norges ære och sundhed, at vi bliver bönder, også når vi får lidt kundskab og opdragelse.

Blir det inte enformigt att lefva här uppe så ensam hela sommaren? frågade Ulla Margit.

Nej, jeg synes, det er svært fornöjeligt at være her, svarade hon. En råder sig så selv.

Ja, Margit har altid haft en stærk selvstændighedstrang, sade Falk. Vil du nu give os lidt at spise, vennen min? Flödegröd, du?

Ja, det syntes de svenske svært godt om. Men först må jeg blive færdig med melkningen.

De satte sig på trappan och sågo på henne medan hon mjölkade. Getterna gjorde henne stort besvär med sina okynniga språng, hon måste stå gränsle öfver dem och fasthålla dem med knäna, när hon mjölkade dem, och det var komiskt att se hvilken värdighet hon hela tiden bibehöll i denna osköna ställning. Hon hade ett litet, medvetet leende och ett sätt att suga in ena kinden och bita i den, då hon var förlägen. Men hufvudets hållning var förnäm och öfverlägsen och figuren stark och smidig fast något bred.

Ulla lade halft ofrivilligt märke till alt detta, ehuru hon var så sömnig, att hon knappt kunde hålla upp ögonen.

Då Margit var färdig med mjölkningen gick hon in i stugan för att laga till kvällsvarden. Falk frågade Ulla, om hon ville gå in, eller om hon föredrog att sitta härute i friska luften medan de väntade.

I stället för att svara lutade hon sig emot honom, och hennes hufvud sjönk mot hans aksel. Hennes ögon voro slutna, hon sof.

Han satt och såg på henne en stund med återhållen andedrägt och utan att våga göra den minsta rörelse af fruktan att hon skulle vakna. I alla ögonblick af svaghet eller trötthet var hon alltid färdig att stödja sig mot honom — men också endast då, endast då hon var svag och hjälplös. Det var i alla fall lycka i att sitta där med armen lätt stödjande hennes rygg och känna det tunga hufvudet mot sin skuldra.

Hon öppnade ögonen igen efter några minuter, men blef sittande i samma ställning, hvarför han ej märkte att hon var vaken. En känsla af hvila genomströmmade henne ljuft, och hon hade ingen lust att rifva sig loss. Hon ansträngde sig att beherska sin andning för att han ej skulle märka någon förändring, men andedragen ville ej mer komma så lugna och jämna, som medan hon sof — de hade blifvit korta och snabba, och hon kände som en varm blodström kring hjärtat.

Hon vände ögonen litet åt sidan och såg på hans hand, som böjde sig fram öfver hennes ena skuldra. Hon fick en sådan lust att kyssa den — liksom hon förut omotståndligt dragits till att kyssa hans panna den gången han sof.

Hon försökte se bort, men hon kunde icke. Ögonen liksom hängde fast vid denna hand och hon kände, att hon måste kyssa den. Om det gält hennes lif kunde hon dock icke låta bli. Och så gjorde hon en snabb och oväntad rörelse med hufvudet, böjde det ifrån honom och ned mot sin vänstra skuldra och kysste handen.

Han ryckte till och i nästa ögonblick hade han dragit henne så tätt in i sina armar, att hon ej kunde röra sig mer. Hon försökte det ej häller, hon gled in i hans famn och hennes armar höllo om hans nacke, i det hennes hufvud hängde bakåt öfver hans aksel; han böjde sig öfver henne och deras läppar möttes.

Det varade bara ett ögonblick, ty de hörde Margit komma ut på trappan, och släppte därför hvarandra hastigt, i det Ulla förvirrad satte på sig hatten, som fallit af.

De gjorde ej mycken heder åt Margits förträffliga flödegröd. Ulla förklarade, att den var utmärkt god, men att hon var alt för trött för att äta. Hon satt på bänken och höll tallricken i knäet, men det gick flera minuter mellan hvarje skedblad hon förde till munnen. Kängorna hade hon skjutit af sig, de gjorde så ondt, och Falk hade fått hjälpa henne på med tofflorna, men hon hade hela tiden undvikit att möta hans blick. Han kastade ofta oroliga och spörjande blickar på henne. Han var utom sig af otålighet att få en afgörande förklaring med henne, hvarför han hjälpte Margit med hennes bestyr att släcka elden i spiseln och sätta undan de nyttjade sakerna, så att hon snart var färdig att gå. Han följde henne då till dörren och stod på tröskeln och såg efter henne tils hon försvunnit bakom kullen. Då gick han in och drog igen dörren bakom sig, men besinnade sig och sköt upp den igen. Därefter närmade han sig långsamt och med klappande hjärta Ulla. Skulle hon än en gång stöta honom tillbaka så var det bäst, att han nu tog sin ränsel på ryggen och gick för att aldrig se henne mer.

Hon satt orörlig på bänken med hufvudet i en stel, obekväm ställning tillbakalutadt mot väggen. Hon hade en egendomlig, dämpad, flammig rodnad

på kinderna, ögonen höll hon nedslagna och händerna lågo löst nedhängande vid sidorna.

Han blef stående framför henne och såg på henne. Hans blick hade alltid en viss magnetisk verkan på henne, och hon lyfte ovilkorligt ögonen upp till hans ansigte. Då slog han armarna kring henne, drog henne upp från bänken och frågade henne med ansigtet tätt intill hennes: Tænker du endnu på at forlade mig?

Stelheten i hennes hållning försvann, och hennes mjuka, böjliga gestalt låg vek och liksom smekande i hans armar.

Det hjälper inte, att jag tänker på det, hviskade hon leende. Jag kan ju i alla fall inte.

Aldrig? frågade han.

Aldrig, svarade hon.

21.

Ulla hade sofvit mycket djupt några timmar, denna välgörande, njutningsfulla sömn, som följer på en stark och ovan kroppsrörelse i frisk luft. Hon vaknade plötsligt med en lätt frysning och såg sig omkring i den främmande omgifningen.

Det första hon lade märke till var fårskinnsfällen, som hon kvällen förut ängsligt skjutit undan med en viss respekt för möjliga innevånare, men som hon nu drog upp öfver akslarna, då hon kände fjälluftens morgonfriska kyla, som trängde in genom den lilla dörren, hvilken lemnats öppen alldeles vid hennes fötter.

Hon såg ut genom det låga fönstret med sina små gröna rutor, under hvilket hennes stora, breda säng stod. Därutanför stod Falk, lutad öfver en liten skopa med vatten, som han stält på en bänk, och hvilken han nu använde som tvättfat, i det han duschade ansigtet med det isklara vattnet.

Ulla log åt denna primitiva toalett, liksom hon i det hela taget var färdig att le åt allting denna underliga, klara, kalla morgon med fjälluft i den låga sofkammaren. Hennes kärleksfulla, förälskade blick dröjde vid den manliga gestalten därute, som nu stod upprätt och såg, med handen skuggande för

ögonen, långt bort öfver fjället, uppenbarligen spejande efter något villebråd som hans skarpa ögon uppfångat.

Han vände ryggen åt hennes fönster utan att tänka på att se efter, om hon var vaken. Det nästan gladde henne, detta — ty det kom henne blott att varmare känna fullheten af sin egen kärlek — en kärlek, som ingenting fordrade, utan som egde all verldens rikedom och lycka i sitt eget väsende. Hon kände, att hon aldrig skulle ställa stora anspråk på honom. Det var icke han, som skulle göra henne lycklig — hennes lycka fans hos henne själf allena, och den kunde ingenting beröfva henne.

Lyckan att älska! att ändligen älska så helt och fullt, att ingen återgång var möjlig, att ingen tvekan längre fans. Hur underlig, hur stor, hur rik var icke denna lycka för henne, som så länge slitits af tvifvel!

Och så oberoende den var af alt och alla! Yttre omständigheter, försakelser, uppoffring af alt det, som hittils varit henne kärt — härpå tänkte hon icke längre. Och icke häller på, om han älskade henne lika högt som hon honom, om han skulle varit i stånd att offra för henne hela sin lifsgärning, så som hon nu ville göra det för honom.

Och då hon såg på den spänstiga, ungdomligt käcka gestalten, som aftecknade sig så mörk och kraftfull mot den ljusmättade luften därute i den stora ensamheten på högfjället, och kände hur hon älskade hvarje linie i denna gestalt, så inbillade hon sig, att om han också ej brytt sig om henne det minsta, ja,

t. o. m. om hon nu skulle få se honom gå bort och försvinna därborta på det vågiga fältet för att aldrig återkomma till henne, så skulle hon ändå vara lycklig som aldrig förr blott i medvetandet af, att det fans en människa i verlden, som hon kunde älska så, som hon älskade honom.

Hon ryckte till, då hon nu märkte, att det var någon inne i rummet. Kaffepannan hängde på en järnten öfver den öppna spiseln, och Margit stod och passade på den. Hon såg så nätt och prydlig ut i sin enkla, tätt sittande svarta vadmalsdrägt med den hvita skjortan framstickande vid halsen, och de ljusa flätorna utåt ryggen. Ulla lade åter märke till det litet smålustigt värdiga i hennes hållning och den lilla snörpningen på munnen samt gropen i ena kinden.

Jeg tænker, han Falk er sulten nu, sade Margit, då hon såg, att Ulla var vaken. Han har alt været længe oppe. Skal jeg bede ham komme ind og få lidt kaffe?

Vänta, jag skall stiga upp först, om du stänger dörren.

Å, du kan godt blive liggende og få kaffen din på sengen, sade Margit. Så fryser du ikke sådan, når du skal stå op.

Hon gick ut i dörren och ropade: Du Falk, vil du komme nu? Og du Gunnar med.

Ulla blef helt förskräckt, då hon sålunda hörde en främmande man inbjudas och straks därefter såg en ung bondgosse på 19, 20 år klifva in före Falk.

Det er bare en kjending derhjemmefra, sade Margit. Han er kommen herop på en snartur. Og han er også sulten, ser du.

Gunnar tycktes ej fästa det ringaste afseende vid att finna en främmande dam i sängen, där han ofta sett vandrare härbergerade, och där han själf brukade sofva med Margits bröder, då de voro uppe hos henne med någon förning eller något bud hemifrån.

Ulla öfvervann också straks sin ögonblickliga förlägenhet. Som hon låg i sin nattrock kunde hon mycket väl visa sig sådan hon var, och hon beslöt sig därför att stiga upp. Hon vred upp håret i en knut, från hvilken ett virrvarr af smålockar dock lösgjorde sig och föllo ned i pannan, öfver öronen och nacken.

Falk stod och såg på henne på afstånd, då hon trädde fötterna i sina röda sidentofflor och kastade af sig fällen. Hon hade aldrig varit så vacker som i detta ögonblick, med en rodnad ännu kvar öfver ansigtet efter sömnen och med en besjälad klarhet öfver pannan och ögonen, samt en känslig vekhet kring läpparna.

Hon sprang muntert ned på golfvet och förklarade, att hon skulle gå och hämta sig litet tvättvatten i den skopa, hon sett Falk begagna, och sedan komma in och dricka kaffe med dem. Falk följde efter henne ut. Hans väsende hade undergått en påfallande förändring sedan i går — det var så segervisst, så jublande gladt nu. Han slog armarna om henne, då de kommo ut på trappan, och kysste henne

på håret, på läpparna och kinderna utan att bry sig om hennes motstånd, och då hon skrattande befalde honom att lemna henne i fred och låta henne göra sin morgontoalett, tog han hennes händer och doppade dem i det iskalla källvattnet samt gned dem mot hvarandra i pojkaktig ysterhet. Hon skrek och protesterade och förklarade, att vattnet var så kallt, att hon fick kyla i händerna, och bad honom se hur röda de blifvit, och han tog då upp dem och kysste dem varma, fast hon försökte slå honom för munnen för att komma loss.

Jeg er ikke længer nu den skræmte jagthund, som du lokkede til dig og jagede fra dig efter behag, sade han. Nu jager du mig ikke væk en gang til, vær sikker på det.

Nej, jag ser, att du morskat upp dig betydligt, sade hon skrattande. Men inbilla dig bara inte, att du någonsin får handskas med mig precis som du behagar.

Hennes blick motsade dock hennes ord — den hade icke längre detta lugnt iakttagande, opersonliga uttryck, som plägat verka så afkylande på Falk, och hennes hållning var häller icke längre så förnämt oåtkomlig. Det hade kommit något ömt och kufvadt i hennes ögon och något smekande i hennes rörelser, som kom henne att synas yngre och barnsligare än förut — mindre verldsdam och mera kvinna.

Då de kommo tillbaka in höll Gunnar redan på att dricka kaffe, och Falk fick vänta tils han slutat, ty det fans bara två koppar. Ulla och Margit drucko

turvis ur samma kopp, alt under det Margit stod och såg på Ulla med en nyfiken och ändå litet förbehållsam blick, som ville hon icke visa, hur intresserad hon var af att iakttaga henne.

Det skal vel blive konen din, det her? sade hon plötsligt till Falk.

Der gjætter du ikke så galt, Margit, sade Falk skrattande.

Margit drack sin kopp i botten och gick och slog i mer kaffe.

Hvornår skal i ha' bryllup da? sporde hon.

Så snart vi har fåt alt ordnet med lysning og sligt, tænker jeg, svarade Falk.

Ulla drog Falk med sig ut på trappan igen, under det Margit bäddade upp sängarna och städade rummet.

Jag har inte tänkt på lysningen och det där, sade hon. Jag hatar alla dessa ceremonier.

Nu får du ikke lov at være urimelig, for han ut — men hon häjdade honom.

Ja, jag vet ju, att det måste ske, afbröt hon. Det kan jag naturligtvis begripa, att jag inte kan lefva med dig nere vid folkhögskolan utan att vi är vigda i laga ordning. Och fastän jag protesterar i all evighet mot att vår kärlek behöfver någon sanktionering af lag eller kyrka — för det fins inte en så helig handling, att inte den känsla, som förenar oss är ändå heligare — så inser jag ändå, att vi inte kan lefva i ett ordnadt samhälle utan att underkasta oss dess former.

For mig er det også ikke bare former, invände han. For mig er det noget skjönt og helligt også i dette ydre, lovlige bånd, som gjör vor forbindelse til noget mere, end en blot stemning. Og skjönt jeg ved, at intet löfte kan binde stærkere, end kjærligheden selv, så siger jeg alligevel: det skal blive mig et stort og höitideligt öieblik, når jeg hörer kirkens velsignelse læses over vort forbund.

Hon log åt hvad hon kallade hans barnslighet — men det störde henne icke i hennes nuvarande stämning att känna, hur olika de tänkte i sådana saker. Han kunde i alla fall ingenting säga eller göra, som beröfvade henne den rikedom hon funnit i sin kärlek till honom, och det var henne likgiltigt och oväsentligt i hvilken form deras förbund slöts inför verlden.

Vil du ikke gå nu? frågade han.

Hvart?

Ned til Jökelheim. Hvis vi nu går, kan vi være der i aften.

Men i hvad egenskap skulle jag nu komma med dig dit? inföll hon. Som din fästmö, kanske? Kan du vilja det? Nej, en förlofning är i alla händelser något afskyvärdt dumt — och för oss två — efter en romantisk flykt, som vår, skulle vi sluta som ett vanligt, förlofvadt par — nej, det vore alt för löjligt.

Men hvad skal vi så gjöre? frågade han. Det tager i hvert tilfælde et par uger, til vi kan blive gifte.

Då blir jag här under tiden och inackorderar mig hos Margit. Det är mycket bättre.

Og jeg skulde gå alene did ned. Og skilles fra dig nu!

Det gör ingenting, inföll hon. Du är hos mig ändå om du också är långt borta. Det är så underligt med mig, ser du. Det är som om den yttre verkligheten inte längre funnes för mig. Det gör egentligen ingen skilnad, om du är hos mig eller inte — om jag ser dig, fattar dig med mina yttre sinnen eller inte. Jag ser dig, hör dig, känner din närhet lika fullt och rikt ändå. Jag eger dig på ett sådant sätt, att intet i verlden, inte afstånd, inte årslång skilsmessa, inte missförstånd, inte ens din egen likgiltighet skulle kunna beröfva mig dig. Ser du, jag tror nästan det är mer ett begrepp jag älskar än en form. Jag tror det inte egentligen är dig, jag älskar — det är min kärlek till dig, som jag älskar. Kan du förstå det?

Du er en underlig liden en, sade han och tryckte hennes hufvud intill sig med en häftig rörelse, som för att hålla henne fast.

Men snart gick han med ränseln på ryggen nedåt bygden, under det Ulla stod uppe på sluttningen och vinkade afsked. Hon hade lofvat honom att stå där så länge hon ännu kunde se en skymt af honom. Men nu försvann han bland träden långt därnere, och Ulla lade sig under ett par björkar nere vid forsen att drömma.

Hon var glad att blifva lemnad ensam. Hon trodde själf att det var emedan hon längtade efter att få tänka i lugn öfver den stora omhvälfningen i sitt lif. Men hon tänkte i själfva verket icke als härpå — icke als på det förflutna, som hon lemnat, icke häller på det nya, hon gick till mötes. Hon genomlefde blott åter och återigen i tankarna hela sin kärleks-historia från deras första möte och så hela vägen framåt — hvart ord, hvarje blick, som växlats emellan dem. Alt ända tils hon kom till föregående dags afton — då stannade hon och gick tillbaka till början igen, hela tiden med en stigande spänning alt efter som hon närmade sig den stora vändpunkten. Detta sista stod henne ännu alt för nära, var ännu så nytt, så genomandadt af känslans skäraste innerlighet, att hon tyckte sig liksom vanhelga det genom att upp-repa det t. o. m. för sig själf.

Men ensam med sina tankar behöfde hon vara — hon hade ännu liksom icke plats för hans kärlek, blott för sin egen. Då han var hos henne, var det som om hans kärlek skymde hennes — det var som om dessa båda känslor, hans och hennes, stridde om öfvertaget, och som vållade detta en slitning, hvilken plågade henne.

Men nu, när hon var ensam, syntes det henne som om hennes kärlek fylde hela atmosfären omkring henne med en oändlig frid och harmoni. Det blef lika stilla inom henne, som det var tyst omkring henne — högfjällets stora, vida stämningsfulla tystnad.
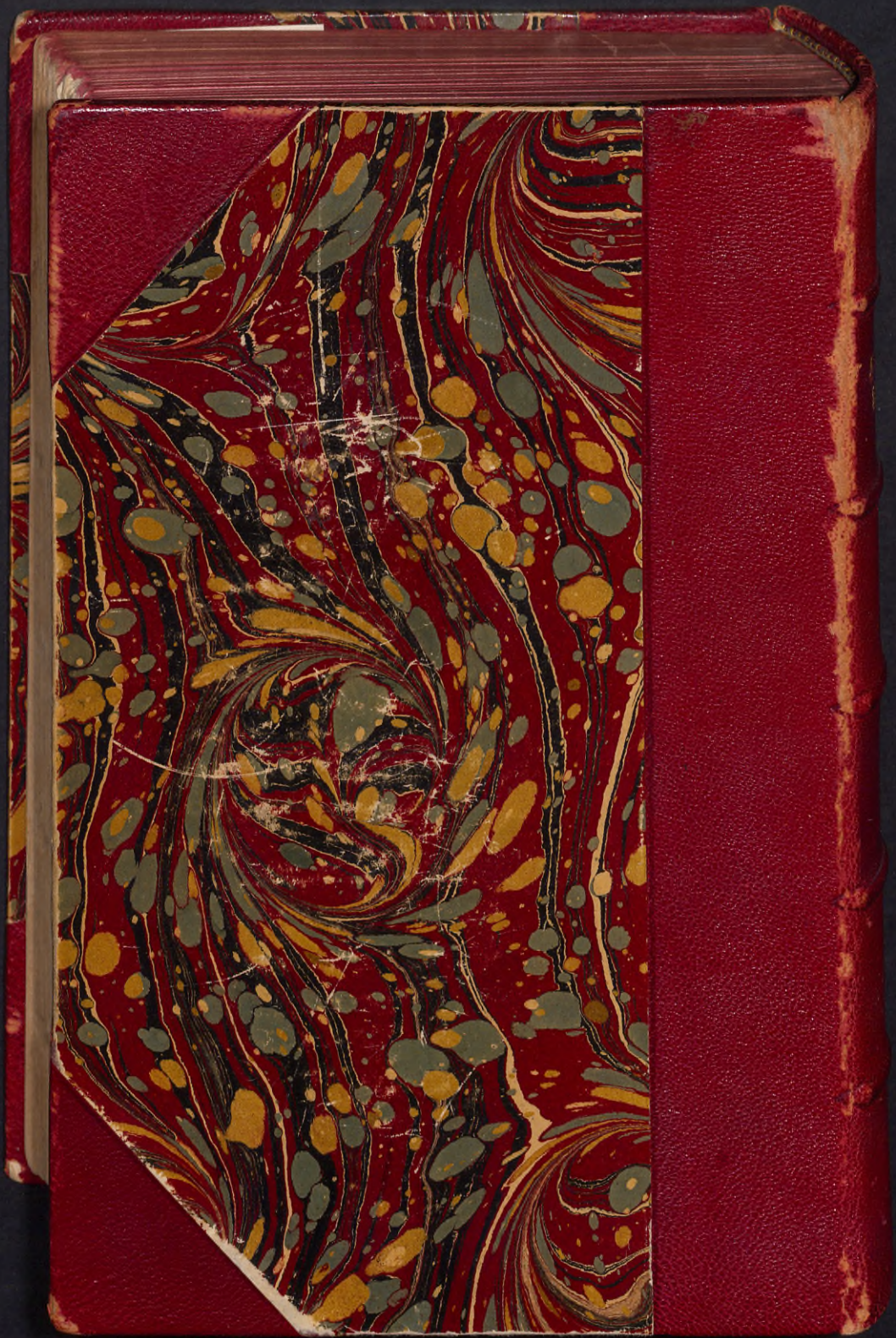
SVEN BERGGREN
BOKBINDERI
GÖTEBORG